

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA

Cankarjeva 5, p.p.1696, 1001 Ljubljana

T: 01 425 41 89
F: 01 425 20 87
E: mf.uppd@mf-rs.si
www.uppd.gov.si

**POROČILO O DELU URADA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA
DENARJA
ZA LETO 2013**

Ljubljana, 23. 10. 2014

1	UVOD	4
1.1	PRAVNA PODLAGA ZA DELO URADA	4
1.2	ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA	5
2	DELO URADA NA PODROČJU GOTOVINSKIH TRANSAKCIJ	7
2.1	GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 30.000 EUR	7
2.2	NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 30.000 EUR V DRŽAVE, PRI KATERIH OBSTAJA VEČJA VERJETNOST ZA POJAV PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA	8
2.2.1	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb v države s seznama</i>	9
2.2.2	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v državah s seznama</i>	10
2.3	PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI	11
3	DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ	12
3.1	ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA	12
3.1.1	<i>Prijavitelji</i>	12
3.1.2	<i>Število in dinamika odprtih in zaključenih prijav/zadev</i>	14
3.1.3	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1</i>	15
3.1.4	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1</i>	16
3.1.5	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj</i>	17
3.1.5.1	<i>Analiza informacij</i>	17
3.1.5.2	<i>Analiza informacij poslanih Davčni upravi RS (DURS)</i>	19
3.1.5.2.1	<i>Ugotovitve in izvedeni ukrepi DURS</i>	20
3.1.6	<i>Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij</i>	20
3.1.7	<i>Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja</i>	20
3.1.8	<i>Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja</i>	21
3.1.9	<i>Tipologija sumljivih transakcij</i>	21
3.2	ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, ODSTOPLJENIH V OBRAVNAVO PRISTOJNIM ORGANOM	24
4	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA	25
4.1	KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 75. ČLENA ZPPDFT	25
4.1.1	<i>Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja</i>	25
4.1.2	<i>Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja</i>	26
4.1.3	<i>Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja pri katerih je sodeloval Urad</i>	27
4.1.4	<i>Statistični podatki o postopkih v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami</i>	29
4.2	PREDLOG UKREPOV	31
5	PREVENTIVA IN NADZOR	33
5.1	PRIPRAVA MNENJ IN STALIŠČ V ZVEZI Z IZVAJANJEM ZPPDFT	33
5.1.1	<i>Spremembe in dopolnitve ZPPDFT</i>	33
5.1.2	<i>Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT</i>	33
5.2	DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES	34
5.2.1	<i>Svet Evrope</i>	34
5.2.1.1	<i>Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)</i>	34
5.2.2	<i>Evropska unija</i>	37
5.2.2.1	<i>Komisija, Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranja terorizma - EGMLTF</i>	37
5.2.2.2	<i>Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije</i>	38
5.3	SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU	38
5.3.1	<i>Strokovna usposabljanja in predavanja v Sloveniji</i>	38
5.4	NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT PRI ORGANIZACIJAH IN DRUGIH ZAVEZANCIH	38
5.4.1	<i>Postopek o prekrških</i>	38
5.4.2	<i>Urad kot prekrškovni organ</i>	39

5.4.2.1	<i>Splošna ocena stanja</i>	39
5.4.2.2	<i>Druge kršitve</i>	39
5.4.3	<i>Analiza podatkov iz letnih poročil o notranji kontroli organizacij iz 4. člena ZPPDFT</i>	40
5.4.3.1	<i>Bančni sektor</i>	40
5.4.3.2	<i>Borzo posredniške družbe (BPD)</i>	41
5.5	OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV	41
5.6	INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA	42
6	MEDNARODNO SODELOVANJE	43
6.1	MULTILATERALNO SODELOVANJE	43
6.1.1	<i>Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT</i>	43
6.2	BILATERALNO SODELOVANJE	45
6.2.1	<i>Mednarodno sodelovanje na podlagi določil ZPPDFT</i>	45
6.2.1.1	<i>Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov</i>	46
6.2.2	<i>Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198</i>	46
6.2.3	<i>Ostale oblike mednarodnega sodelovanja</i>	47
7	DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE	48
7.1	ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE	48
7.1.1	<i>Gibanje in struktura kadrov</i>	48
7.2	FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE	48
7.3	INFORMATIKA	49
8	POVZETEK	51

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur. l. RS, št. 60/07, 19/10, 77/11, 108/12-ZIS-E in 19/14; v nadaljevanju: ZPPDFT) v 72. členu določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2013 je že osemnajsto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2013 do dne 31. 12. 2013. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu in v prilogah podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

1.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELO URADA

Urad je bil ustanovljen z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev (Ur. l. RS, št. 71/94) kot organ v sestavi Ministrstva za finance. Na podlagi 19. člena tega zakona je Urad formalno pričel z delom dne 1. 1. 1995. Urad je tudi po reorganizaciji državne uprave in po uveljavitvi Zakona o državni upravi (Ur. l. RS, št. 52/2002) ter Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Ur. l. RS, št. 58/2003) ostal organ v sestavi Ministrstva za finance. Vsebinsko in formalno podlago za delovanje Urada so, poleg že omenjenih predpisov, v obravnavanem obdobju predstavljali še naslednji zakonski in podzakonski akti ter predpisi EU:

- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur.l. RS št. 60/07), ki je pričel veljati dne 21. 7. 2007;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur.l. RS, št. 19/10, ZPPDFT-A), ki je pričel veljati 18. 3. 2010;
- Zakon o dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur.l. RS št. 77/11, ZPPDFT-B), ki je pričel veljati 18. 10. 2011;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur.l. RS, št. 19/14, ZPPDFT-C), ki je pričel veljati 1.4.2014;
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o igrar na srečo (Ur.l. RS št. 108/12, ZIS-E), ki je pričel veljati 1. 1. 2013;
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Ur.l. RS št. 90/11);
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah (Ur.l. RS št. 10/08);
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov odvetnika, odvetniške družbe ali notarja Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Ur.l. RS št. 10/08);
- Kazenski zakonik (Ur.l. RS, št. 50/12, KZ-1-UPB-2);
- Zakon o kazenskem postopku (Ur.l. RS, št. 32/12, ZKP-UPB8);
- Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Ur.l. RS, št. 98/04-UPB1 in 65/08-ZOPOKD-B);
- Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Ur. l. RS, št. 91/11-ZOPNI)
- Zakon o bančništvu (Ur.l. RS, št. 99/10-UPB5 in 9/11-ZPlaSS-B);
- Zakon o plačilnih storitvah in sistemih (Ur. l. RS, št. 58/09, 34/10-ZPlaSS-A, 9/11-ZPlaSS-B);
- Zakon o trgu finančnih instrumentov (Ur. l. RS, št. 108/10- ZTFI-UBP3);
- Zakon o deviznem poslovanju (Ur. l. RS, št.16/08, ZDP-2 in št. 85/2009, ZDP-2A);
- Zakon o ratifikaciji konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi (Ur. l. SFRJ, MP, št. 14/90);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (Ur. l. RS, št. 24/10);

- Zakon o ratifikaciji kazenskoopravne konvencije Sveta Evrope o korupciji (Ur. l. RS, št. 26/00 - MP, št.7/00) ter Zakon o ratifikaciji Dodatnega protokola h Kazenskoopravni konvenciji o korupciji (Ur. l. RS – MP, št. 17/04);
- Zakon o ratifikaciji konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (Ur. l. RS - MP, št. 1/01);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Ur. l. RS – MP, št. 14/04);
- Zakon o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma (Ur. l. RS – MP, št. 21/04);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005);
- Direktiva Komisije 2006/70/ES z dne 1. avgusta 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu (UL L št. 214 z dne 4. 8. 2006);
- Sklep Sveta št. 2000/642/PNZ dne 17. oktobra 2000 o sodelovanju med finančnimi obveščevalnimi enotami držav članic pri izmenjavi informacij (UL L št. 271 z dne 24. 10. 2000);
- Okvirni sklep Sveta št. 2001/500/PNZ z dne 26. junij 2001 o pranju denarja, identifikaciji, sledenju, zamrznitvi, zasegu in odvzemu predmetov in premoženjske koristi, ki izvirajo iz kaznivih dejanj (UL L št. 182 z dne 5. 7. 2001);
- Uredba (ES) št. 1889/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 10. 2005 o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005).
- Uredba (ES) št. 1781/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose denarnih sredstev (UL L št. 345 z dne 8. 12. 2006);
- Uredba Sveta (ES) št. 1110/2008 z dne 10. novembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L št. 300 z dne 11. 11. 2008).

Urad je pri delu upošteval tudi nekatere mednarodne predpise, ki formalno niso sestavni del pravnega reda RS, vendar pa se je Slovenija zaradi članstva v nekaterih mednarodnih organizacijah zavezala, da bo svojo zakonodajo uskladila s temi predpisi.(Priporočila FATF¹)

1.2 ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA

Sistem odkrivanja pranja denarja je z uveljavitvijo preventivnih zakonov o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma² ter z ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja, ki so po svetu nastali pred 20 leti, namenil pomembno vlogo tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam) in uradom za preprečevanje pranja denarja. Mednarodno uveljavljen izraz za te urade je *Financial Intelligence Unit – FIU*, oziroma v prevodu »finančna obveščevalna enota«, kar poenostavljeno pomeni, da je ena od njegovih nalog pošiljanje finančnih in drugih obveščevalnih podatkov pristojnim organom. Ta naloga urada je razvidna tudi iz definicije že omenjene Projektne skupine za finančno ukrepanje – FATF, po kateri so uradi za preprečevanje pranja denarja »**osrednji državni organ za sprejemanje, analiziranje in obveščanje pristojnih organov o sumljivih transakcijah in drugih morebitnih podatkih o pranju denarja ali financiranju terorizma**«.

Glede na organizacijsko obliko se uradi po svetu delijo na administrativne, policijske, tožilske/sodne in hibridne vrste, največ je prvih (v skoraj polovici držav članic EU). Tudi naša država se je odločila za administrativni tip urada, ki nima policijskih pooblastil, s čemer je poleg odkrivanja poudarjena tudi njegova vloga pri preprečevanju³ pranja denarja in financiranja terorizma. Prednost takih uradov je v možnosti razvijanja zaupanja in sodelovanja urada s finančnimi institucijami, posebno z bankami. Urad je torej administrativni organ v sestavi Ministrstva za finance in deluje v vlogi posrednika med institucijami finančnega sistema na eni, ter organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj na drugi

¹ Projektna skupina za finančno ukrepanje (*Financial Action Task Force - FATF*) je vodilno mednarodno telo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki postavlja mednarodne standarde na tem področju (40 priporočil FATF iz februarja 2012). Deluje pod okriljem OECD vendar ni njegovo telo. Slovenija ni članica te skupine predvsem zaradi strateške odločitve FATF, da za stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju največje možne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic in pomembnosti, oziroma moči posameznega gospodarstva).

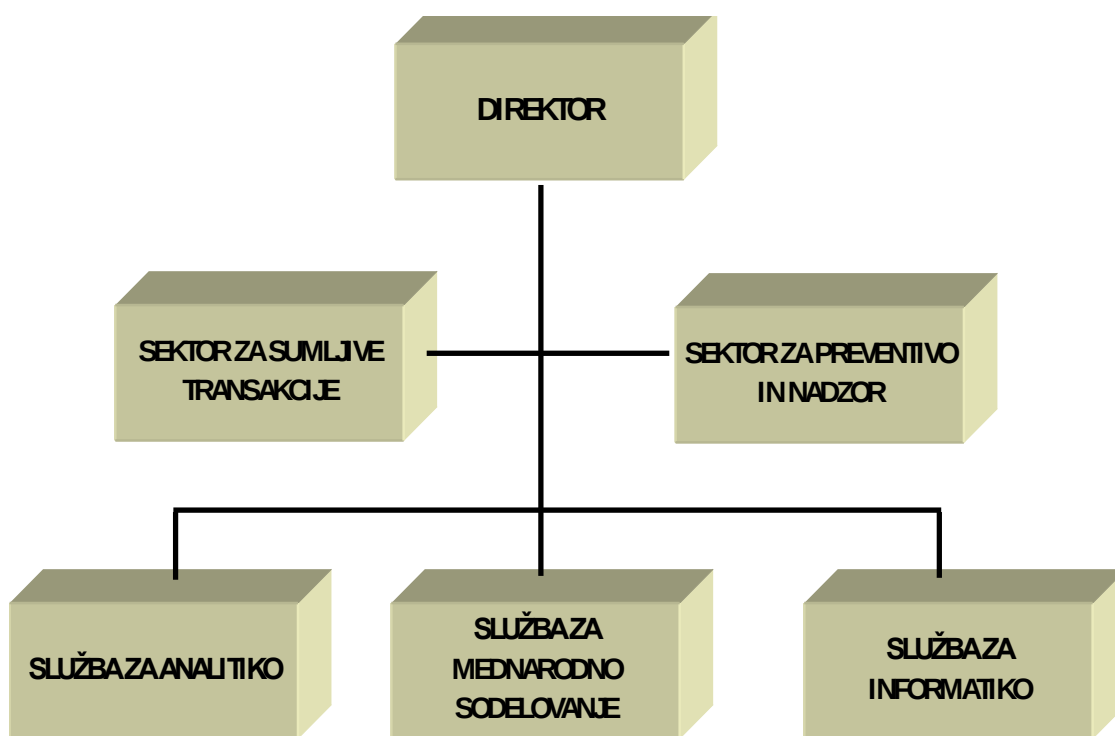
² Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v naši nacionalni zakonodaji uzakonjeno v Kazenskem zakoniku leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja in bil Ustanovljen Urad RS za preprečevanja pranja denarja.

³ Naloge Urada, ki se nanašajo na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma so predlaganje sprememb predpisov, pripravljane smernic za zavezance, sodelovanje pri pripravi seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij, sodelovanje pri strokovnem usposabljanju zavezancev, spremljanje tipologij in trendov.

strani. V skladu s pooblastili analizira sporočene sumljive transakcije, ki mu jih sporočajo zavezanci in če pri tem ugotovi razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ali drugih kaznivih dejanj, zbrane podatke kot obvestilo ali informacije pošlje v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom, kakršna sta pri nas policija in tožilstvo. V zvezi z obvestili Urada policiji/tožilstvu je pomembno vedeti, da gre za obveščevalne podatke, ki vsebujejo občutljive finančne podatke, in ne za kazenske ovadbe v smislu Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

Organizacijska shema Urada, ki se je v letu 2004 na podlagi sprememb Zakona o javnih uslužbencih (Ur. l. RS, št. 56/2002) in na podlagi Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih (Ur. l. RS, št. 58/2003), spremenila, je v letu 2013 ostala enaka. V začetku leta 2014 je bila organizacijska struktura Urada spremenjena, saj je bila ukinjena Služba za analitiko.

Organizacijska shema Urada

2 DELO URADA NA PODROČJU GOTOVINSKIH TRANSAKCIJ

Urad od organizacij, ki so navedene v 4. členu ZPPDFT, in carinskih organov prejema podatke o vseh transakcijah nad določenim zneskom, in sicer:

- o vseh gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR (v nadaljevanju gotovinske transakcije),
- od 18. 10. 2011 o vseh nakazilih nad 30.000 EUR, ki so bila na zahtevo stranke izvršena na račune v države oz. na račune fizičnih in pravnih oseb s prebivališčem oziroma sedežem v državah, v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja ali financiranje terorizma; seznam teh držav objavlja urad na svoji spletni strani (v nadaljevanju nakazila nad 30.000 EUR) in
- o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (v nadaljevanju prenosi gotovine).

2.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 30.000 EUR

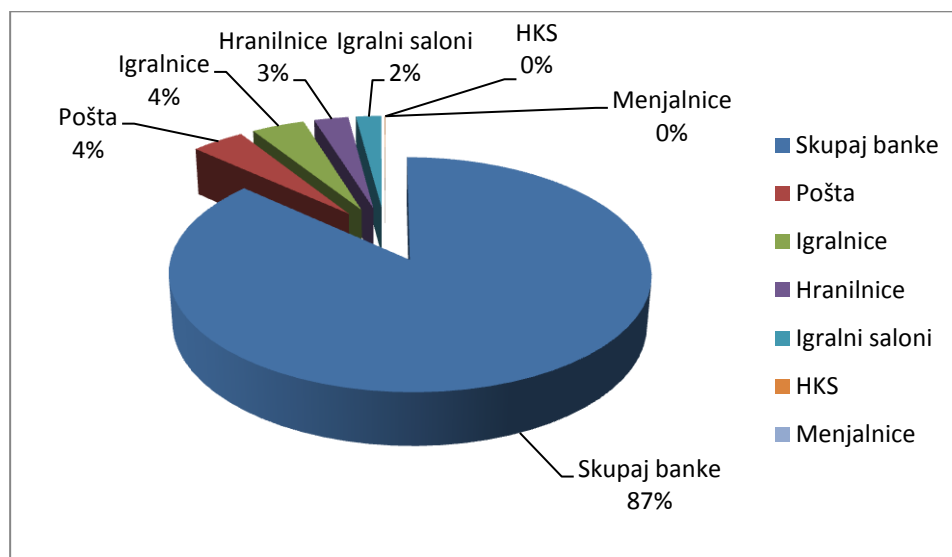
V letu 2013 je Uradu sporočilo gotovinske transakcije nad 30.000 EUR 41 različnih organizaciji. Na predpisanih obrazcih je bilo sporočenih **17.181 gotovinskih transakcij**, katerih skupna vrednost je znašala **1.241.321.026 EUR**. V letu 2012 je bilo sporočenih 15.868 gotovinskih transakcij v skupni vrednosti 1.576.766.018 EUR. Primerjava med letoma pokaže, da se je število sporočenih gotovinskih transakcij v letu 2013 povečalo za 8,3 %, skupna vrednost transakcij pa se je zmanjšala za 21,3 %.

Podrobnejši pregled števila gotovinskih transakcij je prikazan v Tabeli 1 in Grafu 1.

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2012 - 2013 po prijaviteljih

Organizacije	2012		2013		Indeks
	Število	Delež	Število	Delež	
Banke	13.875	87,4%	14.898	86,7%	107
Pošta	802	5,1%	729	4,2%	91
Igralnice	682	4,3%	727	4,2%	107
Hranilnice	288	1,8%	469	2,7%	163
Igralni saloni	217	1,4%	348	2,0%	160
HKS	2	0,01%	8	0,05%	400
Menjalnice	1	0,01%	2	0,01%	200
Promet nepremičnin	1	0,01%	0	-	-
Skupaj gotovinske transakcije	15.868	100,0%	17.181	100,0%	108

Graf 1: Struktura gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v letu 2013 po prijaviteljih

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da so k celotnemu številu sporočenih gotovinskih transakcij, tako kot

že vsa leta poprej, največ prispevale gotovinske transakcije, sporočene iz bančnega sektorja. Povprečna višina transakcije je znašala 72.250 EUR. V primerjavi s prejšnjim letom, ko je znašala 99.374 EUR, se je znižala za 27,3 %. Povprečna višina transakcije v bančnem sektorju je bila 73.051 EUR, kar je za 29,7 % manj, kot v letu 2012. V 2013 je urad prejel v povprečju 69 gotovinskih obrazcev na delovni dan, kar je 7,8 % več kot v preteklem letu. Gotovinskih transakcij že od leta 2009 uradu ni sporočila nobena zavarovalnica, borzno-posredniška družba ali družba, ki se ukvarja s trgovino s plemenitimi kovinami in dragimi kamni, v letu 2013 tudi nobena družba, ki se ukvarja s prometom nepremičnin. Samo dve gotovinski transakciji je urad v letu 2013 prejel od menjalnic in 8 od hranilno kreditnih služb.

Povprečna vrednost sporočenih gotovinskih transakcij je bila najvišja v sektorjih igralnic in igralnih salonov, za razliko od preteklega leta, ko je bila ta najvišja v bančnem sektorju. Najnižja povprečna vrednost sporočenih gotovinskih transakcij pa je v sektorju menjalnic. Glede na leto 2012 se povprečne vrednosti transakcij v 2013 bistveno razlikujejo za bančni sektor, kjer je zaznan padec povprečne višine transakcije za 29,7 %, za 27,3 % je manjša tudi povprečna vrednost vseh sporočenih gotovinskih transakcij.

Na dan 31. 12. 2013 je bilo v računalniški evidenci Urada zavedenih 540.049 gotovinskih transakcij. Po kripto-zaščiteni elektronski pošti je Urad prejemal podatke o gotovinskih transakcijah od vseh bank, obeh hranilnic, Pošte Slovenije in casinoja HIT Nova Gorica.

2.2 NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 30.000 EUR V DRŽAVE, PRI KATERIH OBSTAJA VEČJA VERJETNOST ZA POJAV PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA

V skladu z drugim odstavkom 38. člena ZPPDFT morajo organizacije od 18. 10. 2011 najpozneje v treh delovnih dneh uradu sporočiti podatke o vsakem nakazilu nad 30.000 EUR, ki je bilo na zahtevo stranke izvršeno na račune fizičnih in pravnih oseb s stalnim ali začasnim prebivališčem ali sedežem v državah, v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma oziroma na račune v te države (v nadaljevanju nakazila). Seznam držav, v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma (v nadaljevanju seznam držav), se je v letu 2013 dvakrat spremenil. Zadnji objavljeni seznam na spletni strani Urada je obsegal 41 držav⁴.

V času od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 so organizacije uradu sporočile skupno **2.665 nakazil** v skupni vrednosti **321.444.795 EUR**. Od tega je bilo **1.896 oziroma 71,1 % nakazil v skupni vrednosti 233.638.953 EUR izvršenih v imenu domačih pravnih oseb** (kar predstavlja 72,7 % skupne vrednosti vseh nakazil), 683 oziroma 25,6 % nakazil v imenu tujih pravnih oseb, 65 oziroma 2,4 % nakazil v imenu fizičnih oseb (za 43 različnih oseb, in sicer državljane Bolgarije, Hrvaške, Cipra, Italije, Rusije, Srbije, Turčije, Ukrajine, ZDA in Slovenije, za štiri osebe ni podatka, po imenu pa lahko sklepamo, da gre za slovenske državljane) in 21 oziroma 0,8 % nakazil v imenu samostojnih podjetnikov in oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost. **Prejemniki teh nakazil so bila v večini primerov tuja podjetja**, in sicer je bilo na račune tujih podjetij izvršenih **2.601 oziroma 97,6 % nakazil v skupni vrednosti 313.233.426 EUR** (kar predstavlja 97,4 % skupne vrednosti vseh nakazil). Poleg tega je bilo 47 oziroma 1,8 % nakazil izvršenih fizičnim osebam (26 različnim osebam, državljanom Hrvaške, Cipra, Ekvadorja, Italije, Kenije, Lihtenštajna, Monaka, Paname, Srbije, Švice, Turčije, Velike Britanije in Slovenije) in 17 oz. 0,6 nakazil slovenskim pravnim osebam.

Če podatke o nakazilih v letu 2013 primerjamo s podatki iz leta 2012 ugotovimo, da med letoma ni prišlo do večjih sprememb. V letu 2012 je Urad prejel podatke o 2.742 nakazilih v skupni vrednosti 363.245.887 EUR. V letu 2013 je torej prišlo do 2,8-odstotnega upada števila nakazil nad 30.000 EUR, povezanih z državami s seznama, skupna vrednost nakazil pa se je zmanjšala za 41.801.092 EUR oz. za 11,5 %. Struktura nakazil glede na tip osebe, za katero se izvaja nakazilo in glede na tip osebe prejemnika nakazila je med letoma zelo podobna.

V nadaljevanju poročila prikazujemo **nakazila izvršena na račune tujih podjetij**, ki predstavljajo veliko večino vseh nakazil, kot je razvidno zgoraj, in sicer ločeno nakazila, ki so bila izvršena na račune v države s seznama, ne glede na državo sedeža oziroma prebivališča prejemnika, in nakazila, ki so bila izvršena v dobro pravnih in fizičnih oseb s sedežem oziroma prebivališčem v državah s seznama, ne glede na državo, v katero so bila sredstva nakazana. Večina nakazil je tako vsebovanih

⁴ Iran, DLR Koreja, Etiopija, Ekvador, Indonezija, Kenija, Mjanmar (Burma), Pakistan, Sirija, Tanzanija, Turčija, Jemen, Andora, Anguila, Aruba, Bahami, Belize, Bermuda, Britanski deviški otoki, Caymanski otoki, Cookovi otoki, Gibraltar, Guernsey, Otok Man, Jersey, Liechtenstein, Macao, Malezija, Monako, Montserrat, Nizozemski Antili, Palau, Panama, Samoa, Sejšeli, Turks in Caicos otoki, Vanuatu, Nauru, Niue in Ciper v prilogi.

v obeh prikazih.

2.2.1 Nakazila na račune tujih pravnih oseb v države s seznama

Na račune pri finančnih institucijah v državah s seznama je bilo izvršenih skupno **2.314** nakazil v skupni vrednosti **299.086.184 EUR** na račune pretežno tujih podjetij, pri tem država sedeža podjetja ni vedno enaka državi nakazila. Od skupno 2.314 nakazil je bilo na račune petih slovenskih podjetij (poleg tega v primeru enega nakazila ni podatka o nazivu podjetja) izvršenih 12 nakazil in na račune 26 fizičnih oseb 44 nakazil. Povprečna vrednost nakazila nad 30.000 EUR v države s seznama v letu 2013 je bila 129.251 EUR. Nakazila prikazuje spodnja tabela.

Tabela 2: Nakazila nad 30.000 EUR v države, v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma v času od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013

Država nakazila	Št. nakazil	Vrednost v EUR	Delež
ANDORA	1	40.606	0,01%
BAHAMI	2	137.675	0,05%
BELIZE	80	5.084.162	1,7%
BERMUDI	61	19.847.001	6,6%
CIPER	311	35.503.761	11,9%
DEVIŠKI OTOKI (BRITANSKI)	164	16.212.056	5,4%
EKVADOR	153	57.406.458	19,2%
ETIOPIJA	3	140.000	0,05%
GIBRALTAR	28	1.683.439	0,6%
GUERNSEY	1	116.441	0,04%
INDONEZIJA	22	17.328.305	5,8%
JERSEY	13	674.817	0,2%
KAJMANSKI OTOKI	10	401.928	0,1%
KENIJA	2	238.258	0,1%
KUBA	2	94.246	0,03%
LIHTENŠTAJN	141	11.625.864	3,9%
MACAU	38	7.902.502	2,6%
MALEZIJA	47	2.955.125	1,0%
MONAKO	23	5.307.239	1,8%
NAURU	1	69.961	0,02%
NIGERIJA	9	513.642	0,2%
OTOK MAN	1	228.008	0,1%
PAKISTAN	48	2.695.819	0,9%
PANAMA	223	23.338.180	7,8%
SEJŠELI	58	6.777.159	2,3%
SIRIJA	1	41.000	0,01%
ŠRILANKA	2	87.142	0,03%
TAJSKA	21	1.270.276	0,4%
TURČIJA	827	80.583.271	26,9%
VIETNAM	21	781.843	0,3%
Skupaj 30 držav	2.314	299.086.184	100,0%

Med vsemi državami s seznama, so bila nakazila nad 30.000 EUR izvršena v 30 držav, med katerimi po velikem številu in skupni vrednosti prejetih nakazil izstopajo Turčija, Ekvador in Ciper. V Turčijo je bilo izvršenih 35,7 % vseh nakazil in 26,9 % skupne vrednosti vseh nakazil v države s seznama. Povprečna vrednost nakazila nad 30.000 EUR, izvršenih v Turčijo je bila 97.440 EUR. V Ekvador je bilo izvršenih 6,6 % vseh nakazil in 19,2 % skupne vrednosti vseh nakazil v države s seznama, povprečna vrednost nakazila je bila 375.206 EUR. Na Ciper pa je bilo izvršenih 13,4 % vseh nakazil in 11,9 % skupne vrednosti vseh nakazil v države s seznama, pri tem je bila povprečna vrednost nakazila 114.160 EUR. V ostalih 27 držav v Tabeli 3 je bilo izvršenih skupno 44,2 % vseh nakazil in 42,0 % skupne vrednosti vseh nakazil. Povprečna vrednost teh nakazil je bila 122.769 EUR. Poleg zgoraj opisanih nakazil je bilo izvršenih še 18 nakazil v skupni vrednosti 1.921.844 EUR, pri katerih banka ni navedla države, v katero so bila sredstva nakazana in za večino katerih sicer sklepamo, da je država prejema Ciper, vendar teh nakazil v zgornji tabeli nismo zajeli.

Poleg zgoraj navedenih držav, so bile **države prejemnice nakazil, namenjenih tujim podjetjem**, ki jih zavezanci na podlagi drugega odstavka 38. člena ZPPDFT sporočajo uradu, še naslednje države, **ki niso na seznamu držav**, v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja: Avstrija, Belgija, Češka, Falklandski otoki, Francija, Gana, Grčija, Hongkong, Hrvaška, Italija, Kitajska, Republika Koreja, Latvija, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Ruska federacija, Singapur, Srbija, Švica, Velika Britanija, ZDA, Združeni Arabski emirati in Slovenija. **V teh državah so tuja podjetja s sedežem v državah s seznama prejela skupno 361 nakazil v skupni vrednosti 22.760.539 EUR**, od tega največ v Veliko Britanijo (skupno 4.464.278 EUR), Avstrijo (skupno

2.917.009 EUR) in Švico (skupno 2.696.062 EUR). Povprečna vrednost transakcij v te države je bila 63.049 EUR. Poleg opisanih nakazil v 18 primerih ni podatka o državi nakazila.

2.2.2 Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v državah s seznama

Na račune tujih podjetij in fizičnih oseb s sedežem oziroma prebivališčem v državah s seznama je bilo izvršenih skupno **2.554 nakazil** v skupni vrednosti **310.368.539 EUR**, od tega 2.530 nakazil na račune približno 653 različnih tujih podjetij v skupni vrednosti 307.157.589 EUR in 24 nakazil v skupni vrednosti 3.210.950 EUR na račune 13 različnih fizičnih oseb, pri tem država nakazila ni vedno enaka državi sedeža podjetja. Povprečna vrednost nakazila nad 30.000 EUR osebam iz držav s seznama v letu 2013 je bila 121.523 EUR. Nakazila na račune tujih podjetij s sedežem v državah s seznama prikazuje spodnja tabela.

Tabela 3: Nakazila nad 30.000 EUR tujim podjetjem s sedežem v državah s seznama od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013

Država sedeža prejemnika	Št. podjetij	Št. nakazil	Skupna vrednost v EUR	Delež
ANDORA	1	1	40.606	0,01%
BAHAMI	3	3	160.096	0,1%
BELIZE	17	81	5.016.483	1,6%
BERMUDI	5	61	19.847.001	6,5%
CIPER	118	396	41.516.907	13,5%
DEVIŠKI OTOKI (BRITANSKI)	62	191	17.220.687	5,6%
EKVADOR	22	152	58.023.972	18,9%
ETIOPIJA	1	3	140.000	0,05%
GIBRALTAR	8	43	2.600.672	0,8%
GUERNSEY	2	3	226.441	0,1%
INDONEZIJA	13	23	17.360.609	5,7%
JERSEY	4	7	314.155	0,1%
KAJMANSKI OTOKI	8	54	2.414.410	0,8%
KENIJA	1	1	158.258	0,1%
KUBA	1	2	94.246	0,03%
LIHTENŠTAJN	27	116	7.230.930	2,4%
MACAU	7	52	9.293.616	3,0%
MALEZIJA	21	52	2.874.826	0,9%
MONAKO	9	21	2.668.129	0,9%
NAURU	1	1	69.961	0,02%
NIGERIJA	2	9	513.642	0,2%
NIZOZEMSKI ANTILI	1	4	1.109.581	0,4%
OTOK MAN	1	1	228.008	0,1%
PAKISTAN	14	48	2.695.819	0,9%
PANAMA	24	243	25.162.386	8,2%
SEJŠELI	8	57	6.755.912	2,2%
SIRIJA	1	1	41.000	0,01%
ŠRILANKA	2	3	119.725	0,04%
TAJSKA	7	21	1.270.276	0,4%
TURČIJA	256	859	81.207.392	26,4%
VIETNAM	6	21	781.843	0,3%
Skupaj 31 držav	653	2.530	307.157.589	100,0%

Med državami s seznama, v katerih imajo tuja podjetja - prejemniki sedež, po velikem številu in skupni vrednosti prejetih nakazil ponovno izstopajo Turčija, Ekvador in Ciper. Na račune podjetij s sedežem v Turčiji je bilo izvršenih 34,0 % vseh nakazil in 26,4 % skupne vrednosti vseh nakazil podjetjem s sedežem v državah s seznama. Povprečna vrednost nakazila nad 30.000 EUR, izvršenega na račun turškega podjetja, ne glede na državo prejema nakazila je bila 94.537 EUR. Na račune podjetij s sedežem v Ekvadorju je bilo izvršenih 6,0 % vseh nakazil in 18,9 % skupne vrednosti vseh nakazil podjetjem s sedežem v državah s seznama. Povprečna vrednost nakazila je bila 381.737 EUR. Na račune podjetij s sedežem na Cipru pa je bilo izvršenih 15,7 % vseh nakazil in 13,5 % skupne vrednosti teh nakazil. Povprečna vrednost nakazila je bila 104.841 EUR. Na račune podjetij s sedežem v ostalih 28 državah iz Tabele 4 je bilo izvršenih skupno 44,4 % vseh nakazil in 41,2 % skupne vrednosti vseh nakazil na račune podjetij s sedežem v državah s seznama. Povprečna vrednost teh nakazil je bila 112.564 EUR.

Iz pregleda namena nakazil, sporočenih uradu je razvidno, da velika večina nakazil predstavljajo plačila za blago in storitve, le manjši del nakazil predstavljajo posojila, plačila obresti in vračila posojil, ter drugi prenosi sredstev.

V tem poglavju opisane vrednosti tako o številu kot o skupnih vrednostih nakazil se minimalno razlikujejo od vrednosti za leto 2012, zato sprememb teh vrednosti med letoma v tem poročilu ne navajamo.

2.3 PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI

V skladu s 73. členom ZPPDFT morajo carinski organi najpozneje v treh dneh Uradu sporočiti podatke o prijavi vnosa ali iznosa gotovine v vrednosti 10.000 EUR ali več pri vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. **V letu 2013 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti prijavljenih in s strani carinskih organov odkritih neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo 141**, kar je za 55,7 % manj kot v letu 2012. Razlog za to zmanjšanje je vstop Hrvaške v Skupnost in ukinitve obveznosti sporočanja prenosa gotovine iz Hrvaške v Slovenijo. Primerjava podatkov o številu in vrednosti prenosov v letu 2013 s preteklim obdobjem zato ni smiselna in je v nadaljevanju ne navajamo. Od 141 prenosov je bilo 139 prijavljenih prenosov in dva odkrita neprijavljena prenosa.

Med **139 prijavljenimi prenosi** je bilo 96 vnosov gotovine v Skupnost in 43 iznosov gotovine iz Skupnosti, trije prenosi so bili izvršeni za tuje pravne osebe, 136 prenosov pa za fizične osebe. Skupna vrednost vnosov je znašala 6.049.038 EUR, od tega sta bila opravljena dva vnosa v skupni vrednosti 2.250.000 EUR za tujo pravno osebo, in sicer za Centralno banko Črne gore, in 94 vnosov v skupni vrednosti 3.799.038 EUR za fizične osebe. Povprečna vrednost posameznega vnosa za fizične osebe znaša 40.415 EUR. Na drugi strani je skupna vrednost iznosov iz Skupnosti znašala 3.305.366 EUR, od tega je bil izvršen en iznos v višini 1.759.000 EUR za tujo pravno osebo, in sicer za Deutsche Bundesbank, in 42 iznosov v skupni vrednosti 1.546.366 EUR za fizične osebe. Povprečna vrednost posameznega iznosa za fizične osebe znaša 36.818 EUR.

Oba **poskusa neprijavljenega prenosa** sta bila vnosa denarja v Skupnost v skupnem znesku 46.736 EUR, izvršena pa sta bila za dve fizični osebi. Skupna vrednost neprijavljenih prenosov, oz. v letu 2013 samo vnosov, je predstavljala 0,9 % skupne vrednosti vseh prenosov gotovine za fizične osebe in 1,2 % vseh vnosov za fizične osebe.

Število prijavljenih in neprijavljenih vnosov gotovine v Skupnost za fizične osebe (96) presega število iznosov (42) kar za 1,3-krat, razlika v skupni vrednosti teh vnosov (3.845.774 EUR) in iznosov (1.546.366 EUR) pa je še nekoliko večja, in sicer vnosi presegajo iznose za 1,5-krat.

Primerjava skupnega zneska v Slovenijo oziroma Skupnost vnesenega denarja in skupnega zneska iz Slovenije oziroma Skupnosti iznesenega denarja v obliki gotovine, ne upoštevajoč pri tem bančni sektor, nam torej da za leto 2013 razmerje 2,5 : 1, kar pomeni, da je bil vnos denarja v zneskih 10.000 EUR ali več v državo oziroma Skupnost za 1,5-krat večji od iznosa. Že v preteklih letih je bila vrednost vnesene gotovine vedno dosti večja v primerjavi z vrednostjo iznesene gotovine, in sicer je bilo razmerje med vneseno in izneseno gotovino za nebančni sektor leta 2012 1,5 : 1, leta 2011 1,9 : 1, leta 2010 1,4 : 1, leta 2009 1,1 : 1, ves čas torej v prid vnosom. Razlog za to najverjetneje leži v dejstvu, da gotovino v Skupnost vnašajo predvsem tuje fizične osebe in podjetja, ki v državah Skupnosti kupujejo trajnejše dobrine večje vrednosti. Povečanje te razlike v letu 2013 pa si lahko razlagamo tako, da je bilo v preteklih letih relativno veliko gotovine iznesene prav na Hrvaško za namene investicij v nepremičnine, teh transakcij oz. iznosov pa sedaj na meji med Slovenijo in Hrvaško niso več predmet obvezne prijave. Na drugi strani, pa največ gotovine v Skupnost vnesejo predvsem državljani drugih držav jugovzhodne Evrope.

3 DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

Urad od zavezancev, navedenih v 4. členu ZPPDFT (organizacij iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT ter odvetnikov, odvetniških družb in notarjev iz 2. odstavka 4. člena ZPPDFT), prejema podatke o sumljivih transakcijah ne glede na znesek in podatke o osebah, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Urad lahko začne nekatere zadeve obravnavati tudi na podlagi pobud določenih državnih in inšpekcijskih organov navedenih v 60. členu ZPPDFT ter na podlagi sporočenih dejstev borze in centralno klirinško depotne družbe v skladu s 74. členom ZPPDFT in nadzornih organov navedenih v 89. členu ZPPDFT. Poleg tega Urad na podlagi 64. in 65. člena ZPPDFT prejema določene podatke od sorodnih organov iz tujine ter preverja evidenco gotovinskih transakcij ter evidenco prenosov gotovine preko meja Skupnosti, ki prav tako lahko služijo kot osnova za pričetek zbiranja podatkov o sumljivih transakcijah, premoženju ali osebah.

ZPPDFT v drugem odstavku 53. člena določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT, v 61. in 62. členu pa Urad pooblašča, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih, v 62. členu naštetih kaznivih dejanj, o tem obvesti pristojne organe.

3.1 ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA

V Uradu smo leta 2013 v skladu z določili ZPPDFT prejeli 616 prijav sumljivih transakcij ali sumljivih aktivnosti. Od tega se je 609 prijav nanašalo na razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1, medtem ko se je 7 prijav nanašalo na sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1. Obravnavane zadeve v letu 2013 smo skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2009 - 2012 v poročilu razvrstili glede na:

1. *prijavitelje,*
2. *število in dinamiko odprtih in zaključenih zadev,*
3. *zadeve, posredovane Upravi kriminalistične policije v Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: UKP MNZ) zaradi razlogov za sum pranja denarja,*
4. *zadeve, posredovane UKP MNZ zaradi razlogov za sum financiranja terorizma,*
5. *zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve določenih drugih kaznivih dejanj,*
6. *izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcije,*
7. *vrednost začasno zaseženega umazanega denarja in premoženja,*
8. *tipologijo sumljivih transakcij.*

3.1.1 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in oseb, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2013 odprli in obravnavali posamezne prijave, prikazujemo skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2009 - 2012 v Tabeli 9. V tabeli so zajeti tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT, saj Urad v skladu z določilom 53. člena tega zakona samo na podlagi takih zaznav lahko začne obravnavati določeno zadevo in izvajati svoja pooblastila.

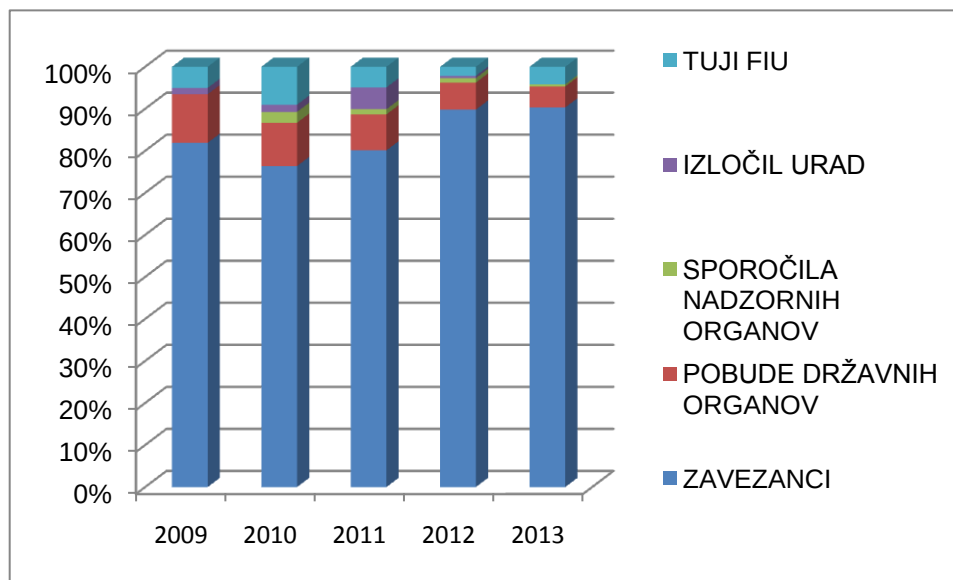
Tabela 4: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2009 – 2013

PRIJAVITELJI	2009	2010	2011	2012	2013
1. SUMLJIVE TRN PO 38. ČLENU ZPPDFT	160	176	260	498	541
	80,40%	75,54%	79,51%	89,09%	90,17%
Banke	151	164	238	461	504
Hranilnice	4	5	7	16	12
Pošta	2	1	4	9	2
BPH in DZU		1	1	1	9
Leasing		1	1	4	3
Revizorji in računovodje		1			2
Prireditelji iger na srečo	3		1		2
Zlatarji		2	8	7	5
Nepremičninske agencije		1			
Drugi zavezanci					2
2. SPOROČANJE ST PO 49. ČLENU ZPPDFT	3	2	2	4	1
	1,51%	0,86%	0,61%	0,72%	0,17%
Notarji		1		2	1
Odvetniki	3	1	2	2	
3. POBUDE PO 60. ČLENU ZPPDFT	23	24	28	36	30
	11,56%	10,30%	8,56%	6,44%	5,00%
Ministrstvo za notranje zadeve, UKP	15	18	17	24	16
Državno tožilstvo		2	2	7	9
Sodišče			3		1
Ministrstvo za finance, CURS	2	1	1	2	2
Komisija za preprečevanje korupcije	1	3	3	3	1
SOVA	5		2		1
4. SPOROČ. DEJSTEV PO 89. ČLENU ZPPDFT	0	6	4	6	3
	0,00%	2,58%	1,22%	1,07%	0,50%
Ministrstvo za finance, DURS		2	1	3	2
Tržni inšpektorat		1	2	1	
Banka Slovenije		3	1	1	1
Računsko sod.				1	
5. URAD IZLOČIL IZ EVIDENCE GT SAM	3	4	17	3	
	1,51%	1,72%	5,20%	0,54%	0,00%
6. URADI DRUGIH DRŽAV	10	21	16	12	25
	5,03%	9,01%	4,89%	2,15%	4,17%
SKUPAJ	199	233	327	559	600

V letu 2013 smo na podlagi 616 sporočenih sumljivih transakcij prijaviteljev odprli 600 zadev, kot je razvidno iz zgornje tabele:

- 541 zadev smo odprli na podlagi sporočenih sumljivih transakcij organizacij iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT;
- 1 zadevo smo odprli na podlagi sporočenih podatkov odvetnikov in notarjev;
- 30 zadev smo odprli na podlagi pobud državnih organov;
- 3 zadeve smo odprli na podlagi sporočil nadzornih organov iz 89. člena ZPPDFT;
- 25 zadev smo odprli na podlagi podatkov iz zaprosil tujih sorodnih uradov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

V nadaljevanju v Grafu 2, na podlagi zgoraj navedenih podatkov, prikazujemo deleže prijav posameznih prijaviteljev v obdobju od 2009 - 2013.

Graf 2: Delež posameznih prijaviteljev v skupnem številu odprtih zadev v obdobju 2009-2013

Iz Tabele 4 in Grafa 2 je razvidno, da so med vsemi zavezanci Uradu največ prijav sumljivih transakcij posredovale *organizacije iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT na podlagi 38. člena ZPPDFT* med njimi pa izstopajo *banke*, ki Uradu vsako leto posredujejo največje število transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja. Omenjeni trend je bil zaznan tudi v letu 2013, saj je bilo od vseh 600 prijav, kar 504 transakcij sporočenih s strani bank, kar znaša 84,00 % delež vseh prijav.

3.1.2 Število in dinamika odprtih in zaključenih prijav/zadev

V nadaljevanju v Tabeli 5 prikazujemo število odprtih in zaključenih prijav v obdobju 2009 - 2013, torej prirast in zaključevanje prijav, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tabela 5: Pregled odprtih in zaključenih zadev Uradu v obdobju 2009 – 2013

LETO	PREJETO	OBVESTILA	INFORMACIJE	ZAKLJUČENO V URADU	ZAKLJUČENO SKUPAJ	ŠTEVILO POSREDOVANIH PISNIH IZDELKOV ⁵
						OBVESTILA/INFORMACIJE
2009	199	65	39	111	215	41/36
2010	233	55	43	109	207	43/34
2011	327	99	58	99	256	84/48
2012	559	175	73	130	378	132/64
2013	600	170	109	156	435	135/83

Iz tabele je razvidno, da je leta 2013 Urad na podlagi prijav odprl **600** novih zadev in v istem obdobju zaključil **435** zadev.

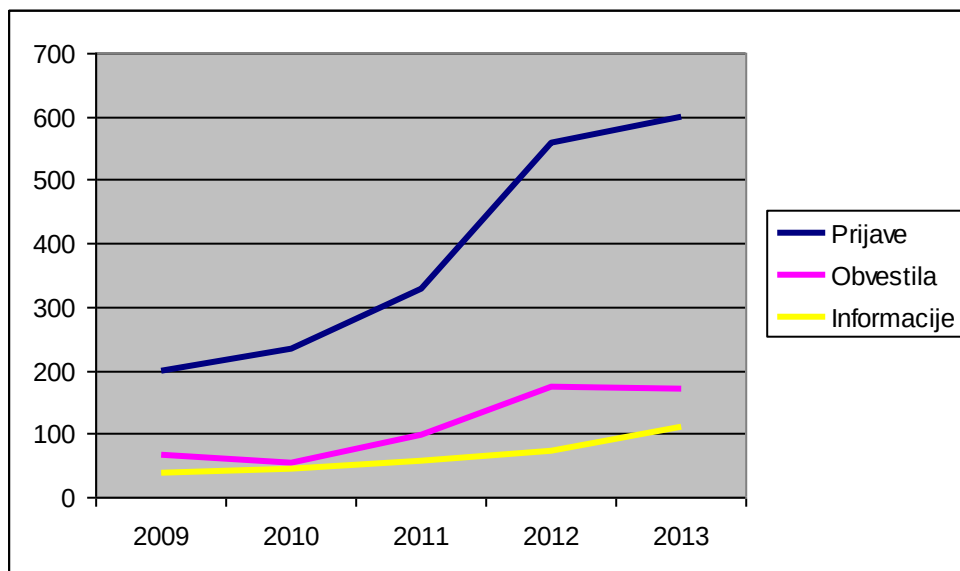
⁵ Podatki v tej koloni predstavljajo število pisnih obvestil ali informacij Urada pristojnim organom, ki je manjše od števila obravnavanih zadev, saj lahko Urad v enem obvestilu ali informaciji, ki jo pošlje pristojnim organom obravnava več zadev (sporočenih prijav ali pobud)

V letu 2013 je bilo 435 zadev zaključenih na naslednje načine:

- **170 zadev** smo v obliki 135 pisnih **obvestil** o sumljivih transakcijah odstopili v nadaljnjo obravnavo Upravi kriminalistične policije MNZ (Policiji) in v nekaterih primerih tudi državnemu tožilstvu, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja **pranja denarja**, kar predstavlja 39% vseh, v letu 2013 zaključenih zadev;
- **109 zadev** smo zaključili s 83 pisnimi **informacijami**, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, navedenih v 62. členu ZPPDFT, zato smo jih posredovali pristojnim organom. Z informacijami smo tako v letu 2013 zaključili 25% vseh, v tem letu zaključenih zadev;
- **156 zadev** smo zaključili in arhivirali v Uradu, saj pri njih nismo ugotovili razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali kakšnega drugega kaznivega dejanja, navedenega 62. členu ZPPDFT, kar predstavlja 36% od vseh v Uradu zaključenih zadev v letu 2013;

V nadaljevanju v Grafu 3 po letih prikazujemo podatke o številu prejetih zadev v razmerju do števila rešenih zadev, podanih obvestil o sumljivih transakcijah (glej točki 3.1.3 in 3.1.4. tega poročila) in informacij (glej točko 3.1.5 tega poročila) v obdobju 2009 – 2013.

Graf 3: Prikaz števila vseh prejetih zadev in posredovanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2009 - 2013

Glede na podatke iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se je število prejetih prijav v opazovanem obdobju strmo vzpenjalo. Od leta 2009, ko smo prejeli 199 prijav, do leta 2013, ko smo prejeli 600 prijav, **prirast novih prijav znaša 300%**. V nadaljevanju poročila navajamo podatke o prijavah/zadevah, ki smo jih v obliki obvestil in informacij posredovali v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom.

3.1.3 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 61. člena ZPPDFT odstopil v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2013 je Urad pri analiziranju 170 zadev ugotovil razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, ki jih je v obliki 135 pisnih obvestil posredoval na UKP MNZ in/ali na državno tožilstvo. Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev. Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah, smo leta 2013 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi več dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah.

V nadaljevanju v Tabeli 6 za leti 2012 in 2013 prikazujemo število obravnavanih domačih in tujih fizičnih in pravnih oseb, ter kumulativne zneske izvršenih transakcij, pri katerih smo v Uradu ugotovili razloge za sum pranja denarja.

Tabela 6: Struktura transakcij in udeleženi oseb v zadevah, ki so bile leta 2012 in 2013 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi razlogov za sum pranja denarja

VRSTA PODATKA	2012	2013
Št. domačih fizičnih oseb	140	195
Št. tujih fizičnih oseb	110	64
Št. domačih pravnih oseb	109	114
Št. tujih pravnih oseb	88	47
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
GBP		531.697
EUR	159.889.405	159.353.197

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da smo v Uradu v obvestilih o sumljivih transakcijah zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2013 obravnavali 195 domačih fizičnih oseb, 64 tujih fizičnih oseb ter 114 domačih in 47 tujih pravnih oseb. V primerjavi s podatki iz prejšnjega leta lahko ugotovimo, da se je trend večjega števila obravnavanih oseb nadaljeval tudi v letu 2013, pri čemer pa ugotavljamo, da se je skoraj prepolovilo skupno število obravnavanih tujih oseb.

Znesek denarja, za katerega so v obravnavanih obvestilih o sumljivih transakcijah obstajali razlogi za sum, da je povezan s kaznivim dejanjem pranja denarja, je v letu 2013 skoraj enak prejšnjemu letu in znaša 159.353.197 EUR. Pri tem poudarjamo, da ta znesek predstavlja samo skupen znesek izvršenih transakcij, pri katerih so bili podani razlogi za sum pranja denarja, in ne nujno tudi količine v resnici opranega denarja.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ne more zagotovo ugotoviti, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo storjeno, vendar lahko, glede na zbrane podatke o okoliščinah transakcij v večini zadev oceni, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, sta bili v letu 2013 v več kot polovici zadev zaznani kaznivi dejanji zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1 in/ali davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, od katerih je bila skoraj četrtina storjena v tujini. V podanih obvestilih o sumljivih transakcijah smo, poleg navedenih predhodnih kaznivih dejanj, kot verjetna, zaznali še predhodna kazniva dejanja zlorabe prostitucije po 175. členu KZ-1, prepovedane proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami po členu 186 KZ-1, velike tatvine po 205. členu KZ-1, goljufije po 211. členu KZ-1, oderuštva po 214. členu KZ-1, oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1, poslovne goljufije po 228. členu KZ-1, goljufije na škodo Evropskih skupnosti po 229. členu KZ-1, jemanja podkupnine po 261. členu KZ-1 in oškodovanje upnikov po 234. členu KZ, medtem ko v nekaj primerih nismo mogli sklepati, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno.

3.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1

Kot smo že navedli je Urad v letu 2013 prejel v obravnavo tudi 7 zadev, pri katerih so obstajali razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1. V teh zadevah nismo potrdili razlogov za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma, smo pa eno zadevo posredovali pristojnim organom kot informacijo, saj smo ugotovili razloge za sum storitve drugih kaznivih dejanj povezanih s tem kaznivim dejanjem.

Hkrati s tem smo na Uradu na področju preprečevanja financiranja terorizma izvajali tudi redne mesečne preglede evidenc Urada (evidenci gotovinskih ter sumljivih transakcij ter prenosov gotovine v Skupnost in iz nje) v zvezi z osebami in organizacijami iz seznama EU (Consolidated List of Persons, Groups, Entities subject to EU Financial Sanctions), zoper katere na podlagi direktiv EU in resolucij

Združenih narodov veljajo določene finančne sankcije. Pri teh pregledih izvedenih v letu 2013 nismo ugotovili, da bi katera od oseb iz tega seznama opravila ali bi bila povezana s finančnimi transakcijami v Sloveniji.

3.1.5 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj⁶

Leta 2013 je Urad na podlagi 62. člena ZPPDFT, v zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **109 zadev, ki smo jih posredovali v obliki 84 pisnih informacijah**. Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- UKP MNZ in DURS (71 zadev ali 49 informacij),
- UKP MNZ in KPK (1 zadeva ali 1 informacija),
- samo na UKP MNZ (26 zadev ali 23 informacij),
- samo na DURS (10 zadev⁷ ali 10 informacij),
- drugi pristojni organi (1 zadeva ali 1 informacija).

Večina informacij, in sicer 62 se je nanašala na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po členu 249. KZ-1, 2 sta se nanašali na sume zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, 7 informacij se je nanašalo na sume storitve kaznivih dejanj goljufije po členu 211 KZ-1, 2 na storitev kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, po ena pa na storitev kaznivih dejanj velike tatvine po 205. členu KZ-1, ropa po 206. členu KZ-1, izsiljevanja po 213. členu KZ-1, oderuštva po 214. členu KZ-1, prikrivanje po 217. člen KZ-1, napada na informacijski sistem po 221. členu KZ-1, oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1, nedovoljenega dajanja daril po 242. členu KZ-1, ponarejanje in uporaba ponarejenih vrednotnic ali vrednostnih papirjev po 244. členu KZ-1 in nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva po 307. členu KZ-1.

Tabela 7: Struktura transakcij in udeleženih oseb v zadevah, ki so bile v letih 2012 in 2013 posredovane pristojnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

VRSTA PODATKA	2012	2013
Št. domačih fizičnih oseb	60	119
Št. tujih fizičnih oseb	36	26
Št. domačih pravnih oseb	105	97
Št. tujih pravnih oseb	9	19
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	90.037.514	91.045.291

Kot je razvidno iz medletne primerjave števila udeleženih oseb in skupnega zneska transakcij, v zvezi s katerimi so bili podani razlogi za sum storitve opisanih kaznivih dejanj, se je glede na prejšnje leto močno povečalo število obravnavanih domačih fizičnih oseb. V zvezi z zneskom ugotavljamo, da je na enaki ravni kot leta 2012. Na Uradu sklepamo, da je edini razlog v večjem številu obravnavanih oseb najverjetneje večje število informacij, ki smo jih posredovali pristojnim organom. Znesek, ki smo ga navajali v tej točki, ne predstavlja neposredno ugotovljene protipravne premoženjske koristi, ampak le znesek, v zvezi s katerimi smo ugotovili nekatere razloge za sum storitve določenih kaznivih dejanj.

3.1.5.1 Analiza informacij

Informacije o razlogih za sum storitve drugih kaznivih dejanj, ki niso pranje denarja, predstavljajo pomemben delež v izdelkih Urada, zato smo na Uradu tudi v letu 2013 izdelali analizo 89 poslanih

⁶ Navajamo samo tiste zadeve, ki so bile posredovane pristojnim organom kot informacije zaradi sumov izvršitve drugih kaznivih dejanj. Informacije, ki smo jih posredovali DURS hkrati pa tudi kot obvestila na Policijo, smo statistično zajeli že med obvestili v točki 3.1.3.

⁷ Na DURS smo posredovali še 9 zadev ali 5 informacij, vendar smo te informacije zaključili tudi kot obvestila in so statistično prikazana v točki 3.1.3

pisnih informacij/zadev v katerih smo obravnavali 118 zadev odprtih na podlagi prijav sumljivih transakcij. Pri analizi smo upoštevali tudi 5 informacij oziroma 9 zadev, ki so bile sicer zaključene kot obvestilo, in smo jih statistično obdelali v poglavju 3.1.3., hkrati pa so bile posredovane tudi kot informacije na DURS. Kot smo že navedli, se večina vseh informacij nanaša na sume storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 ter kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1. Večinoma so ti sumi so skozi postopke DURS oziroma UKP GPU kasneje tudi potrjeni. Skupni znesek sredstev, obravnavan v informacijah, je znašal okoli 93.000.000⁸ EUR, vendar je potrebno upoštevati, da gre vsaj v primeru sumov storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 za dejansko manjše zneske skladno z davčno stopnjo davka, ki naj bi bil utajen. Ugotovitve DURS, ki se nanašajo na naše informacije o razlogih za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 podajamo v točki 3.1.5.2.1 tega poročila.

Po opravljeni analizi informacij smo ugotovili nekatere **skupne značilnosti**, kot sledi:

- gotovinski dvigi iz računa družbe – ugotovljeno v 20 informacijah,
- neprijavljeni dohodki oz. prihodki iz neprijavljenih dejavnosti – ugotovljeno v 18 informacijah,
- goljufije oz. poskusi goljufij ter zlorabe - ugotovljeno v 17 informacijah
- odlivi sredstev na osebne račune fizičnih oseb katerim sledijo dvigi gotovine – ugotovljeno v 8 informacijah,
- poslovanje na računu fizične osebe mimo računa družbe – ugotovljeno v 7 informacijah,
- kroženje sredstev – ugotovljeno v 6 informacijah,
- mednarodni davčni vrtljaki oz. uporaba kanalskih podjetij – ugotovljeno v 3 informacijah,

V obravnavanih primerih informacij, kjer je prišlo do **gotovinskih dvigov iz računa družbe**, so bile mnogokrat vpletene slamnate družbe oziroma družbe tipa »missing trader«, ki so običajno ustanovljene zgolj za izvrševanje spornih transakcij, največkrat povezanih s kaznivimi dejanji davčne zatajitve ter zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti.

Neprijavljene prihodki oz. prihodki iz neprijavljene dejavnost se običajno zaznajo v informacijah, kjer se iz analize prometa na računih fizičnih oseb ugotovi nesorazmerje med prihodki, ki jih osebe prijavijo pristojnim organom (DURS) in dejanskim prometom na računu. Razliko med tema kategorijama lahko predstavlja neprijavljene prihodke, ki lahko vsebujejo tudi elemente kaznivega dejanja davčne zatajitve. V teh primerih je iz prometa na računih fizičnih oseb razvidno bistveno odstopanje od običajnega prometa, kot je viden na računih drugih fizičnih oseb. Druga pogosto zaznana oblika neprijavljenih prihodkov je poslovanje na nerezidenčnih računih tujih pravnih oseb v Sloveniji, kjer se s tem poslovanjem prikrijejo dejanski prihodki pravnih oseb pred pristojnimi organi v državah, kjer je pravna oseba registrirana.

Goljufije oz. poskusi goljufij in zlorabe se izvršujejo na izredno različne načine. Do sedaj smo precej primerov zaznali pri aktivnostih fizičnih oseb, ki na finančnih institucijah predložijo v unovčitev čeke, običajno iz tujine, ki nimajo kritja in za katere se pri nadaljnjem preverjanju izkaže, da so ponarejeni. V posameznih primerih smo zaznali tudi poskuse zlorab internetnega bančništva ter zlorab bančnih kartic ter ponovno dva primera goljufij s uporabo tako imenovanih »nigerijskih pisem«. V letu 2013 smo obravnavali več zadev, povezanih z goljufijami in zlorabami, med njimi:

- uporabo oz. zlorabo bančnih kartic družbe za osebne namene s strani njihovih zastopnikov in lastnikov. V tem primeru je po naši oceni najverjetneje prišlo do oškodovanja sredstev družbe,
- prodajo družbe ter kasnejši ponovni nakup te družbe s strani istega kupca oz prodajalca. Ugotovljena je bila velika razlika med prodajno in nakupno ceno, pri čemer je kupec najprej prodal družbo po nižji ceni nato pa jo odkupil po višji ceni. V tem primeru je po naši oceni najverjetneje prišlo do oškodovanja družbe, ki je nakup/prodajo izvršila,
- ustanovitev družbe, katere solastnik v deležu okoli 50% je Republika Slovenija, kjer je drugi solastnik sredstva, ki jih je Republika Slovenije prispevala za delovanje te družbe, preko svojih povezanih družb v Sloveniji in tujini nakazal nazaj v to družbo ter to prikazal kot vplačilo kapitala, skladno z družbeno pogodbo. V tem primeru je po naši oceni najverjetneje prišlo do oškodovanja Republike Slovenije.

Navedene informacije običajno pošljemo zgolj na UKP MNZ, kjer se na njihovi podlagi največkrat

⁸ V tem znesku je zajet tudi del sredstev v višini 2.702.396 EUR, ki smo jih obravnavali v obvestilih o sumljivih transakcijah, saj v nekaterih primerih podamo tako obvestilo o sumljivih transakcijah na UKP MNZ kakor tudi informacijo na DURS.

odkrije razloge za sum storitve kaznivih dejanj goljufije (poskus), ponareditve listin in podobnih gospodarskih kaznivih dejanj.

Kroženje sredstev, kot skupna značilnost, je bilo v letu 2013 zaznano v 6 informacijah. Gre običajno za primere, kjer ena in ista sredstva krožijo med različnimi TRR različnih fizičnih in pravnih oseb, sredstva pa na koncu pristanejo na prvem TRR. V primerih tovrstnih transakcij kroženja sredstev na Uradu ne ugotovimo nobenega ekonomskega smisla teh transakcij, ocenjujemo pa, da gre bodisi za fiktivno ustvarjanje obveznosti/terjatev do družb ali umetno prikazovanje večjega prometa družb, kot je dejanski, kjer so v ozadju lahko pripravljala dejanja za morebitne goljufije ali kakšna druga kazniva dejanja.

Odlivi na osebne račune, katerim sledijo dvigi gotovine so običajno zaznani v informacijah, ko se iz računa družbe vršijo odlivi na račun fizične osebe, pri čemer ni jasna ekonomska in pravna podlaga za te odlive in bi tovrstni odlivi lahko pomenili tudi oškodovanje družbe. Navedene informacije običajno posredujemo na DURS in UKP MNZ, kjer se na njihovi podlagi največkrat odkrije, da gre za neplačane davke in sume storitve kaznivih dejanj davčne zatajitve in zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti.

Mednarodni davčni vrtiljaki oz. uporaba t.i. kanalskih družb so ugotovljeni v informacijah, kjer zaznamo, da se preko računa slovenske družbe izvaja kroženje sredstev iz tujine preko Slovenije, nato pa se sredstva nakažejo ali »prekanalizirajo« nazaj na izvorni TRR v tujino. Največkrat zaznamo prilive sredstev iz Italije, katerim večinoma sledijo odlivi sredstev nazaj v Italijo. Ocenjujemo, da se v teh primerih lahko izvajajo aktivnosti prenosov sredstev, ki so povezane z mednarodnimi davčnimi vrtiljaki, pri čemer so slovenske družbe, ki so vpletene v te aktivnosti, praviloma družbe tipa »kanalska družba«.

Poslovanje na računu fizične osebe mimo računa družbe je skupna značilnost, ki je običajno ugotovljena v primerih, ko osebe, ki so bodisi lastniki ali zaposleni v dejavni in poslujoči družbe, del prometa, ki je po vsebini in obliki enak prometu te poslujoče družbe, preusmerijo na svoj osebni račun. Razlogov za to je lahko več, najpogostejša sta prikrivanje prometa pred pristojnimi institucijami (DURS) in blokada računa družbe, kateremu posledično sledi prenos prometa na osebni račun.

Glede na **prisotnost posamezne dejavnosti** družb, pri katerih smo zaznali sporne transakcije in nekatere razloge za sum storitve kaznivih dejanj, smo ugotovili, da se v informacijah največkrat pojavljajo dejavnosti gradbeništva, trgovine in posredništva ter odkupa in prodaje sekundarnih kovin.

3.1.5.2 Analiza informacij poslanih Davčni upravi RS (DURS)

V primerih, ko Urad na podlagi zbranih podatkov, informacij in dokumentacije presodi, da so z neko transakcijo ali osebo podani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, v skladu z določili 62. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma pristojnima organoma, t.j. Davčni upravi RS in Policiji, posreduje pisno informacijo.

V zvezi s tem je Urad v letu 2013 Davčni upravi RS posredoval 68 informacij, pri katerih smo ugotovili določene razloge za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve. V obdobju od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2013 je Urad Davčni upravi RS posredoval skupno že 413 informacij. Informacije Urada so se, podobno kot v preteklih letih, tudi v letu 2013 nanašale na ugotovljene sume zatajitve davčnih obveznosti tako fizičnih, kot pravnih oseb, s področja posrednih, kot neposrednih davkov.

V zadevah, ki so bile povezane s sumi davčne zatajitve pri fizičnih osebah so se naše ugotovitve največkrat nanašale na sume zatajitve dohodninskih obveznosti, predvsem prikritih izplačil dobičkov do utaj kapitalskih dobičkov, v več zadevah pa smo ugotovili razkorak med dejanskim premoženjem davčnega zavezanca in prijavljenimi dohodki davčni upravi.

V zadevah, povezanih z zatajitvijo davčnih obveznosti pri pravnih osebah, pa so se naše ugotovitve v informacijah nanašale na sume poslovanja slamnatih družb, kanalskih podjetij, izdajanja fiktivnih računov, gotovinskega poslovanja in sume utajevanja davka na dodano vrednost.

Zaradi posebnega načina delovanja se je Urad, ki deluje kot posrednik med finančnim sistemom in organi pregona, izkazal kot izredno uspešen in učinkovit pri odkrivanju različnih oblik davčnih utaj in davčnih goljufij. Ugotavljamo, da se davčna uprava na naše informacije vsako leto odziva hitro in učinkovito. V zvezi z našimi informacijami za leto 2013 je davčna uprava v manjšem delu zadev že uvedla določene ukrepe in postopke, preostali del zadev pa uvrstila v letni načrt DURS za leto 2014. Ugotovitve in izvedene ukrepe davčne uprave opisujemo v nadaljevanju.

3.1.5.2.1 Ugotovitve in izvedeni ukrepi DURS

Urad od Davčne uprave RS enkrat letno prejme povratne informacije o ugotovitvah in izvedenih ukrepih, izvršenih na podlagi informacij Urada. V nadaljevanju bomo podrobneje opisali ugotovitve in izvršene ukrepe davčne uprave glede naših informacij, posredovanih davčni upravi v letu 2013 ter podatke o povratnih informacijah, ki še niso bile predmet poročil preteklih let.

Iz povratnih informacij davčne uprave je razvidno, da so bile kršitve davčne zakonodaje zaznane in ugotovljene tako pri fizičnih, kot pri pravnih osebah. V večini zadev so bile naknadno tudi ugotovljene in obračunane davčne obveznosti, tako iz naslova posrednih, kot neposrednih davkov.

Na podlagi naših informacij, so bile pri davčnih zavezancih ugotovljene raznovrstne nepravilnosti v sistemu obračunavanja in plačevanja davkov ter izvedeni ukrepi, med drugim:

- v osmih zadevah so bile zadeve odstopljene Policiji in/ali podane kazenske ovadbe;
- v dvaindvajsetih zadevah so bile naknadno obračunane davčne obveznosti (predvsem iz naslova DDPO, DDV, dohodnine);
- v devetih zadevah so bile ugotovljene organizirane utaje DDV in sumi delovanja družb tipa missing trader in profiter. V zvezi s tem so bili izvedeni ukrepi odvzema DDV številke;
- v dveh zadevah so bile poleg davčne zatajitve ugotovljeni sumi oderuštva po 214. členu KZ-1, izneverjenja po 215. členu KZ-1 ter goljufije po 211. členu KZ-1,
- v štirih zadevah je bilo odkrito delo na črno in v zvezi s tem izdane odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti,
- v zadevah so izdani so bili pozivi k prijavi premoženja.

V večini primerov so bile tudi naknadno ugotovljene in obračunane davčne obveznosti, tako iz naslova plačila posrednih, kot neposrednih davkov. Tako so bile na osnovi informacij iz leta 2013 pri davčnih zavezancih naknadno obračunane davčne obveznosti v višini preko **3.219.641 EUR** in za pretekla leta preko **2.474.852 EUR, skupaj torej preko 5,6 mio. EUR.**

Iz zgoraj opisanega izhaja, da Urad poleg temeljne vloge odkrivanja in preprečevanju kaznivega dejanja pranja denarja, igra pomembno vlogo tudi pri odkrivanju in preprečevanju drugih kaznivih dejanj, med drugim tudi davčnih zatajitev.

3.1.6 Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij

Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 57. členu določa, da lahko Urad, če oceni, da je podan utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, odredi začasno ustavitev izvršitve transakcije, vendar največ za 72 ur. Urad je navedeno pooblastilo v letu 2013 uporabil v 10 zadevah, ko je v breme 14 bančnih računov 10 fizičnih oseb ter 4 domačih pravnih oseb zaustavil izvršitev transakcij v skupni višini 648.036 EUR. V vseh teh primerih je tožilstvo pred potekom začasne zaustavitve transakcije predlagalo začasno prepoved razpolaganja z vsemi sredstvi na računih, sodišča pa so na predlog tožilstva izdala odredbe o začasnem zavarovanju sredstev na računu.

3.1.7 Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V letu 2013 so sodišča na predlog tožilstev v zadevah, v katerih se obravnava kaznivo dejanje pranja denarja, začasno zavarovala premoženje v skupni višini **6.631.579 EUR**. Začasno zavarovanje se nanaša na 13 fizičnih oseb in 8 pravnih oseb, ki jih tožilstvo zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja obravnava v 14 zadevah. V primerjavi s prejšnjimi leti gre za največje število izdanih odredb za začasno zavarovanje tako po število zadev, kot številu oseb zoper katere so izdane odredbe ter tudi skupnem znesku.

V nadaljevanju v Tabeli 8 prikazujemo vrednost premoženja, ki je še vedno zavarovano z odredbami sodišč po stanju na dan 31. 12. 2013 ne glede na to kdaj je pričel veljati ukrep začasnega zavarovanja. Zneske začasno zaseženega denarja v valutah, ki več ne obstajajo, smo pretvorili v sedaj veljavne valute (valute SIT, DEM, ITL, ATS, FRF in BEF smo pretvorili v EUR).

Tabela 8: Pregled začasno zaseženega premoženja v Sloveniji in tujini na dan 31. 12. 2013, po valutah in vrsti premoženja

Nepremičnine+VP+delež podjetij		7.137.652,30	EUR
Druge oblike premoženja		1.107.000,00	USD
Osebna vozila		446.604,41	USD
Denarna sredstva	Konvencija 141	4.760.085,00	EUR
		10.138.306,04	EUR
	Na računih bank,	287601,94	USD
	sodišč ali gotovina	61.054,90	CHF
Skupaj EUR		23.543.623,54⁹	EUR

Iz tabele je razvidno, da je znašal **znesek še vedno začasno zavarovanega premoženja 23.543.623,54 EUR** (tuje valute preračunane po srednjem tečaju ECB na dan 31. 12. 2013, oziroma po tečaju, ki je veljal ob zamenjavi valut). Največji del tega premoženja se nanaša na začasno zavarovanje premoženja v obliki knjižnega denarja, in v manjši meri gotovine, v skupni višini **14.898.391 EUR** ter na prepoved razpolaganja z večjimi količinami vrednostnih papirjev, nepremičninami in deleži podjetij v skupni vrednosti **7.137.652 EUR**. Drugi del tega premoženja se nahaja v obliki prepovedi razpolaganja z osebnimi vozili v skupni višini **446.604,41 EUR**, medtem ko se začasen zaseg premoženja v višini **1.107.000 USD** nanaša na znesek, s katerim je bila kupljena terjatev. Natančnega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati. V nekaterih primerih se namreč odredbe sodišč o začasnem zavarovanju nanašajo tudi na nepremičnine ali vrednostne papirje, katerih vrednost niha, kot tudi vrednostne papirje, ki ne kotirajo na ljubljanski borzi in deleže družb, katerih vrednost lahko ocenimo le po knjigovodski vrednosti.

Ugotavljamo, da se je vrednost začasno zavarovanega premoženja na dan 31. 12. 2013 v višini **23.543.623,54 EUR** glede na vrednost zavarovanega premoženja v prejšnjem letu precej zmanjšala. Navedeno zmanjšanje gre pripisati eni zadevi, v kateri sodišče deloma ni podaljšalo začasnega zavarovanja, hkrati pa je bila v zadevi izrečena sodba, ki je vključevala tudi izrek o odvzemu premoženja, ki pa še ni pravomočna.

3.1.8 Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

Sodišča so v letu 2013 v 5 pravomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja odredila poleg zapornih kazni tudi odvzem ali vrnitev premoženja, ki izvira iz kaznivih dejanj. Vrednost tega premoženja znaša 5.210.127,12 EUR, poleg tega pa so bile s sodbami izrečene tudi stranske denarne kazni v skupni višini 1.418.000 EUR.

Glede na navedeno je očitno, da se je že ustvarila sodna praksa na področju odvzema premoženja, ki je povezano s kaznivim dejanjem pranja denarja. Oboje se odraža tako na povečanem številu izdanih odredb o začasnem zasegu premoženja, kot tudi v izrečenih sodbah. Na Uradu ocenjujemo, da je k temu trendu največ prispeval kazensko pravni institut sporazuma o priznanju krivde, ki močno poenostavi sam kazenski postopek, kot izrek samih kazni, kjer je vključen tudi izrek o odvzemu ali vrnitvi premoženja.

3.1.9 Tipologija sumljivih transakcij

Na podlagi opravljene analize 135 obvestil o sumljivih transakcijah (zadevah), v katerih smo, kot že omenjeno, obravnavali 170 zadev, in ki smo jih posredovali pristojnim organom (UKP MNZ/tožilstvo) smo ugotovili, da se tipologija obravnavanih sumljivih transakcij v primerjavi s prejšnjim letom ni bistveno spremenila. Podobno kot v preteklih letih je bilo tudi v letu 2013 zaznano največ razlogov za sum storitev kaznivih dejanj pranja denarja, ki je najverjetneje izviral iz predhodnih gospodarskih kaznivih dejanj, med katerimi v uradu ocenjujemo, da kot najverjetnejši predhodni kaznivi dejanji prevladujeta davčna zatajitev po 249. členu KZ-1 in/ali zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1. Med pojavnimi oblikami in tehnikami pranja denarja so bile pri večini obravnavanih zadev še vedno uporabljene nekatere klasične tehnike, ki so značilne za prvo (*»placement«*) in drugo (*»layering«*) fazo pranja denarja, v nekaj primerih pa so bile uporabljene vse tri faze pranja denarja (*»placement«, »layering«* in *»investment«*) .

⁹ Za preračun zneskov v valutah USD in CHF smo uporabili referenčnem tečaju ECB z dne 31. 12. 2012

O določeni **tipologiji** pranja denarja govorimo takrat, ko zaznamo vzorec ali serijo podobnih **postopkov (metod)** prikrivanja nezakonitega izvora denarja ali drugega premoženja, ki vključujejo različne **mehanizme, tehnike** in **instrumente**:

- **mehanizem pranja denarja predstavlja okolje oziroma sistem, kjer se delno ali v celoti izvajajo aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: finančne institucije (banke, hranilnice, borzno posredniške družbe, leasing hiše), notarji, odvetniki, fizične osebe, pravne osebe oziroma družbe (domače družbe, slamnate družbe, off-shore družbe), sistemi za prenos denarja (Western Union, MoneyGram);
- **tehnika pranja denarja je način izvajanja aktivnosti pranja denarja**, ki jo predstavljajo predvsem naslednje kategorije: dvigi gotovine, pologi gotovine, elektronski prenosi sredstev med računi (»wire transfers«), uporaba alternativnih sistemov za prenos sredstev, prenos gotovine preko državne meje, menjava valut, drobljenje zneskov;
- **instrument pranja denarja je nosilec vrednosti, ki se uporablja za aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: gotovina, čeki, vrednostni papirji, nepremičnine, vozila in plovila, podjetja.

V zvezi z razumevanjem v nadaljevanju predstavljenih tipologij pranja denarja ter z njimi povezanih osnovnih elementov je potrebno poudariti, da se lahko v posamezni zadevi pojavlja več instrumentov, mehanizmov in tehnik pranja denarja. Seštevek posameznih ugotovljenih tehnik pranja denarja, ki je predstavljen pri posameznih tipologijah in pri zadevah, ne predstavlja tudi skupnega števila zadev, saj je v posamezni zadevi lahko ugotovljenih več tehnik pranja denarja. Glede na prisotnost posameznih osnovnih elementov tipologij pranja denarja (mehanizmi, tehnike, instrumenti) v letu 2013, smo ugotovili naslednje:

Najbolj pogosto uporabljeni **mehanizmi pranja denarja** v letu 2013 so naslednji:

- **finančne institucije** (banke in hranilnice): ugotovili smo, da je bilo v 118 od 134 zadevah uporabljen finančni (bančni) sistem. V preostalih zadevah smo zaznali tudi posamezne uporabe alternativnih sistemov za prenos sredstev kot sta MoneyGram in Western Union uporabo dejavnosti prometa s plemenitimi kovinami (naložbeno zlato) in uporabo casinojev. Med storitvami finančnih (bančnih) institucij oziroma finančnega sistema, so bili večinoma zlorabljeni računi družb in fizičnih oseb pri bankah, od tega so bili v najmanj 36 zadevah uporabljeni računi v tujini, kar pomeni, da so tuje pravne ali fizične osebe uporabljale račune v Sloveniji ali pa so slovenske pravne in fizične osebe uporabljale račune v tujini;
- **fizične osebe** so bile uporabljene v 107 zadevah. Način uporabe je bil različen, bodisi kot lastno pranje (*angl. »self laundering«*), kadar fizična oseba izvrši tako predhodno kaznivo dejanje kakor tudi kaznivo dejanje pranja denarja, bodisi uporaba fizičnih oseb kot pooblaščenec ali uporaba fizičnih oseb kot tretjih oseb, preko katerih so se izvrševale aktivnosti pranja denarja;
- **pravne osebe** so bile uporabljene v 89 zadevah, od tega so bile v najmanj 8 zadevah uporabljene slamnate družbe ter v najmanj 12 zadevah off shore družbe;

Kot največkrat uporabljen **instrument** pranja denarja, ki ga zasledimo pri vseh obravnavanih zadevah sumov pranja denarja v letu 2013, se ponovno pojavlja **denar**. Poleg denarja smo v posameznih zadevah zaznali še uporabo **nepremičnih, podjetij, zlata oziroma zlatih palic, čeka oz. menice in vrednostnega papirja**.

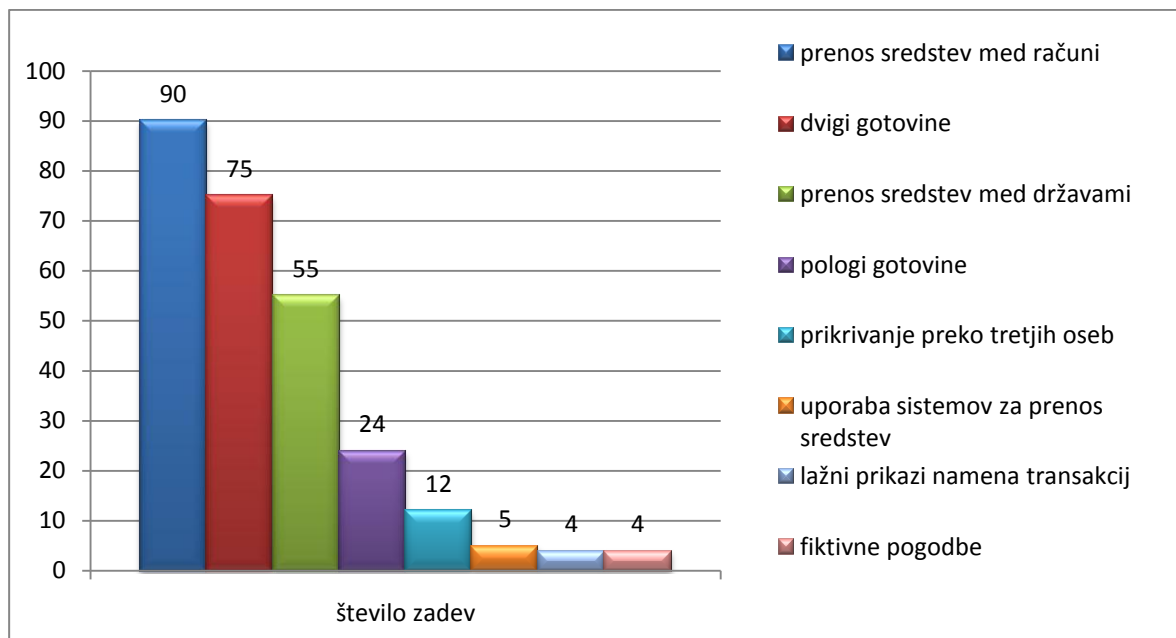
V letu 2013 se med najpogostejše zaznanimi **tehnikami** pranja denarja pojavljajo naslednje tehnike pranja (ugotovljene v več kot v eni zadevi):

- **prenos sredstev med računi** (ugotovljeno v približno 67% zadev),
- **dvigi gotovine iz računov** (ugotovljeno v približno 56% zadev),
- **prenos sredstev med državami** (ugotovljeno v približno 41% zadev),
- **pologi gotovine** (ugotovljeno v približno 18% zadev),
- **prikrivanje preko tretjih oseb** (ugotovljeno v približno 9% zadev),
- **uporaba sistemov za prenos denarja (MoneyGram, Western Union)** (ugotovljeno v približno 4% zadev),
- **lažni prikazi namena transakcij** (ugotovljeno v približno 3% zadev),
- **uporaba fiktivnih pogodb** (ugotovljeno v približno 3% zadev),
- **menjava valut** (ugotovljeno v približno 2% zadev),
- **investiranje v vrednostne papirje** (ugotovljeno v približno 2% zadev),
- **investiranje v nepremičnine** (ugotovljeno v približno 2% zadev),
- **spremljava tretjih oseb pri izvrševanju transakcij** (ugotovljeno v približno 2% zadev),
- **prenos sredstev preko državne meje** (ugotovljeno v približno 2% zadev),

- **uporaba pooblaščenec za izvrševanje transakcij** (ugotovljeno v približno 1% zadev),
- **uporaba fiduciarnih računov** (ugotovljeno v približno 1% zadev),
- **ustvarjanje lažnih obveznosti** (ugotovljeno v približno 1% zadev),
- **drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji** (ugotovljeno v približno 1% zadev),
- **menjava apoenov** (ugotovljeno v približno 1% zadev),

Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2013 predstavljamo v nadaljevanju tudi grafično v Grafu 4.

Graf 4: Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2013

Poleg zgoraj navedenih tehnik pranja denarja smo v posameznih zadevah ugotovili še nekatere druge tehnike pranja denarja: *uporaba »cash« kurirjev, fiktivno dedovanje, verižna prodaja nepremičnin, vračilo kredita, uporaba več poslovalnic.*

Kot že omenjeno, ponovno poudarjamo, da je bila analiza navedenih tipologij izdelana na podlagi ugotovitev Urada v zadevah, ki smo jih zaradi nekaterih razlogov za sum pranja denarja posredovali v nadaljnjo obravnavo policiji/tožilstvu, kar pa nujno ne pomeni, da policija je, ali bo v zadevi potrdila sume Urada in na tožilstvo podala kazensko ovadbo za pranje denarja. Upoštevati je namreč treba, da lahko kasneje kriminalistična preiskava, ki jo izvede policija, tudi ovrže razloge za sum, ki jih je ugotovil Urad. Ugotavljamo, da se v posamezni zadevi običajno pojavlja več različnih tehnik, oziroma različne kombinacije zgoraj naštetih tehnik pranja denarja, ki jih pogosto uporabljajo med seboj povezane pravne in fizične osebe.

Skupne značilnosti obravnavanih sumljivih transakcij (tipologije), ki so bile z našimi 135 obvestili o sumljivih transakcijah leta 2013 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu, lahko razvrstimo po naslednjih področjih:

- **zloraba/uporaba bančnih računov pravnih oseb** (ugotovljeno v približno 55% vseh zadev), od tega:
 - o **zloraba/uporaba računov slamnatih družb** (ugotovljeno v približno 6% vseh zadev),
 - o **zloraba/uporaba računov off shore družb** (ugotovljeno v približno 9% vseh zadev),
- **zloraba/uporaba bančnih računov fizičnih oseb** (ugotovljeno v približno 64% vseh zadev),
- **zloraba/uporaba računov slamnatih družb in fizičnih oseb v povezavi z družbami iz Italije** (ugotovljeno v približno 10% vseh zadev),
- **zloraba/uporaba internetnega bančništva v povezavi s tatvino sredstev iz bančnih računov** (ugotovljeno v približno 4% vseh zadev),
- **uporaba sistemov za prenos sredstev/denarja** (ugotovljeno v približno 4% vseh zadev),
- **drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji** (ugotovljeno v približno 2% vseh zadev),
- **menjava valut in menjava apoenov** (ugotovljeno v približno 2% vseh zadev),

Podrobne značilnosti zgoraj navedenih ugotovljenih tipologij pranja denarja smo že opisali v naših prejšnjih letnih poročilih o delu Urada prav tako pa se njihova obrazložitev nahaja na spletni strani

Urada. Ugotavljamo namreč, da se glavne značilnosti tipologij bistveno ne spreminjajo, spreminja se samo pogostost zaznave posamezne tipologije, zato v nadaljevanju podajamo zgolj kratek povzetek nekaterih zanimivejših primerov ali skupin primerov obravnavanih sumljivih transakcij.

V letu 2013 smo obravnavali zanimiv poskus pranja denarja, kjer so dediči v zapuščinskem postopku pred sodiščem navedli, da so v hiši pokojne osebe našli večji znesek gotovine, katera naj bi pripadala pokojniku, a dediči zanj prej niso vedeli. Glede na podatke, s katerimi smo razpolagali, smo predvidevali, da ta gotovina ni od pokojnika ampak je bil namen dedičev, da bi sodišče gotovino, katere izvor je bil dvomljiv, vštelo v zapuščino po pokojniku, ji na tak način pridobili zakonit izvor in jo na ta način legalizirali za nadaljnjo uporabo.

Zanimivejše področje oz. produkt, ki smo ga obravnavali v nekaj primerih, je povezano z virtualno valuto Bitcoin. Ugotovili smo, da virtualna valuta Bitcoin v Evropskem in svetovnem prostoru ni regulirana niti nadzirana, poslovanje z njo pa zaradi zapletenega spletnega sistema, preko katerega se z virtualno valuto Bitcoin posluje, omogoča veliko stopnjo anonimnosti posameznikov, ki z Bitcoin poslujejo. Odsotnost nadzora in regulacije virtualne valute Bitcoin ter možnost velike stopnje anonimnosti pri poslovanju z njo, predstavlja tudi povečano tveganje za pranje denarja in financiranja terorizma pri poslovanju z virtualno valuto Bitcoin.

V preteklem letu smo ponovno obravnavali več primerov (poskusov) pranja denarja zaradi vdorov v informacijski sistem (elektronsko bančništvo) in tatvine sredstev iz bančnih računov imetnikov, ki uporabljajo spletno bančništvo. V teh primerih lahko ob pravočasnem ukrepanju oškodovanca, kakor tudi vseh pristojnih organov in organizacij, velikokrat preprečimo nastanek protipravne premoženjske škode oškodovancu oz. imetniku bančnega računa, kateremu so vdrl v spletno bančništvo in neupravičeno odtujili sredstva iz računa.

Obravnavali smo tudi več primerov povezanih z zlorabo bančnih kartic (ukradene kartica ali kartice, iz katerih so ukradli vse podatke o kartici »skimming«). Ugotovili smo vsaj dva različna načina tovrstnih primerov in sicer:

- prvi način pri katerem se izvrši zloraba ukradene bančne kartice na POS terminalu, ki se praviloma nahaja v družbi, katero storilci neposredno ali posredno obvladujejo. Nato se sredstva, ki so tako nakazana na račune teh družb, dvignejo v gotovini,
- v drugem načinu se najprej ustanovijo fiktivne spletne trgovine, na katerih storilci opravljajo fiktivne nakupe blaga (v ozadju ni dejanske prodaje blaga ampak gre samo za krinko) z ukradenimi bančnimi karticami oz. predvsem z bančnimi karticami, iz katerih so s »skimmingom« ukradli podatke o kartici. Nato se sredstva, ki so preko zlorab bančnih kartic nakazana na račune teh družb (spletnih prodajaln) dvignejo v gotovini.

3.2 ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, ODSTOPLJENIH V OBRAVNAVO PRISTOJNIM ORGANOM

V zgornjih poglavjih smo navedli in analizirali zadeve, ki sodijo v pristojnost Urada. Poleg zadev, povezanih s sumom pranja denarja, smo v Uradu leta 2013 prejeli tudi 25 prijav sumov storitve različnih kaznivih dejanj, za katere Urad ni pristojen. Vse te prijave smo na podlagi 145. člena Zakona o kazenskem postopku odstopili v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ in/ali drugim pristojnim organom.

4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA

V Uradu smo v obravnavanem obdobju pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj pranja denarja aktivno sodelovali predvsem z UKP MNZ (Policijo), Specializiranim državnim tožilstvom, Banko Slovenije, ATVP, DURS, CURS in SOVO. V konkretnih zadevah smo sodelovali tudi s kriminalisti iz več policijskih uprav ter drugimi državnimi tožilci. Sodelovanje z navedenimi državnimi organi je potekalo na ravni predstojnikov in na operativni ravni med pooblaščenimi predstavniki organov.

Urad je v letu 2013 izdal 8 soglasij za sodelovanje v specializiranih preiskovalnih skupinah in je konec leta 2013 sodeloval v 16 specializiranih skupinah, od katerih jih je bilo devet ustanovljenih v skladu s Zakonom o odvzemu premoženja nezakonitega izvora. Sodelovanje s Policijo lahko na splošno ocenimo kot dobro, še posebej je spodbuden podatek, da je Policija v letu 2013 podala **62 kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja**.

Glede na to, da je tožilstvo samostojno (brez predhodne ovadbe Policije za kaznivo dejanje pranja denarja) pričelo postopek še v **21 zadevah** je bilo **v letu 2013 skupaj na novo vloženi kazenskih ovadb ali so se pričeli postopki v 83 zadevah, v katerih so se v predkazenskem ali kazenskem postopku obravnavali sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja.**

V letu 2013 se je število informacij, ki smo jih posredovali na DURS zaradi razlogov za sum storitve kaznivih dejanj davčnih zatajitev, povečalo za skoraj 50%. Sodelovanje z DURS lahko tudi v tem letu ocenimo kot uspešno, saj je DURS večino posredovanih informacij uporabil pri davčnih pregledih. Ugotovitve iz davčnih pregledov podrobneje opisujemo v točki 3.1.5.2.

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo oceno delovanja tistega dela boja proti pranju denarja, ki se nanaša na policijo, državno tožilstvo in pravosodje.

4.1 KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 75. ČLENA ZPPDFT

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 75. členu določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi dolžni Uradu posredovati podatke o kaznivih dejanjih pranja denarja in kršitev Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Državni organi so na podlagi tega člena dolžni Uradu določene podatke posredovati tekoče, in enkrat letno Urad obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa dvakrat letno (julija in januarja) o osebah in postopkih, zoper katere teče kazenski postopek ali postopek o prekršku.

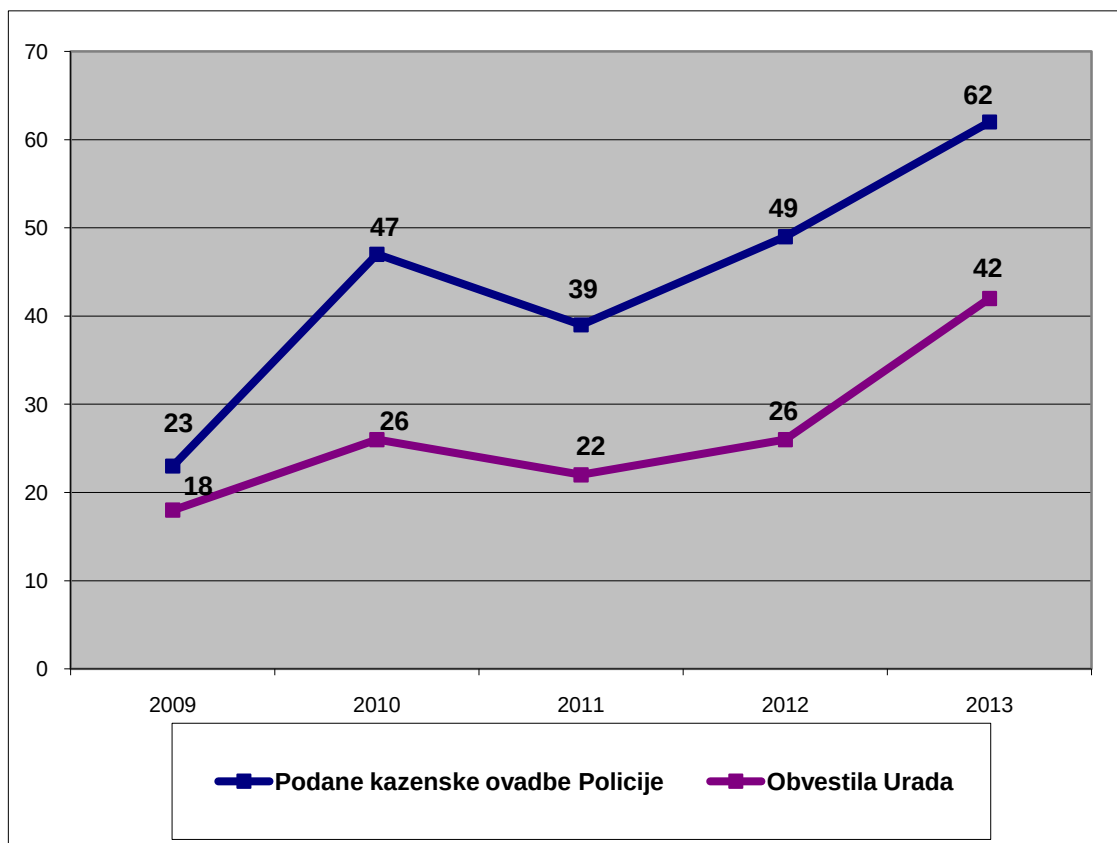
Kot smo že navedli sta Policija in tožilstvo v okviru svojih pooblastil skupno v letu 2013 podali kazenske ovadbe ali pričeli s kazenskimi postopki v 83 zadevah, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Tako so bili v Sloveniji v obdobju 1995-2013 zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja pričeti predkazenski ali kazenski postopki v 348 zadevah.

V nadaljevanju ločeno navajamo podatke o vloženi kazenskih ovadbah Policije, samostojno začeti postopki tožilstva in pojasnujemo sodelovanja Urada v teh zadevah.

4.1.1 Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja

Na podlagi podatkov o podanih kazenskih ovadbah, ki jih mora Policija tekoče posredovati Uradu ugotavljamo, da se je število podanih kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja v letu 2013 glede na predhodna leta izjemno povečalo. Število podanih ovadb Policije je v zadnjih petih letih močno naraslo, in sicer iz 23 kazenskih ovadb v letu 2009 na povprečno 45 podanih kazenskih ovadb v obdobju 2010-2012, medtem ko je v letu 2013 Policija podala rekordnih 62 kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja.

V obdobju 2009-2013 je Policija skupno podala **220 kazenskih ovadb** zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Število podanih kazenskih ovadb Policije zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v posameznem letu za obdobje 2009 – 2013 prikazujemo v Grafu 5.

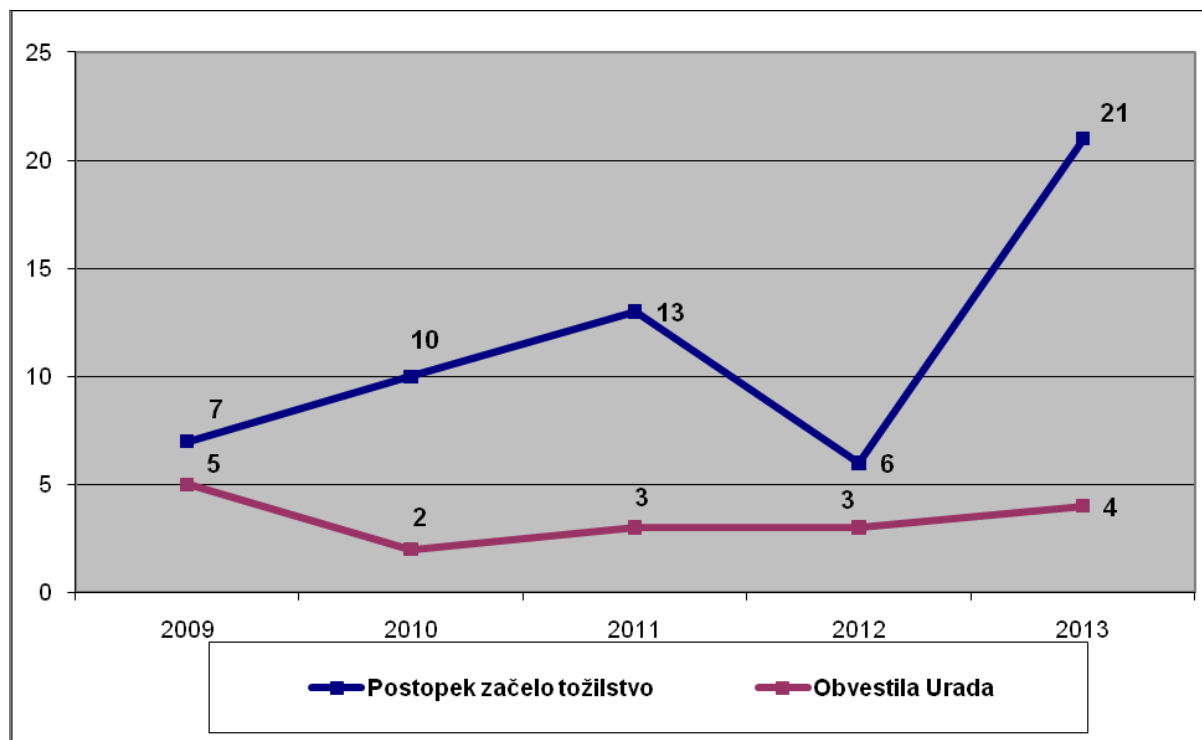
Graf 5: Število podanih kazenskih ovadb Policije za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2009 – 2013

Iz grafa je razvidno, da več kot polovica vseh podanih kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja temelji na finančnih informacijah Urada, vendar pa je zelo spodbudno, da se ta delež manjša, saj Policija vedno več ovadb s področja pranja denarja poda na podlagi lastnih informacij.

4.1.2 Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja

Tožilstvo v predkazenskem postopku pri odkrivanju kaznivih dejanj usmerja delo Policije, kot organ pregona pa na podlagi kazenskih ovadb Policije preiskovalnemu sodniku predlaga uvedbo sodne preiskave ali pa zoper osumljence vlaga direktne obtožnice. Tožilstvo tako sodeluje v vseh fazah predkazenskega in kazenskega postopka kot je razvidno iz točke 4.1.4, v kateri opisujemo faze postopkov v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. V nadaljevanju navajamo le podatke, ko so tožilstva sama začela postopek brez predhodne kazenske ovadbe Policije za pranje denarja. Tako je iz podatkov tožilstva posredovanih Uradu razvidno, da so tožilstva v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja, brez predhodne kazenske ovadbe Policije, v letu 2013 sama zahtevala preiskavo ali vložila obtožnico v **21 zadevah**, od česar so 4 temeljile na obvestilih in informacijah Urada. Tožilstva so v obdobju 2009 - 2013 brez predhodne ovadbe Policije sama začela postopke v **57 zadevah** (od tega 17 na podlagi obvestil ali informacij Urada) kar prikazujemo po posameznih letih v Grafu 6.

Graf 6: Število samostojno začelih postopkov s strani tožilstva za kaznivo dejanje pranja denarja (brez predhodno podane kazenske ovadbe Policije za pranje denarja) v obdobju 2009-2013

Iz zgoraj navedenih podatkov Policije in tožilstva torej izhaja, da so se v letu **2013 pričeli postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja v kar 83 novih zadev**, ki so imeli podlago v obvestilih in informacijah Urada ali pa sta postopek sprožila Policija in tožilstvo na podlagi lastne dejavnosti. **Za kakšno povečanje števila zadev gre, pove primerjava, da so se v obdobju 1995-2008 začeli postopki v 129 zadevah v zvezi s pranjem denarja, medtem ko so se samo v zadnjih petih letih začeli postopki v kar 219 zadevah v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja.**

4.1.3 Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja pri katerih je sodeloval Urad

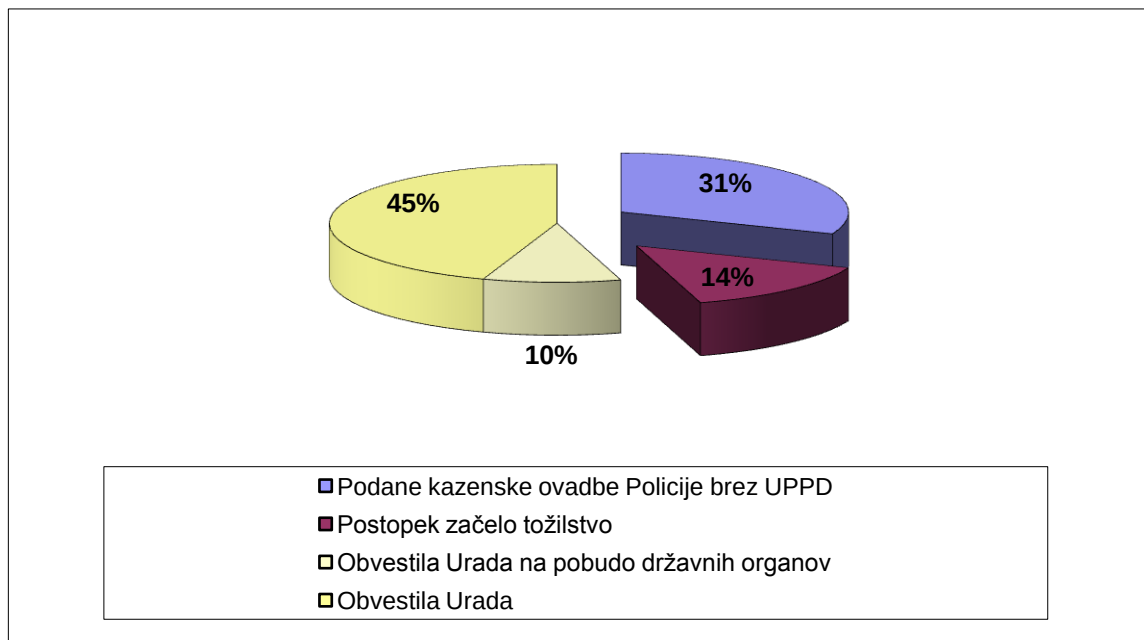
V skladu z ZKP je za odkrivanje kaznivih dejanj, med katerimi so tudi kazniva dejanja pranja denarja pristojna Policija, medtem ko je tožilstvo pristojno za pregon kaznivih dejanj in se bolj uvršča v pravosodno vejo oblasti. Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v Sloveniji prvič opredeljeno v Kazenskem zakoniku iz leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja. Zakon je v skladu z mednarodnimi standardi v Sloveniji uveljavil sistem boja proti pranju denarja, ki je določeno vlogo pri odkrivanju pranja denarja namenil tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam), in sicer predvsem kot obveznost sporočanja sumljivih transakcij Uradu. S tem se je obveznost zaznavanja razlogov za sum pranja denarja prenesla tudi na zavezance in Urad. To pomeni, da je za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj pranja denarja pomembno dobro sodelovanje zavezancev in Urada na eni strani ter Policije in tožilstva na drugi strani. V nadaljevanju zato navajamo statistične podatke o številu in deležu zadev, pri katerih je s svojimi obvestili sodeloval tudi Urad, kot posrednik med zavezanci po ZPPDFT ter organi odkrivanja in pregona (Policija, tožilstvo). V Tabeli 9 prikazujemo število vseh začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov v letu 2013 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, glede na izvor začetnega podatka o razlogih za sum pranja denarja, ki je sprožil preiskovanje Policije in tožilstva v smeri kaznivega dejanja pranja denarja.

Tabela 9: Število vseh začeti postopkov zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2013 glede na vir podatkov (zaznave razlogov za sum)

Vir podatkov	Prijavitelj Uradu	Število zadev	%
Obvestila in informacije Urada	Zavezanci iz ZPPDFT	32	38,55%
	Pobude MNZ UKP	11	13,25%
	Zavezanci in pobude	4	4,82%
Tožilstvo samostojno		16	19,28%
Policija samostojno		20	24,10%
SKUPAJ		83	

Iz tabele je razvidno, da je **47 zadev (ali 56,62 %)**, od skupno 83 novih zadev v letu 2013 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, **temeljilo na obvestilih in informacijah Urada**. Od vseh zadev s področja pranja denarja v letu 2013 se jih je 32 začelo na podlagi sporočenih podatkov, ki so jih Uradu v obliki sporočenih sumljivih transakcij posredovali zavezanci, 11 na pobudo Policije, medtem ko so se 4 primerih postopki pričeli zaradi hkratne prijave zavezancev in prejete pobude Policije. Policija in tožilstvo sta v letu 2013 povsem samostojno (brez sodelovanja Urada) pričela predkazenski ali kazenski postopek zaradi pranja denarja v 36 zadevah. V Grafu 7 predstavljamo deleže vseh začeti postopkov zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v obdobju 2009 – 2013 glede na izvor podatkov, na podlagi katerih so se ti postopki začeli.

Graf 7: Delež vseh začeti postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2009 – 2013 glede na državni organ izvora podatkov

Iz primerjave podatkov iz Tabele 10 in Grafa 7 je razvidno, da se v Slovenji še vedno več kot polovica predkazenskih in kazenskih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja prične na podlagi obvestil ali informacij Urada, ki jih Urad pošlje pristojnim organom na podlagi prijav zavezancev. Navedena struktura je skoraj povsem enaka tudi v obdobju 1995-2013.

Policija mora v skladu s 75. členom ZPPDFT Uradu enkrat letno posredovati ugotovitve, do katerih so prišli na podlagi prejetih obvestil in informacij Urada¹⁰. Iz podatkov prejetih od Policije za leto 2013 je

¹⁰ Za navedeno sporočanje povratnih informacij Uradu o ugotovitvah, do katerih je Policija prišla na

razvidno, da je Policija poleg ovadb zaradi sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja na podlagi več obvestil in informacij Urada podala še preko 50 kazenskih ovadb za druga kazniva dejanja, ki niso pranje denarja. Največkrat gre za gospodarska kazniva dejanja (davčna zatajitev, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije). Navedeni podatki kažejo na pomembno vlogo Urada pri zaznavanju sumov pranja denarja, kakor tudi drugih kaznivih dejanj. Poleg tega je Policija v letu 2013 v zvezi z več izdelki Urada (obvestila in informacije) v skladu s 148. členom ZKP državnim tožilstvom poslala poročilo, ker na osnovi zbranih obvestil ni ugotovila podlage za kazensko ovadbo. Iz povratnih informacij Policije je razvidno, da le-ta obravnava vse naše izdelke.

4.1.4 Statistični podatki o postopkih v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2013 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da so bili predkazenski in kazenski postopki v zvezi s temi 348 zadevami zoper 556 fizičnih in 91 pravnih oseb na dan 31. 12. 2012 v naslednjih fazah:

Tabela 10: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2013 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

FAZE POSTOPKOV	Število zadev	Število oseb
Tožilstvo: še ni odločitve	80	205
Tožilstvo: Ovadba zavržena	56	126
Tožilstvo: Odložen pregon	1	1
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	27	80
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	53	140
Sodišče: Obtožnica	50	113
Sodišče: Pravnomočna oprostilna	15	28
Sodišče: Obsodilna sodba-prikrivanje	3	4
Sodišče: Obsodilna sodba	26	32
Tožilec, sodišče: odstop od pregona, zastaranje...	29	76
Sodišče: odstop pregona v tujino	5	8
Združitev postopkov	3	8
SKUPAJ	348	821

Na Uradu že drugo leto zapored ugotavljamo, da se močno povečuje skupno število zadev, v katerih potekajo postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja. Konec leta 2009 je bilo takih zadev 101, medtem ko je konec leta 2013 v različnih fazah pregona že 348 zadev, kar pomeni, da se je število zadev, v katerih je bil ugotovljen vsaj utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v zadnjih štirih letih več kot potrojil.

Iz Tabele 10 izhaja, da se je na dan 31. 12. 2013 od 348 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **pravnomočno končalo že 137 zadev** na naslednje načine:

- v 56 zadevah je tožilstvo zavrglo kazensko ovadbo,
- **v 15 zadevah je bila izrečena pravnomočna oprostilna sodba,**
- **26 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno¹¹ sodbo,**
- 3 zadeve so se končale s pravnomočno sodbo zaradi storitve kaznivega dejanja prikrivanja,
- v 29 zadevah so tožilstva odstopila od pregona ali pa je sodišče ustavilo kazenski pregon,
- 5 zadev je bil v nadaljnjo reševanje odstopljeno v tujino,
- v 3 zadevah so tožilstva ali sodišča sklenila, da združijo predkazenske ali kazenske postopke.

podlagi obvestil in informacij Urada se je mednarodno uveljavil angleški izraz »feedback«. Povratne informacije predstavljajo pomemben kazalec učinkovitosti Urada in Policije. Pred letom 2007 je Policija Uradu neformalno posredovala povratne informacije na podlagi dogovora, leta 2007 pa je bila navedena obveznost formalno predpisana z novim ZPPDFT.

¹¹ Prva obsodilna sodba, ki je postala v naši državi pravnomočna, je bila izrečena maja 2006, tej sodbi so sledil še štiri pravnomočne obsodilne sodbe, ena v letu 2008, ena v letu 2010, 2 v letu 2011 in 4 v letu 2012..

V nadaljnjih **80 zadevah tožilstvo še ni sprejelo odločitve** o kazenskem pregonu, medtem ko je v **130 zadevah tožilstvo že pričelo s kazenskimi postopki** na sodišču, in sicer:

- v 27 zadevah je zahtevalo preiskavo - povečanje za 6 zadev glede na leto 2012,
- v 53 zadevah je bila preiskava uvedena – povečanje za 16 zadev glede na leto 2012,
- v 50 zadevah pa je že vložena obtožnica – povečanje za 11 zadev glede na leto 2012.

V Tabeli 11 prikazujemo število vseh zadev, v katerih potekajo kazenski postopki zaradi kaznivega dejanja pranja denarja, na zadnji dan posameznega leta, iz katere je razvidno, da so se v zadnjih štirih letih povprečno začeli postopki v okoli 60 novih zadevah povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja.

Tabela 11: Primerjava števila zadev povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja po fazah postopkov na zadnji dan posameznega leta za obdobje 2009-2013

FAZE POSTOPKOV	2009	2010	2011	2012	2013
Tožilstvo: še ni odločitve	22	59	75	64	80
Tožilstvo: Ovadba zavržena	14	15	17	50	56
Tožilstvo: Odložen pregon				1	1
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	14	15	30	21	27
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	16	23	25	37	53
Sodišče: Obtožnica	8	17	27	39	50
Sodišče: Nepravnomočna sodba	1	1	2	0	0
Sodišče: Pravnomočna oprostilna	10	10	10	13	15
Sodišče: Obsodilna sodba-prikrivanje				3	3
Sodišče: Obsodilna sodba	3	3	5	9	26
Tožilec, sodišče: odstop od pregona, zastaranje...	9	11	15	24	29
Sodišče: odstop pregona v tujino	4	4	4	4	5
Združitev postopkov					3
SKUPAJ	101	158	210	265	348

Iz tabele je razvidno, da se je število zavrženih zadev močno povečalo samo v letu 2012, kar smo pripisali spremembi kazenske zakonodaje, ki inkriminira davčno zatajitev v znesku, ki presega 50.000 EUR utajenih davščin, kar je prav tako vplivalo na število odstopov od pregona. Naša lanskoletna ocena se je tako pokazala za pravilno, saj so tožilstva zavrгла precej manj zadev kot leto pred tem. Praktično na enakem nivoju je ostalo število zadev odstopljenih v tujino in število zadev, v katerih so tožilstva odstopila od pregona ali so sodišča pregon ustavila. Enako je ostalo tudi število oprostilnih sodb, in sicer vse zaradi nedokazanega predhodnega kaznivega dejanja, medtem ko se je število pravnomočnih sodb povečalo na 26 zadev, v katerih je bila izrečena pravnomočna sodba zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Navkljub stalni rasti zadev, v katerih tožilstva še niso sprejela odločitve o nadaljevanju kazenskega postopka, pa ugotavljamo, ta je ta rast precej manjša od rasti števila zadev, v katerih so se tožilstva odločila za kazenski pregon in se nahajajo v fazah zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice. **Število zadev v teh fazah se je iz 55 zadev v letu 2010 povečalo na kar 130 zadev v letu 2013. Glede na navedeno lahko ugotovimo, da sta Policija kakor tudi tožilstvo tudi v letu 2013 močno intenzivirala svoje delovanje na področju pregona kaznivega dejanja pranja denarja.**

Ocenjujemo, da bo to izjemno število zadev v fazah zahteve za preiskavo, preiskave in obtožnice, prineslo rezultat tudi v povečanju števila končnih sodb. Povečanje sodb (tako oprostilnih kot obsodilnih) bo imelo tudi vpliv na vzpostavitev sodne prakse v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. Sodna praksa bo namreč konkretizirala nekatere temeljne elemente kaznivega dejanja pranja denarja, kar bo v prihodnje vplivalo na vse postopke v zvezi s pregonom kaznivega dejanja pranja denarja, da bodo hitrejši in jasnejši, kar pa bo prineslo tudi večje učinke na področju preprečevanja pranja denarja v Sloveniji.

4.2 PREDLOG UKREPOV

Glede na zgoraj navedene podatke v Uradu ugotavljamo, da se stanje na področju odkrivanja in pregona kaznivih dejanj pranja denarja, vsaj po številu podanih kazenskih ovadb in začelih postopkov, od leta 2008 dalje, izboljšuje.

Hkrati ugotavljamo, da se je **45% odstotkov** zadev s področja pranja denarja začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT, navedeno kaže na to, **da sporočene sumljive transakcije zavezancev, še vedno odločilno prispevajo k številu obravnavanih zadev Policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranja denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit.**

V zvezi z delovanjem tožilstev in sodišč ugotavljamo, da se je **število sodnih preiskav in obtožnic v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 povečalo za 33 (iz 97 na 130), število pravomočnih sodb pa iz 9 na 26.**

Čeprav so kazenske zadeve pranja denarja običajno zelo kompleksne, pogosto povezane z mednarodnim elementom in zahtevne za dokazovanje, kljub temu ocenjujemo, da so postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja od časa vložitve kazenske ovadbe do končne odločitve sodišča predolgi (v nekaterih zadevah oprostilnih sodb so npr. trajali tudi 8 ali 9 let). V zadevah, v katerih so sodišča odredila začasno zavarovanje premoženja, morajo sodišča v skladu s 506. a členom ZKP postopati še **»posebej hitro«**. Kljub temu ugotavljamo, da še vedno potekajo postopki v nekaj zadevah, ki so se pričeli pred letom 2003, in v katerih je začasno zavarovano ali zaseženo premoženje. Počasnost postopkov ima tako negativen učinek na hitrost vzpostavljanja sodne prakse v R Sloveniji.

V zvezi z ukrepi za izboljšanje sistema na področju odkrivanja, pregona in sojenja je potrebno na tem mestu omeniti, da je v letih 2009 in 2010 potekalo ocenjevanje Slovenije v četrtem ocenjevalnem krogu, ki ga izvaja odbor MONEYVAL na podlagi metodologije, sprejete s strani FATF, in sicer je bila naša država v četrtem krogu ocenjena kot prva država članica Sveta Evrope.

Temeljna ugotovitev ocenjevalcev je bila, da je pravna podlaga za uveljavitev mednarodnih standardov na področju preventivnih ukrepov, oziroma preprečevanja PD in FT dovolj široko zastavljena, bistvene pomanjkljivosti na preventivnem področju niso bile zaznane. Kljub temu, da je bil v ocenjevalnem obdobju 2006 do 2009 opazen očitni napredek v primerjavi s tretjim ocenjevalnim krogom je bilo na zasedanju MONEYVALA marca 2010 izrecno poudarjeno, da je število pravomočnih sodb še vedno premajhno in da to vpliva na učinkovitost sistema v boju proti pranju denarja. V zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja (FATF priporočilo R1) ocenjevalci tako tudi v četrtem krogu ugotavljajo, da je nacionalna zakonodaja sicer v skladu z mednarodnimi standardi, vendar težave nastajajo v zvezi s percepcijo, kakšna stopnja dokazov oz. dokazni standard se zahteva pri dokazovanju kaznivega dejanja pranja denarja. Zdi se, da sodna praksa postavlja zelo visok dokazni standard za dokazovanje storitve predhodnega kaznivega dejanja, kar onemogoča, da se preganja avtonomno kaznivo dejanje pranja denarja. Premalo se upoštevajo dejstva in okoliščine, saj je še vedno očitno, da mora v praksi obstajati predpogoj, čeprav ni eksplicitno zahtevano v zakonodaji, da se dokaže predhodno kaznivo dejanje. Po oceni ocenjevalcev obstaja nujna potreba, da se v konkretni zadevi na Vrhovnem sodišču preizkusi domneva o zahtevani stopnji dokaza za predhodno kaznivo dejanje v zvezi z avtonomnim pranjem denarja.

Kljub povečanemu številu začelih postopkov za pranje denarja v zadnjih treh letih, je za izboljšanje stanja na področju boja proti pranju denarja po našem mnenju potrebno izvesti naslednje ukrepe:

- **zagotoviti prednostno obravnavo kaznivih dejanj pranja denarja na Policiji;**
- **dodatno izobraževanje kriminalistov, tožilcev in sodnikov s poudarkom na vsebinah, ki se nanašajo na izvajanje finančnih preiskav in odvzemu premoženja ter izvajanje skupnih seminarjev;**
- **organi odkrivanja, pregona in sojenja morajo posvetiti večjo pozornost odkrivanju, zavarovanju in odvzemu protipravne premoženjske koristi, ki izvirajo iz kaznivih dejanj;**
- **zagotoviti je potrebno dosledno izvajanje in povečanje števila finančnih preiskav, ki bi morale vzporedno potekati s preiskovanjem kaznivih dejanj z namenom, da se odkrije, zavaruje in odvzame protipravna premoženjska korist in ugotovi, ali v zvezi z morebitnim prikrivanjem tega premoženja obstajajo tudi elementi kaznivega dejanja pranja denarja;**

- ***ustanovitev posebne strokovne skupine za izmenjavo izkušenj na področju preiskav, pregona in sojenja v zadevah pranja denarja;***
- ***zaradi ustvarjanja sodne prakse je potrebno Vrhovnemu sodišču predložiti čim več zadev pranja denarja, da bi se izkristalizirala zahtevana stopnja dokaznega standarda za predhodno kaznivo dejanje v zadevah avtonomnega pranja denarja.***

Navedene predloge ukrepov in še druge ukrepe v zvezi s celotnim sistemom boja proti pranju denarja, je Urad v sodelovanju z ostalimi organi in institucijami predstavil v akcijskem načrtu za izboljšanje sistema za boj proti pranju denarja in financiranja terorizma, ki ga je decembra 2010 posredoval v obravnavo Vladi RS¹².

¹² Vlada RS je na svoji seji dne 22. 3. 2012 sprejela Skupno poročilo o izvrševanju akcijskega načrta za uresničitev priporočil Moneyvala.

5 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2013 obsegalo:

- pripravo predloga Sprememb in dopolnitev Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/10, 77/11, 108712 – ZIS-E, v nadaljevanju: ZPPDFT);
- pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja;
- nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju tako zaposlenih pri zavezancih po ZPPDFT kot uslužbencev v domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil, sodelovanje pri izobraževanju sorodnih institucij in organov v tujini;
- obveščanje javnosti in vodenje postopkov o dostopu do informacij javnega značaja;
- tekoče urejanje internetne strani Urada v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja;
- sodelovanje pri delu Sosveta za statistiko kriminalitete pri Statističnem uradu R Slovenije.

5.1 PRIPRAVA MNENJ IN STALIŠČ V ZVEZI Z IZVAJANJEM ZPPDFT

5.1.1 Spremembe in dopolnitve ZPPDFT

Namen priprave Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-C) je omejitev gotovinskega poslovanja iz 15 000 evrov na 5 000 evrov, pri čemer se prepoved razširi tudi na dejavnost opravljanja storitev.

Poglavitni cilj, ki ga predlagatelj zasleduje s predlagano obveznostjo izvršitve plačila nad 5 000 evrov preko nadzorovanih kreditnih in finančnih institucij, je omogočanje boljšega pregleda nad tokovi denarnih sredstev posameznega poslovnega subjekta, s čimer se brez dvoma dodatno utrdi možnost učinkovitega izvajanja pooblastil urada in drugih pristojnih organov v zvezi s preiskovanjem kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma, ne nazadnje pa tudi iskanjem izvora protipravno pridobljene premoženjske koristi ter možnostjo njenega kasnejšega zasega ali odvzema.

Načela, na katerih temelji predlagani zakon, ne odstopajo od načel že veljavnega ZPPDFT.

Gotovinsko poslovanje se bo sicer znižalo z dosedanjih 15.000 eurov na 5.000 evrov, vendar pa je znesek 5 000 evrov še zmeraj dovolj visok, da omogoča nemoteno gotovinsko poslovanje v primeru običajnih poslov, ki so tudi najbolj pogosti pri poslovanju prebivalstva (nakup osnovnih življenjskih potrebščin, vključno s tehničnim in podobnim blagom ter plačila storitev kot so odvetniške, notarske, davčne, zdravstvene, svetovalne in druge storitve). V kolikor pa bo znesek za prodano blago ali opravljeno storitev presegal 5 000 evrov, se bo v skladu s predlogom zakona zahtevalo plačilo preko transakcijskega oziroma plačilnega računa.

Predlagana ureditev sama po sebi ne prepoveduje gotovinskega poslovanja kot takega, ampak ga zgolj omejuje na način, da preusmerja izvajanje visokih (in s tem tveganih) gotovinskih transakcij k bankam in drugim finančnim institucijam.

5.1.2 Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT

V letu 2013 je Urad podal 23 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago ZPPDFT, in sicer 4 mnenja na zaprosilo nadzornih organov iz 85. člena ZPPDFT, 4 mnenja na zaprosilo tujih Uradov, 3 mnenja na zaprosilo bank, 3 mnenja na zaprosilo odvetnikov oziroma odvetniških družb, 2 mnenji na zaprosilo zavarovalnic, ter 7 mnenj na zaprosila ostalih zavezancev. V pisnih pojasnilih smo odgovorili na več deset vprašanj, ki so jih Uradu zastavili posamezni zavezanci.

Urad je podal mnenja in stališča, ki so se nanašala predvsem na vprašanja operativnega značaja, kot so:

- izvajanje pregleda stranke pri sklepanju poslovnega razmerja
- izvajanje pregleda strank pri plogu gotovine s strani varnostnih služb;
- preverjanje in posodabljanje listin in podatkov o stranki;

- ugotavljanje dejanskega lastnika stranke;
- izvajanje pregleda strank preko tretjih oseb;
- pridobivanje podatkov in dokumentacije od tretje osebe
- sporočanje gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR;
- sporočanje podatkov o sumljivih transakcijah;
- izvajanje notranje kontrole;
- izvajanje ostalih nalog po ZPPDFT.

Večino pisnih mnenj Urad sproti objavlja tudi na svoji spletni strani, tako da so na voljo vsem zavezancem in ostali zainteresirani javnosti.

5.2 DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES

5.2.1 Svet Evrope

Delo Urada je bilo tudi v letu 2013 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL.

5.2.1.1 Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2009 je bila Slovenija kot prva država članica Sveta Evrope ocenjena v 4. ocenjevalnem krogu, ki ga izvaja MONEYVAL. Četrto ocenjevanje Slovenije se je začelo julija 2009, ko so bili odboru MONEYVAL posredovani odgovori na obsežen vprašalnik, nato pa se je nadaljevalo z obiskom strokovnjakov Sveta Evrope med 5. in 10. oktobrom 2009. Skupina ocenjevalcev je preverjala učinkovitost sistema in predpisov v skladu z metodologijo Financial Action Task Force ter ocenjevala izvajanje priporočil iz prejšnjih ocenjevalnih misij. Med obiskom so se ocenjevalci srečali s predstavniki številnih državnih organov in institucij, na podlagi svojih ugotovitev pa so pripravili osnutek poročila, ki so ga poslali pristojnim slovenskim institucijam v pregled. Med 3.2. in 5.2.2010 je v Strasbourgu potekal sestanek med predstavniki Urada in Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za zunanje zadeve, Banke Slovenije ter ocenjevalci, ki je bil namenjen usklajevanju mnenj oz. stališč na področjih, kjer je v poročilu prihajalo do različnih ugotovitev. Osnutek poročila je bil nato naknadno usklajen, poročilo samo pa je bilo sprejeto na 32. plenarnem zasedanju odbora MONEYVAL v Strasbourgu med 16. in 19. marcem 2010.

Sestavni del Poročila o četrtem krogu ocenjevanja je tudi »Priporočen načrt ukrepanja za izboljšavo slovenskega sistema za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma«. V zvezi s priporočenim načrtom ukrepanja, je Urad v sodelovanju z ostalimi organi in institucijami pripravil predloge ukrepov oziroma akcijski načrt, ki ga je v decembru 2010 posredoval v obravnavo Vladi RS.

Vlada RS je dne 13.1.2011 na svoji 116. redni seji obravnavala poročilo odbora MONEYVAL skupaj z akcijskim načrtom in med drugim sprejela sklep, da morajo Urad, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za zunanje zadeve izvesti vse potrebne aktivnosti ter do konca februarja 2012 pripraviti poročilo o izvrševanju akcijskega načrta. Na marčevskem zasedanju odbora MONEYVAL v letu 2013 bi morala Slovenija predstaviti poročilo o napredku 4. kroga ocenjevanja, vendar je Sekretariat odbora ugotovil, da napredek ni bil zadovoljiv, zaradi česar je Slovenija udeležence le seznanila z aktivnostmi za odpravo pomanjkljivosti njenega sistema za preprečevanje pranja denarja.

*V letu 2013 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja **odbora MONEYVAL**, katerih so se udeležili tudi predstavniki Urada, njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:*

41. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (9.4. – 12.4.2013)

Predstavniki Urada so se kot člani širše slovenske delegacije (v kateri so bili še predstavniki Banke Slovenije, Ministrstva za pravosodje in Državnega tožilstva) udeležila tega zasedanja, na katerem je Slovenija predstavila Poročilo o napredku, ki ga je dosegla od oktobra 2009 dalje, to je od 4. kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL. Poročilo o napredku se je nanašalo na deset (od skupno 49) FATF priporočil, za katere je Slovenija v 4. Krogu prejela oceno »delno skladno«. Poročilo je bilo sprejeto in tako je postala Slovenija prva država, ki je bila umaknjena iz tako imenovanega »follow-up« postopka in ji bo potrebno poročati o doseženem napredku šele čez dve leti. Na zasedanju je bilo obravnavano in sprejeto poljsko poročilo 4. kroga ocenjevanja, delegacije Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Moldavije in Makedonije pa so morale v skladu s postopkovnimi pravili odbora MONEYVAL poročati o napredku v njihovih državah na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Njihov napredek ni bil zadovoljiv, zato so morale zopet poročati na naslednjem, septembrskem zasedanju odbora MONEYVAL. Predsedujoči odbora MONEYVAL je v juliju 2013 postal predsednik

FATF, tako da je bil zaradi nezdržljivosti obeh funkcij za predsedujočega odbora MONEYVAL izbran malteški predstavnik. Na zasedanju so se obravnavale tudi naslednje zadeve: program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2013; seznam držav, ki bodo poročale o poročilih, ki bodo na urniku; informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma FATF, IMF, Svetovna banka, EGMONT, Evropska komisija itd..)

42. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (16.9. – 20.9.2013)

Predstavnica Urada se je kot članica slovenske delegacije (v kateri sta bili še predstavnici Banke Slovenije in Ministrstva za notranje zadeve – Policije) udeležila tega zasedanja, na katerem so se obravnavala in bila sprejeta poročila o 4. krogu ocenjevanja za Hrvaško, Monako in Bolgarijo. Madžarska je predstavila svoje poročilo o napredku, ki je bilo sprejeto, tako da bo morala poročati odboru v letu 2015. Albanija in San Marino sta ravno tako predstavili svoji poročili o napredku, vendar napredek ni bil zadosten, saj nista uresničili vseh priporočil iz akcijskega načrta, tako da bosta morali poročati o svojih aktivnostih s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v aprilu oziroma septembru 2014. Predstavljen je bil urnik plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2014, saj naj bi se do konca tega leta že zaključil 4. krog ocenjevanj učinkovitosti ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma odbora MONEYVAL. V letu 2015 naj bi tako pričeli s 5. krogom ocenjevanj (po spremenjenih FATF standardih), poročila pa na bi obsegala največ 100 strani. Postopek ocenjevanj še ni bil natančno določen, saj je FATF prejel vrsto pripomb držav članic, ki jih bo moral analizirati. Predstavniki Evropske komisije je v zvezi z novo Direktivo s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma povedal, da naj bi se znesek za osebe, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga znižal s 15.000 EUR na 10.000 EUR ter da je nerealno pričakovati, da bi bila direktiva sprejeta do konca leta 2013. Na zasedanju so se obravnavale tudi naslednje zadeve: program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2014; seznam držav, ki bodo poročale o poročilih, ki bodo na urniku; informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma FATF, IMF, Svetovna banka, EGMONT, Evropska komisija itd..)

43. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (9.12. – 13.12.2013)

Uslužbenka Urada se je kot članica slovenske delegacije (v kateri je bila še predstavnica Banke Slovenije) udeležila 43. plenarnega zasedanja odbora, na katerem so se obravnavala naslednja poročila: poročilo o 4. krogu ocenjevanja za Izrael, ki je bilo sprejeto; delno »follow-up« poročilo za Češko, ki je bilo sicer sprejeto, vendar bo morala država predstaviti celotno poročilo na aprilskem zasedanju v letu 2014; »follow-up« poročilo za Guernsey, ki je bilo sprejeto in bo v skladu s postopkovnimi pravili odbora MONEYVAL objavljeno na njegovi spletni strani; prvo poročilo 3. kroga ocenjevanja za Vatikan (Sveti Sedež), ki je bilo sprejeto in bo ravno tako objavljeno na spletni strani odbora MONEYVAL; poročilo o izrednem ocenjevanju Cipra, ki je potekalo spomladi leta 2013 in je bil ugotovljen določen napredek, vendar bo moral Ciper ponovno poročati na aprilskem zasedanju odbora v letu 2014; 3. poročilo o napredku 3. kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL za Črno goro, ki je bilo sprejeto in bo objavljeno na njegovi spletni strani. V skladu s posebnimi postopkovnimi pravili odbora MONEYVAL so morale Bosna in Hercegovina, Moldavija, Gruzija in Ukrajina predstaviti ukrepe, sprejete na podlagi priporočil odbora in sicer je bilo ugotovljeno naslednje: v Bosni in Hercegovini napredek ni zadosten, zaradi česar bo v začetku leta 2014 državo obiskala posebna skupina ocenjevalcev; Gruzija in Ukrajina sta dosegli zadosten napredek, zato bosta umaknjeni iz postopka poročanja na vsakem plenarnem zasedanju odbora; v Moldaviji pa je bila zakonodaja sicer sprejeta, vendar so še vedno obstajale določene pomanjkljivosti v zvezi z izvajanjem sankcij, zaradi česar bo morala država ponovno poročati na aprilskem zasedanju odbora v letu 2014. Na zasedanju so se obravnavale tudi naslednje zadeve: program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2014; seznam držav, ki bodo poročale o poročilih, ki bodo na urniku; informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma FATF, IMF, Svetovna banka, EGMONT, Evropska komisija itd..). FATF bo v letu 2014 že pričel z ocenjevanjem po spremenjenih FATF standardih in sicer bosta najprej ocenjeni Španija in Norveška. Odbor MONEYVAL pa naj bi pričel z ocenjevanjem po novih standardih v letu 2015, zato je Sekretariat predstavil predviden postopek ter pozval države, ki bi bile rade ocenjene med prvimi. Glede na dejstvo, da je bila Slovenija v vseh prejšnjih krogih ocenjena kot prva, je bila z naše strani dana pobuda, da bi bili ocenjeni kasneje in sicer spomladi leta 2016.

5.2.1.2 Delovna skupina za finančne storitve

Februarja 2012 so začeli veljati revidirani standardi FATF, ki jih morajo države upoštevati pri izvajanju ukrepov odkrivanja in preprečevanju pranja denarja ter financiranja terorizma. Na podlagi revidiranih standardov je Evropska Komisija (v nadaljevanju: Komisija) februarja 2013 izdala predlog nove, že četrte direktive, o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma. V letu 2013 so v zvezi s tem predlogom direktive na Svetu EU, v okviru Delovne skupine za finančne storitve, potekala pogajanja držav članic, in sicer sta irsko in litvansko predsedstvo skupaj organizirala 10 zasedanj, od tega 7 na nivoju strokovnjakov in finančnih atašeev ter 3 na nivoju

finančnih atašejev. Zasedanj skupine se je udeleževal predstavnik Urada, ki je zastopal stališča Republike Slovenije.

Na prvem sestanku strokovnjakov aprila 2013 je Komisija predstavila novosti predloga direktive. Večina držav je predlog podprla kot dobrega, največ pripomb je bilo na tista področja, ki niso v celoti usklajena z FATF standardi. Na zasedanju smo predstavili nestrinjanje Republike Slovenije v zvezi s predlagano višino in obliko upravnih kazni (prekrškov) za neizvajanje določb Direktive, ki so z vidika veljavnega pravnega sistema Slovenije previsoke in nesprejemljive.

Na drugem sestanku maja 2013 je razprava potekala v zvezi s predlogom razširitve področja uporabe direktive na posrednike pri najemu nepremičnin (*»letting agents«*), na vse ponudnike storitev iger na srečo ter na trgovce z blagom, pri čemer naj bi se znesek transakcij v gotovini, pri katerih postanejo trgovci zavezanci, znižal iz 15.000 EUR na 7.500 EUR. Ker je precej držav članic, vključno s Slovenijo ugotovilo, da posredniki pri najemu nepremičnin ne predstavljajo velikega tveganja za pranje denarja se je Komisija strinjala, da se ti posredniki črtajo iz predloga direktive. V zvezi s posredniki iger na srečo dogovor ni bil dosežen, prav tako ni bil dosežen konsenz glede znižanja zneska na 7.500 EUR, ker so države predlagale različne mejne zneske, nekatere pa celo splošno omejitev poslovanja z gotovino. V zvezi s pristopom, ki temelji na oceni tveganja in uvaja obveznost izdelave ocen tveganja na treh nivojih (nacionalni na nivoju EU, nacionalni na nivoju držav članic in na nivoju zavezancev) prav tako ni bilo doseženo soglasje.

Tretji sestanek na ravni strokovnjakov je potekal junija 2013. Konsenz držav ni bil dosežen v zvezi s poenostavljenim pregledom stranke saj so nekatere države predlagale, da se ponovno uvedejo izjeme pri katerih pregled sploh ni potreben. Prav tako ni bil dosežen konsenz glede PEPs, ker se je ponovno odprlo vprašanje opredelitve tuje in domače PEPs. Komisija je obrazložila, da bo vztrajala na definiciji tujih političnih oseb, ki obsega PEPs, ki prihajajo iz tretjih držav, saj se mora po njenem mnenju EU smatrati kot ena jurisdikcija, oblikovala bo tudi mnenje skupaj s pravno službo. Soglasje ni bilo doseženo tudi glede pojma »enakovredna tretja država«. V skladu s predlogom četrte direktive se naj ne bi več uporabljal t.i. »beli seznam« enakovrednih držav, ki ga je oblikoval odbor CPMLTF pri Komisiji, ampak bi morale države (ali zavezanci) same proučiti ali je tretja država enakovredna, s čemer se številne države niso strinjale.

V juliju 2013 sta bila sklicana dva sestanka delovne skupine na katerih so bili obravnavani predlogi direktive v zvezi z razširitvijo področja uporabe na trgovce z blagom, ki prejemajo plačila v višini nad 7.500 EUR in na ponudnike storitev iger na srečo, definicijo kriminalne aktivnosti vključno z davčnimi kaznivimi dejanji, dejanskimi lastniki in režimom upravnih sankcij. V zvezi s splošno prepovedjo gotovinskih plačil nad določenim zneskom je Komisija opozorila, da bo zelo težko uskladiti splošno prepoved, verjetno bi bilo potrebno pridobiti tudi mnenje Evropske centralne banke. Različna so bila tudi mnenja v zvezi z razširitvijo področja uporabe direktive na vse ponudnike iger na srečo, saj se tveganja za pranje denarja v posameznih državah razlikujejo glede na vrsto iger na srečo (loterija, igralni avtomati, stave, itd.). Večina držav je predlagala, da bi bilo potrebno v besedilo direktive dodati možnost da se ponudnik izključi iz uporabe, če predloži zadostne dokaze, da njegovo področje ni tvegano. V zvezi z upravnimi kazni za kršitev direktive je Komisija obrazložila, da razprave na to temo ne bo, ker je bil že sprejet politični dogovor, da se v vseh direktivah s finančnega področja uveljavi pristop minimalne harmonizacije glede režima sankcioniranja in da je bil ta pristop prvič uveljavljen v direktivi o kapitalskih zahtevah CRDIV, ki je bila že sprejeta v Evropskem parlamentu. Pridržek Slovenije v zvezi s previsokimi sankcijami in javno objavo kršiteljev torej ni bil upoštevan.

Predstavnik Urada se je septembra 2013 udeležil šestega zasedanja delovne skupine, na katerem je bil obravnavan drugi kompromisni predlog direktive, ki ga je izdelalo litvansko predsedstvo na podlagi pripomb držav članic v prvem branju. V razpravi je bil največji poudarek na novem predlogu definicije dejanskega lastnika. Veliko držav članic je podprlo predlog, da naj bi države zagotovile, da se podatki o dejanskih lastnikih za podjetja vodijo v registru, države pa naj same uredijo pod kakšnimi pogoji bi zavezanci dostopali do teh podatkov. Precej držav je bilo proti temu predlogu, ker bi uvajanje novih registrov povzročilo dodatne visoke stroške, podatke v registrih pa bi bili najverjetneje nepravilni ali nepopolni.

Sedmo zasedanje na ravni strokovnjakov je bilo oktobra 2013. Razprava je potekala o poglavju o nadzoru, nacionalnem in mednarodnem sodelovanju ter o sodelovanju med evropskimi finančno obveščevalnimi enotami (FIU-ji), sodelovanju FIU-jev z EUROPOLOM, upravnih kaznih za zavezance za neizvajanje določb direktive ter elektronskem denarju. V zvezi s pristojnostmi in sodelovanjem med FIU-ji in drugimi organi so predstavniki FIU vložili skupen predlog dopolnitev in sprememb členov, ki urejajo to področje in ki je bolj usklajen z FATF standardi. Predlog odpravlja nekatere pomanjkljivosti, ki jih je na predhodnih sestankih vzpostavila tudi slovenska delegacija. V zvezi z upravnimi kaznimi za kršitev direktive, na katere je Slovenija dala največ pridržkov, je Komisija ponovno pojasnila, da je bil

že sprejet politični dogovor, da se v vseh direktivah s finančnega področja uveljavi pristop minimalne harmonizacije glede režima sankcioniranja in da je bil ta pristop prvič uveljavljen v direktivi o kapitalskih zahtevah (CRD IV), ki je bila sprejeta v Evropskem parlamentu. Predsedstvo je predstavilo nov bolj fleksibilen predlog poglavja o prekrških, ki je usklajen z omenjeno direktivo CRD IV. V zvezi z elektronskim denarjem je nekaj držav članic predlagalo, da se v direktivo ponovno vnesejo določbe, ki bi pod določenimi pogoji nekatere manj tvegane produkte elektronskega denarja izvzele iz obveznosti izvajanja pregleda stranke po vzoru tretje direktive. Predsedstvo je po končani obravnavi obvestilo udeležence, da bo pripravilo nov, tretji kompromisni predlog direktive.

Naslednja tri zasedanja so potekala samo na nivoju finančnih atašev in se bodo nadaljevala tudi v letu 2014.

5.2.2 Evropska unija

5.2.2.1 *Komisija, Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranja terorizma - EGMLTF*

V letu 2013 se je predstavnik Urada udeležil dveh zasedanj Skupine strokovnjakov za pranje denarja in financiranja terorizma (*»Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing«* - EGMLTF). Skupina EGMLTF je bila ustanovljena pri Komisiji leta 2013 v okviru politike notranjega trga zaradi uskladitve z določili Lizbonske pogodbe, ki v zvezi z akti EU striktno ločuje med zakonodajnimi izvedbenimi akti in delegiranimi akti, ki nimajo narave zakonskega akta. Naloga skupine EGMLTF je neformalno svetovanje Komisiji na področju ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma, pomoč Komisiji pri pripravi zakonodaje in politik ter nudenje strokovne pomoči pri pripravi predlogov izvedbenih aktov preden jih ta predloži »Odboru za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma - CPMLTF«. Ta odbor bo namreč nadaljeval s svojim delom, vendar le kadar bo izvajal pristojnosti »komitološkega odbora« in bo še vedno pristojen za pripravo izvedbenih aktov in dajanje formalnih mnenj na ukrepe Komisije. Strokovna skupina EGMLTF in odbor CPMLTF se bosta sestajala glede na vsebino za katero sta pristojna, na zasedanja pa bodo vabljeni isti predstavniki držav članic.

Dne 10. 6. 2013 se je predstavnik Urada udeležil prvega zasedanja skupine strokovnjakov EGMLTF na katerem je Komisija podala informacijo o trenutnem stanju pogajanj držav članic na Delovni skupini za Finančne storitve pri Svetu Evrope v zvezi s predlogom četrte EU direktive s področja pranja denarja in financiranja terorizma. V nadaljevanju je Komisija zbrala prve odzive držav članic glede možne vloge skupine EGMLTF pri izdelavi nadnacionalne ocene tveganja na nivoju EU (*»Suopranational Risk Assessment«*), ki je predvidena v predlogu četrte direktive. Države so pokazale pripravljenost, da bi EGMLTF pri tem nudil strokovno pomoč Komisiji. V zvezi s pripravo na junijsko plenarno zasedanje FATF v Oslu so bila izmenjana mnenja glede osnutkov naslednjih FATF dokumentov: Osnutek smernic o novih metodah plačilnih storitev, Osnutek smernic o politično izpostavljenih osebah (PEPs), Osnutek poročila o ranljivosti pravnih poklicev za pranje denarja in financiranja terorizma in Osnutek dokumenta, ki bo določal kako naj bi se države EU, kot enotna jurisdikcija, ocenjevale v zvezi s FATF priporočilom 32 (*»cash couriers«*), ki se nanaša na prenose gotovine v okviru EU in preko mej Skupnosti.

Dne 4. 10. 2013 se je predstavnik Urada udeležil drugega zasedanja skupine strokovnjakov EGMLTF na katerem se je največji del razprave nanašal na bodočo vlogo EGMLTF pri izdelavi nadnacionalne ocene tveganja na nivoju EU. Doseženo je bilo soglasje, da bo EGMLTF imel pomembno vlogo, saj bi lahko v delovnih podskupinah analiziral nekaj identificiranih področij tveganj za pranje denarja ali financiranja terorizma ob sodelovanju z drugimi institucijami kot so ESA, EUROPOL, EU FIU-Platform in nefinančna združenja. Komisija bi bila zadolžena za koordiniranje celotnega procesa in bi pripravila tudi končno poročilo v obliki neobvezujočega dokumenta. Precej držav članic je menilo, da bi moral biti dokument pravno zavezujoč, s čemer pa se Komisija ni strinjala, saj bo dokument najverjetneje izdan v obliki priporočila in torej ne bo imel pravno obvezujoče narave. Podobno je bilo doseženo soglasje, da bo EGMLTF imel tudi določeno vlogo pri ugotavljanju ekvivalentnih tretjih držav za namene četrte direktive. V zvezi z osnutkom dokumenta, ki bo določal kako naj bi se države EU, kot enotna jurisdikcija, ocenjevale v zvezi s FATF priporočilom 32 (*»cash couriers«*), ki se nanaša na prenose gotovine v okviru EU in preko mej Skupnosti je Komisija podala informacijo, da je sekretariat FATF nasprotoval dokumentu in da v bližnji prihodnosti torej ne bo ocenjevanj v zvezi s tem priporočilom na nivoju Skupnosti temveč se bodo še vedno ocenjevale posamezne države članice.

5.2.2.2 Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije

Dne 7.2.2013 je v Bruslju potekal sestanek »FIUs Platform«, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada, na njem pa so predstavili potek razvoja zaščitene računalniške mreže FIU.NET in integracije z EUROPOL-om; načine poročanja sumljivih transakcij ter priporočila FATF in standarde skupine EGMONT za izmenjavo podatkov.

5.3 SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU

Na podlagi 6. točke prvega odstavka 43. člena ZPPDFT in Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/08) morajo organizacije iz 4. člena ZPPDFT poskrbeti za strokovno usposabljanje vseh delavcev, ki opravljajo naloge po ZPPDFT. Pri strokovnem usposabljanju na podlagi 70. člena ZPPDFT sodeluje tudi Urad.

Na tej podlagi so predstavniki Urada v letu 2013 izvedli skupno 25 ur 45 min predavanj na različnih seminarjih v Sloveniji.

5.3.1 Strokovna usposabljanja in predavanja v Sloveniji

Predavanja, ki so jih predstavniki Urada izvedli v Sloveniji, so bila namenjena predvsem delavcem bank, menjalnic, igralnic, članom borze vrednostnih papirjev, policijskim organom itd. Med pomembnejšimi predavanji naj omenimo naslednje:

- v januarju 2013 je predstavnik Urada v okviru Ministrstva za notranje zadeve sodeloval pri izobraževanju policistov na temo: Sodelovanje Urada v specializiranih delovnih skupinah (1h);
- v februarju, juniju, juliju, avgustu, septembru in novembru 2013 je v okviru Združenja bank Slovenije (v nadaljevanju: ZBS) potekalo izobraževanje na temo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za zaposlene v menjalnicah (5h15min);
- na povabilo igralnice (Hit d.d.) je predstavnik Urada izvedel izobraževanje za pooblaščenca glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (3h);
- v mesecu marcu je Urad sodeloval na Posvetu ekonomskih svetovalcev – Korupcijska tveganja in vpliv na delo ekonomskih svetovalcev (30min),
- Predstavnica Urada je v aprilu na povabilo ZBS sodelovala na Posvetu s temo: Novosti predloga uredbe ES o podatkih, ki spremljajo prenose sredstev (45min);
- v aprilu je predstavnik Urada sodeloval na delavnici ZBS – Prijave sumljivih transakcij (1h 30min);
- v okviru Združenja članov borze vrednostnih papirjev in Združenja družb za upravljanje sta predstavnika Urada v mesecu maju sodelovala na Posvetu, ter predstavila novosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, nove prakse preprečevanja pranja denarja, analizo tveganja, izvajanje ponovnega pregled stranke itd. (3h);
- v mesecu juniju je predstavnik Urada na povabilo Probanke d.d. predstavil naloge Urada, sporočanje sumljivih transakcij, omejevalni ukrepi ipd. (3h);
- v septembru je predstavnik Urada, v okviru ZBS sodeloval na seminarju: Zakonska ureditev preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v RS, Podzakonski akti in primeri sumljivih transakcij (1h30min);
- v okviru Združenja družb za upravljanje je predstavnik Urada v mesecu oktobru predstavil novosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (2h);
- v okviru rednega letnega posveta, ki ga organizira Združenje bank Slovenije, je predstavnik Urada novembra 2013 za uslužbenke bank izvedel predavanje z naslovom: »Novela zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, analiza sumljivih transakcij, elektronska izmenjava informacij med uradom in bankami« (1h 15min).

5.4 NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT PRI ORGANIZACIJAH IN DRUGIH ZAVEZANCIH

5.4.1 Postopek o prekrških

Urad je na podlagi Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 70/06 s spremembami; v nadaljevanju: ZP-1) postal prekrškovni organ, saj izvaja nadzorstvo nad izvrševanjem ZPPDFT, vključno z nadzorom nad izvajanjem podzakonskih predpisov, sprejetimi na njegovi podlagi. Iz predlagatelja postopka o

prekršku se je tako Urad preobrazil v postopkovni organ, ki ima v hitrem postopku velika pooblastila odločanja o prekršku in sankciji. Urad tako ne le odkriva prekrške, pač pa praviloma zanje izreka tudi sankcije.

Na Uradu vodi postopek o prekršku in odloča v hitrem postopku pooblaščen uradna oseba, ki po uradni dolžnosti izda odločbo v obliki opozorila, opomina ali odločbe in izreče globo.

Na podlagi prvega odstavka 55. člena ZP-1 Urad kot prekrškovni organ po uradni dolžnosti, brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku.

Za delo Urada za izvajanje nalog s področja prekrškov so zagotovljeni ustrezni pogoji. Zagotovljeni so ustrezni prostori in ustrezna informacijsko – komunikacijska oprema.

5.4.2 Urad kot prekrškovni organ

5.4.2.1 *Splošna ocena stanja*

ZPPDFT ima podrobno opredeljene kršitve zakona, pri čemer je tudi krog oseb, katerih ravnanja so sankcionirana, bolj natančno določen oziroma definiran (opredeljene so kršitve registriranih overiteljev kvalificiranih digitalnih potrdil, kršitve tretjih oseb, kršitve oseb, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga).

Kršitve ZPPDFT so strukturirane glede na težo prekrška na:

- najtežje (zagrožena globa za pravno osebo je od 12.000 do 120.000 EUR, za odgovorno osebo je od 800 do 4.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 4.000 do 40.000 EUR),
- težje (zagrožena globa za pravno osebo je od 6.000 do 60.000 EUR, za odgovorno osebo je od 400 do 2.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 2.000 do 20.000 EUR),
- in lažje kršitve (zagrožena globa za pravno osebo je od 3.000 do 30.000 EUR, za odgovorno osebo je od 200 do 1.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 1.000 do 10.000 EUR).

V skladu z ZPPDFT Urad ni več edini nadzornik nad izvajanjem določil zakona pri zavezancih, ampak so sedaj uvedeni tudi t.i. primarni nadzorniki (BS, ATPV, AZN, TIRS, itd.), ki v skladu s svojimi pooblastili nadzirajo poslovanje in posledično tudi ustrezno izvajanje določil ZPPDFT pri posameznem segmentu zavezancev. Nadzorniki so dolžni o vseh ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja pranja denarja in financiranja terorizma ukreniti vse kar je potrebno, da se kršitev odpravi, pri čemer lahko izvedejo tudi prekrškovni postopek, in o vseh svojih ukrepih obvestijo Urad. Urad je tako sekundarni nadzornik in nima inšpekcijskih pooblastil.

Urad v letu 2013 na podlagi lastne aktivnosti, torej po uradni dolžnosti ni zaznal kršitev določb Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Prav tako v tem obdobju ni prejel nobenega predloga za uvedbo postopka o prekršku s strani drugih nadzornih organov.

Ocenjujemo, da bi bil sistem nadzora nad izvajanjem določil ZPPDFT bistveno bolj učinkovit, v kolikor bi Urad imel tudi inšpekcijska pooblastila. Sedaj je Urad sicer prekrškovni organ, vendar pa mu trenutno veljavni zakon ne omogoča izvajanje inšpekcijskih nadzorov pri samih zavezancih, t.j. nima pristojnosti izvajati inšpekcijskega nadzora v smislu Zakona o inšpekcijskem nadzoru oz. drugih specialnih zakonov, ki urejajo pooblastila drugih inšpekcijskih organov. S spremembo obstoječega ZPPDFT in podelitvijo inšpekcijskih pooblastil Uradu bi se praksa izvajanja inšpekcijskih pregledov na področju ZPPDFT poenotila, predvsem pa bi se vzpostavil učinkovitejši nadzor na tem področju.

5.4.2.2 *Druge kršitve*

V letu 2013 je Urad pri 9 zavezancih iz 4. člena ZPPDFT evidentiral 14 kršitev v zvezi z nepopolnim sporočanjem podatkov o gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, in sicer: 5 kršitev pri bankah, 6 kršitve pri koncesionarjih, ki prirejajo posebne igre na srečo v igralnicah oziroma igralnih salonih, ter 3 kršitve pri hranilnicah. V vseh navedenih primerih je šlo za lažje kršitve določb ZPPDFT, zato je Urad v skladu s 1. točko drugega odstavka 85. člena ZPPDFT od organizacij zahteval odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti posredovanih obrazcev. V letu 2009 (70 kršitev), 2010 (61 kršitev), 2011 (27 kršitev) 2012 (28 kršitev). V letih 2011, 2012 in 2013 je bilo evidentiranih in naknadno odpravljenih veliko manj kršitev kot prejšnja leta, kar kaže na bolj dosledno upoštevanje določb ZPPDFT v zvezi s sporočanjem podatkov Uradu.

Nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT opravljajo poleg Urada v okviru svojih pristojnosti (na podlagi 87. člena ZPPDFT) tudi nadzorni organi. V letu 2013 so nadzor opravili:

- Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v obdobju januar – marec 2013 opravili skupaj 5 pregledov pri zavezancih (pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo prometa nepremičnin in pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo dajanja kreditov), pri čemer v treh primerih nepravilnosti niso bile ugotovljene. Ugotovljene kršitve pri zavezancih so bile večinoma že v roku odpravljene.
- Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v obdobju april – december 2013 opravili skupaj 30 pregledov pri zavezancih (pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo prometa nepremičnin in pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo dajanja kreditov). V 7 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek s sklepom ustavljen. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, ki so jih zavezanec v večini primerov tudi takoj oziroma v postavljenem roku odpravili, pa so bila izrečena 3 opozorila po ZP-1 in 9 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru, pri čemer je bil v treh primerih, ko je bilo ugotovljeno, da zavezanec ni izdelal analize tveganja, izrečen opomin. Kjer so bile ugotovljene nepravilnosti so bile le te večinoma že odpravljene v postavljenem roku.
- Inšpektorji Banke Slovenije so pri bankah, podružnicah bank tretjih držav in bankah držav članic, ki ustanovijo podružnico v RS oziroma so pooblaščenice neposredno opravljati bančne storitve v RS opravili skupaj 4 nadzore.
- Inšpektorji Urada RS za nadzor prirejanja iger na srečo so opravili 1 nadzor pri koncesionarjih, ki prirejajo posebne igre na srečo v igralnicah oziroma igralnih salonih.
- Inšpektorji Agencije za trg vrednostnih papirjev so v letu 2013 opravili 6 pregledov pri družbah za upravljanje investicijskih skladov in borznoposredniških družbah. V treh primerih niso ugotovili nepravilnosti, zato so izdali sklep s katerim so postopek ustavili. V dveh primerih so izdali odredbo o odpravi kršitve ter priporočilo za izboljšanje poslovanja družbe. Ugotovljene nepravilnosti so bile odpravljene v postavljenem roku. V enem primeru prekrškovni postopek še teče.

5.4.3 Analiza podatkov iz letnih poročil o notranji kontroli organizacij iz 4. člena ZPPDFT

V skladu s 5. členom Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS št. 10/2008) morajo organizacije iz 4. člena ZPPDFT, če Urad tako zahteva, v pisni obliki sestaviti letno poročilo o izvajanju notranje kontrole in ukrepov v preteklem letu in ga Uradu posredovati najkasneje v 15 dneh od prejema zahteve. V Uradu so bili analizirani podatki iz poročil, ki so jih banke ter borznoposredniške družbe pripravile za leto 2013.

5.4.3.1 *Bančni sektor*

Primerjava podatkov iz poročil bank za leti 2012 in 2013 kažejo, da je v primeru 13 bank prišlo do povečanja števila izvedenih gotovinskih transakcij, ki so presegle vrednost 30.000,00 EUR in so bile sporočene Uradu. O gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, od skupno 20 bank niso poročale 3 banke, saj ni bilo prekoračitve zakonsko določenega zneska, oziroma je šlo za negotovinsko poslovanje.

Iz prejetih podatkov je nadalje razvidno, da so banke v letu 2013 sporočile Uradu podatke o sumljivih transakcijah na 508 obrazcih¹³, torej na 18 obrazcih več kot leta 2012 (skoraj 4% povečanje števila posredovanih obrazcev glede na leto prej).

V obdobju od 2009 do 2012 je razviden porast primerov, ko se je pooblaščenec na podlagi diskrecijske pravice, ki mu jo daje podzakonski akt, odločil da v zvezi z določeno transakcijo ali stranko niso podani razlogi za sum pranja denarja, in zato takšne transakcije ali stranke ni prijavil Uradu. V letu 2013 je bilo takšnih primerov 111 (2 primera v letu 2009, 30 primerov v letu 2010, 101 primer v 2011 in 220 primerov v letu 2012).

¹³ Podatke o sumljivih transakcijah zavezanec posredujejo uradu na predpisanih obrazcih, ki pa so lahko medsebojno povezani ali po osebah ali produktu. Urad lahko na podlagi več obrazcev odpre samo eno zadevo in tudi šteje, da je prejel od zavezanca samo eno prijavo. Zaradi navedenega se podatki o številu prijav, ki jih navajamo v točki 3.1.1 in številu obrazcev iz točke 5.4.3.2 ne ujemajo.

ZPPDFT v 24. členu dopušča možnost, da organizacije iz 4. člena ZPPDFT prepustijo pregled stranke tretji osebi. To možnost je v letu 2013 koristilo 12 bank, in sicer je bilo opravljenih 474 pregledov strank preko tretjih oseb. V letu 2012 je bilo takih primerov 250, in sicer pri 10 bankah.

5.4.3.2 Borzno posredniške družbe (BPD)

V letu 2013 je bila opravljena tudi analiza aktivnosti borznoposredniških družb (v nadaljevanju BPD) v zvezi z izvajanjem predpisov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V okviru analize smo zajeli podatke iz letnih poročil za leto 2013 ter jih primerjali s podatki za prejšnja leta. Iz prejetih podatkov je razvidno, da Urad s strani BPD v letih 2006, 2007, 2008, 2009 in 2011 ni prejel nobene prijave sumljive transakcije, v letih 2010 in 2012 pa po eno prijavo. V letu 2013 je Urad s strani 3 BPD prijel 4 prijave sumljivih transakcij.

BPD v letu 2013 Uradu niso sporočile nobene gotovinske transakcije, saj le-te ne opravljajo gotovinskih transakcij, kar pomeni, da kupnine za nakup vrednostnih papirjev prejemajo preko bančnih oziroma drugih nakazil.

Možnost prepustitve pregleda stranke tretji osebi od skupno 5 BPD, sta v letu 2013 koristile 2 BPD. Pregled je bil v 88 primerih prepuščen notarjem s sedežem v državi članici EU oziroma enakovredni tretji državi, organizaciji iz 1. točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT ali borznoposredniški družbi države članice ali podružnice slovenske borznoposredniške družbe v državi članici.

5.5 OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV

Urad obvešča javnost oziroma komunicira z mediji izključno preko Službo za odnose z javnostmi Ministrstva za finance. Med vsemi vprašanji, ki jih je Urad v letu 2013 prejel od dnevnikov, tednikov in TV postaj, je bilo tudi 8 takšnih, ki so se nanašala na točno določene primere, zato je v zvezi njimi Urad lahko posredoval le pojasnilo, da ne more razkrivati podatkov o konkretnih zadevah, ki so označene z ustrezno stopnjo tajnosti po Zakonu o tajnih podatkih. Poleg navedenega je Urad v letu 2013 z mediji sodeloval tudi v naslednjih primerih:

- V januarju je predstavnik Urada novinarki Financ posredoval odgovor glede birokratskih težav, ki jih povzroča ZPPDFT pri faktoring družbah.
- Novinarju Mladine smo v februarju sporočili, da na Uradu ni bilo izrednih kadrovskih menjav oziroma sprememb.
- V zvezi z naročninami na tisk smo v mesecu februarju poročali novinarki Dnevnika.
- Novinarki Moje finance smo v aprilu posredovali odgovor glede virtualne valute Bitcoin.
- Za POP TV smo v aprilu posredovali odgovor v zvezi z davčnimi oazami.
- Na zaprosilo novinark TV Slovenija smo v aprilu poročali v zvezi z davčnimi utajami.
- V aprilu smo novinarju Žurnal-a posredovali odgovor v zvezi z najemom parkirnih mest.
- Novinarki Financ smo v aprilu poročali v zvezi z letalskimi miljami in prevozi.
- V mesecu maju smo novinarki Dnevnika pripravili odgovor vezan na pogodbe z zunanjimi izvajalci.
- Preko Urada Vlade RS za komuniciranje smo v mesecu maju novinarju TV Slovenije odgovorili na vprašanja glede racionalizacije državne uprave (podatki o številu zaposlenih, povprečni plači itd.).
- V maju smo za časopis Primorske novice pripravili pojasnila v zvezi z davčnimi oazami in nadzoru nad odtekanjem denarja na bančne račune v tujini.
- Novinarki Dnevnika smo v juliju poslali odgovore glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (ter primerih pranja denarja) pri odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih.
- V juliju smo za časnik Finance pripravili odgovor v zvezi z zbiranjem in analiziranjem podatkov, informacij in dokumentacije, če v zvezi z neko osebo ali transakcijo obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.
- V zvezi z nalogami Urada smo v avgustu posredovali odgovor novinarju Dnevnika.
- Za Planet Siol smo v avgustu posredovali odgovor glede članstva v mednarodnih organizacijah.
- V avgustu smo novinarju Planet Siol posredovali odgovor glede ustanovitve finančne preiskovalne skupine ter glede odvzema nezakonito pridobljenega premoženja.
- Za Finance smo v septembru pripravili odgovor vezan na drugi odstavek 38. člena ZPPDFT
- V oktobru smo novinarki TV Slovenija odgovorili na vprašanja glede prijav gotovinskih in sumljivih transakcij.

- Odgovor vezan na zaplembo premoženja nezakonitega izvora smo v oktobru posredovali novinarki RTV Slovenije.
- Novinarki RTV Slovenije smo v novembru poslali izjavo Urada na temo odliva denarja iz Slovenije v davčne oaze.
- Novinarki POP TV smo v novembru odgovorili, da Urad nima v najemu nobenih prostorov.
- Odgovor, da Urad v letu 2012 in 2013 ni izvršil nobenih nakazil v humanitarne organizacije je bil v mesecu novembru posredovan novinarju TV Slovenije.
- V novembru smo novinarki ProPlus d.o.o. poslali odgovor v zvezi z virtualno valuto Bitcoin.
- Odgovore vezane na prijave sumljivih transakcij smo v mesecu decembru posredovali novinarju Dnevnika.
- V zvez s porabo sredstev smo v decembru poročali novinarju časnika Finance.

Poleg navedenega je Urad v letu 2013 pripravil tudi odgovor na ustno poslansko vprašanje gospoda Franca Pukšiča, naslovljenega na Ministrstvo za finance, in sicer v zvezi z ukrepi na področju sumov pranja denarja pri množičnem odtekanju finančnih sredstev iz slovenskega gospodarstva v tujino.

5.6 INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2, 117/06 – ZDavP-2 in 23/14; v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJZ so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 6. člena ZDIJZ, razen če je javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 28. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/05, 119/07 in 95/11) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

V letu 2013 je Urad prejel 2 zaprosili za posredovanje informacij javnega značaja ter obe v celoti zavrnil. V enem primeru je bil razlog za zavrnitev tajni podatek, v drugem pa organ ni razpolagal z zahtevano informacijo.

6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s 65., 66. in 67. členom Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, ki pooblašča Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. 3. 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

6.1 MULTILATERALNO SODELOVANJE

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2013 nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, medtem ko so aktivnosti Urada v okviru Sveta Evrope in Evropske Unije podrobneje opisane v poglavju »Preventiva in nadzor«.

6.1.1 Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT¹⁴

V letu 2013 je v Ostendeju v Belgiji med 20. in 25. 1.2013 potekal sestanek delovnih podskupin skupine EGMONT, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada, medtem ko je v Sun Cityju v Južni Afriki med 1. 7. in 5.7.2013 potekalo plenarno zasedanje skupine EGMONT, katerega se ni udeležil noben predstavnik Urada.

Na plenarnem zasedanju v Južni Afriki je bilo v skupino EGMONT sprejetih osem (8) novih uradov in sicer iz Alžirije, Bangladeša, Bolivije, Burkine Faso, Vatikana – Svetega sedeža, Sejšlov, Toga ter Trinidada in Tobaga, tako da se je konec leta 2013 število uradov v skupini povzpelo na 139.

V nadaljevanju predstavljamo delo predsedstva skupine EGMONT in njenih posameznih delovnih skupin:

Predsedstvo skupine EGMONT je v letu 2013 imenovalo novega vodjo skupine in sicer je to postal direktor južnoafriškega urada za preprečevanje pranja denarja. Potrdilo je proračun za leto 2013-2014 ter predlagalo nov strateški načrt, ki naj bi ga potrdili na plenarnem zasedanju skupine v letu 2014, ki bo potekalo meseca junija v Peruju. Sprejeti (dopolnjeni) so bili naslednji pomembni dokumenti: Egmont Charter, Načela izmenjave podatkov med uradi, Smernice za aktivnosti uradov ter Izmenjava podatkov in smernice pri varovanju uradov. Poleg tega je predsedstvo obravnavalo prošnjo kitajskega urada za članstvo v skupini ter napredek Švice pri sprejemu ustreznih zakonodaj, ki ni bila v skladu s standardi skupine EGMONT, zaradi česar je bil proti njej sprožen ustrezen postopek. Določena je bila tudi vsebina vprašalnika (»Biennial Census«) za leto 2013, ki ga morajo uradi izpolnjevati vsaki dve leti ter v njem natančno opredeliti njihove aktivnosti uradov, pristojnosti, obveznosti ter navesti razpoložljive statistične podatke.

Operativna delovna skupina je v letu 2013 namenjala pozornost predvsem napredku pri projektih kot so masovne marketinške goljufije, varovanje uradov, pranje denarja in financiranje terorizma pri

¹⁴ Skupina EGMONT je bila ustanovljena 8. 6. 1995 v Bruslju z namenom izboljšanja mednarodnega sodelovanja med sorodnimi uradi na področju boja proti pranju denarja, naš Urad pa je bil eden izmed njenih ustanovnih članov. Konec leta 2011 je skupina EGMONT združevala 127 uradov iz celega sveta. Cilj skupine je vzpostavljanje in razvijanje sodelovanja med članicami, izmenjava informacij, izobraževanje in razvoj novih uradov po svetu. Pod njenim okriljem delujejo štiri delovne podskupine in sicer za pravne zadeve, za izobraževanje (s podskupino za informacijsko tehnologijo), za pomoč tistim državam, ki ustanavljajo sorodne urade, in podskupina za operativne zadeve.

trgovanju z diamanti, pristojnosti uradov, financiranje terorizma, finančne analize (skupni projekt z odborom Sveta Evrope MONEYVAL). Za izvedbo novega projekta o finančnih prijavah je bila oblikovana posebna ad hoc skupina, kateri predseduje perujski urad. Namen novega projekta bo raziskava novih tehnologij plačil preko interneta, ki se uporabljajo med državami.

Skupina za sprejem novih članic je na svojih sestankih v letu 2013 izbrala novega podpredsednika in sicer predstavnika senegalskega urada ter predstavila nove kriterije za vstop v skupino EGMONT. Poleg tega je obravnavala statute uradov, ki so zaprosili za članstvo v skupini EGMONT, v kateri je včlanjenih že 16 afriških uradov. Pregledala je poročilo o ocenjevalnem obisku Namibije, ki sta ga izvedla sponzorska urada iz Mauritiusa in Južne Afrike. Skupini seminar skupine EGMONT ter MENAFATF (Middle East & North Africa Financial Action Task Force) je potekal v Dohi, v Katarju v decembru 2013.

Pravna delovna skupina je na svojih sestankih imenovala svojega podpredsednika iz vrst ameriškega urada in poudarila potrebo po imenovanju še enega, dodatnega podpredsednika. Podprla je kandidature uradov iz Alžirije, Bangladeša, Bolivije, Burkine Faso, Sejšlov, Toga, Trinidada in Tobaga ter Vatikana – Svetega sedeža, medtem ko je v zvezi s prošnjami za članstvo uradov iz Pakistana, Tanzanije, Gane in Jamajke smatrala, da je potrebna dodatna diskusija na prihodnjih srečanjih skupine EGMONT. Osnutek delovnega načrta te skupine se je nanašal predvsem na spremenjene postopke pri sprejemanju novih uradov v skupino, spremenjenih vprašalnih skupine ter dopolnjenem obrazcu ocenjevalnega poročila. Predlogi pa so se nanašali tudi na spremembo vzorčnega modela pisma o izmenjavi podatkov skupine EGMONT (Memorandum of Understanding), dopolnitev postopkovnih pravil skupine ter vprašalnika Biennial Census.

Svetovna banka je v septembru/oktobru 2013 predstavila svojo skupno študijo z UNODC in Interpolom, ki se nanaša na denarne toke povezane s piratstvom.

Skupina za izobraževanje, kateri predseduje direktor urada iz Liechtensteina, je na plenarnem zasedanju v Južni Afriki organizirala 13 seminarjev z več kot 50 udeleženci. Vodje projektov so predstavili novosti s področja seminarjev taktične in strateške analitike ter seminarja s področja nadzora, saj ima vedno več uradov tovrstne pristojnosti. Skupina je sprejela svoj delovni načrt za obdobje 2013-2014 in se odločila, da bo svoje izobraževanje posvetila predvsem novo sprejetim dokumentom skupine EGMONT, novim plačilnim metodam, operativni neodvisnosti uradov, boju proti korupciji ter težjim davčnim kaznivim dejanjem.

Skupina za informacijsko tehnologijo je v postopku imenovanja svojega predsednika. Na svojih sestankih pa se je ukvarjala predvsem z izzivi v zvezi z elektronskim poročanjem zavezancev uradom; pridobivanjem ustreznih podatkov; ločevanjem med koristnimi in nekoristnimi podatki itd.. V roku leta in pol je prišlo do popolne posodobitve zaščitene računalniške mreže za izmenjavo podatkov med uradi, člani skupine EGMONT. Skupina je predstavila svoj delovni načrt za obdobje 2013-2014 ter projekt »Zavaruj urad« (Secure a FIU), katerega namen je postaviti minimalne standarde varovanja uradov. Predstavljen je bil osnutek dokumenta o fizičnem in osebnem varovanju, o katerem bo tekla diskusija na plenarnem zasedanju skupine EGMONT, ki bo potekalo junija 2014 v Peruju.

Ostale aktivnosti na področju multilateralnega sodelovanja, kjer so bili prisotni tudi predstavniki urada:

- Predstavnika Urada sta se od 9.10.2013 do 11.10.2013 udeležila regionalne konference predstojnikov uradov za preprečevanje pranja denarja, ki je potekal v Draču, v Albaniji. Konference so se udeležili predstavniki uradov Hrvaške, Srbije, Črne gore, Makedonije ter Bosne in Hercegovine, prvič pa sta bila na konferenco kot opazovalca povabljeni direktorja uradov iz Grčije in Kosova. Na konferenci je tekla diskusija o sodelovanju med organi znotraj posameznih držav pri iskanju protipravne premoženjske koristi, pridobljene s korupcijskimi kaznivimi dejanji; dobrih praksah pri implementaciji priporočil FATF, ki se nanašajo na politično izpostavljene osebe; predstavitvi dobrih praks na področju mednarodnega sodelovanja pri odkrivanju in preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. V času konference je potekal tudi delovni sestanek, katerega so se udeležili le direktorji uradov Hrvaške, Črne gore, Makedonije, Srbije, Bosne in Hercegovine, Albanije in Slovenije. Na sestanku so razpravljali o strateških vprašanjih, pomembnih za sodelovanje med uradi v regiji, podan je bil predlog o vključitvi grškega in kosovskega urada kot stalnih udeležencev regionalne konference. Organizator regionalne konference v letu 2014 bo črnogorski urad.
- Predstavnika Urada sta se od 15.10. do 18.10.2013 mudila v makedonskem uradu, v Skopju in sicer v sklopu projekta Bilateralne tehnične pomoči v okviru Ministrstva za zunanje zadeve RS. Drugi del projekta je potekal v Ljubljani in sicer od 27.10. do 31.10.2013, ko so bili na obisku v slovenskem Uradu štirje predstavniki makedonskega

urada. Osnovni cilji projekta so bili: priprava osnutka sprememb in dopolnitev makedonskega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma skupaj z uveljavitvijo nove pristojnosti makedonskega urada (da zaprosi tuji urad za začasno zaustavitev transakcije); seznanitev s slovenskimi izkušnjami pri pripravi nacionalne zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma; izmenjava izkušenj pri zbiranju statističnih podatkov za prejete sumljive transakcije, analizirane zadeve ter poslana obvestila na pristojne inštitucije, preiskave ter obsodbe ter izmenjave znanja s tega področja; izmenjava izkušenj, ki se nanašajo na sodelovanje z zavezanci, predvsem tistimi, ki ne upoštevajo zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja v zadostni meri.

6.2 BILATERALNO SODELOVANJE

Za bilateralno sodelovanje v letu 2013 so bili značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah, kot sledi v nadaljevanju.

6.2.1 Mednarodno sodelovanje na podlagi določil ZPPDFT

Leta 2013 je Urad na podlagi 65. člena ZPPDFT poslal 148 zaprosil v 104 zadevah v 37 držav ter na osnovi 66. člena ZPPDFT prejel 146 zaprosil v 124 zadevah iz 43 držav.

Tabela 12: Število zadev, v katerih je Urad leta 2013 na podlagi določil ZPPDFT poslal oziroma prejel zaprosila, po državah

Zap. št.	Država	Št. POSLANIH zaposil v to državo	Število zadev	Št. PREJETIH zaposil iz te države	Število zadev
1	AVSTRIJA	20	18	12	9
2	ARGENTINA	-	-	1	1
3	BELGIJA	3	3	2	2
4	BELIZE	2	1	1	1
5	BIH	5	5	4	4
6	BOLGARIJA	-	-	1	1
7	BRITANSKI DEVIŠKI OTOKI	2	2	-	-
8	CIPER	8	8	3	3
9	ČEŠKA	1	1	1	1
10	ČRNA GORA	3	3	2	2
11	DANSKA	-	-	1	1
12	ESTONIJA	1	1	1	1
13	FRANCIJA	2	2	1	1
14	GUERNSEY	-	-	2	1
15	HONG KONG	2	2	-	-
16	HRVAŠKA	20	18	25	21
17	ISLE OF MAN	1	1	1	1
18	INDONEZIJA	-	-	1	1
19	IRSKA	-	-	1	1
20	ITALIJA	11	9	8	8
21	KANADA	-	-	1	1
22	KOLUMBIJA	1	1	-	-
23	LATVIJA	2	1	3	2
24	LIBANON	-	-	1	1
25	LIHTENŠTAJN	3	3	3	2
26	LITVA	-	-	5	5
27	LUKSEMBURG	3	3	6	5
28	MADŽARSKA	5	5	5	5
29	MAKEDONIJA	7	5	1	1
30	MALTA	1	1	1	1
31	MOLDAVIJA	1	1	6	6
32	NEMČIJA	2	2	1	1

33	NIZOZEMSKA	2	2	2	2
34	NOVA ZELANDIJA	1	1	-	-
35	PORTUGALSKA	-	-	1	1
36	ROMUNIJA	1	1	-	-
37	RUSIJA	12	12	9	6
38	SAN MARINO	1	1	1	1
39	SIRIJA	-	-	1	1
40	SLOVAŠKA	2	2	4	4
41	SRBIJA	9	9	16	14
42	ST.VINCENT& GRENADINES	1	1	2	2
43	ŠVEDSKA	2	1	1	1
44	ŠVICA	-	-	3	2
45	TURČIJA	2	2	1	1
46	UKRAJINA	5	5	5	4
47	VELIKA BRITANIJA	2	2	1	1
48	ZDRUŽENI ARABSKI EMIRATI	2	2	-	-
SKUPAJ		148		146	

V primerjavi z letom 2012, ko je Urad poslal 170 zaprosil sorodnim uradom iz 41 držav v skupno 95 zadevah ter prejel 145 zaprosil iz 48 držav v skupno 100 zadevah, lahko ugotovimo, da se je število poslanih zaprosil zmanjšalo za 13%, število prejetih zaprosil pa je dejansko ostalo na enaki ravni.

Pri prejetih zaprosilih tujih sorodnih uradov v letu 2013 je potrebno omeniti, da je bilo izmed 146 prejetih zaprosil 70 takšnih, pri katerih Urad ni ugotovil suma kaznivega dejanja pranja denarja, zaradi česar je nanje sicer odgovoril, vendar niso bila knjižena v bazo Urada sumljivih transakcij.

Kot je razvidno iz zgornje tabele, smo v letu 2013 največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Rusije, Srbije, Cipra in Makedonije.

Na osnovi 67. člena ZPPDFT lahko Urad posreduje podatke in informacije o strankah ali transakcijah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma tujim sorodnim organom tudi na lastno pobudo ob pogoju dejanske vzajemnosti. Na tej osnovi je Urad v letu 2013 poslal 11 tovrstnih obvestil, prejel pa 4 zaprosila.

6.2.1.1 Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi lahko še izboljšamo z izmenjavo formalno neobvezujočih pisnih dogovorov, zaradi česar je Urad v letu 2013 podpisal 3 tovrstne dogovore in sicer s sorodnimi uradi iz Vatikana (Svetega sedeža), Japonske in Paname.

Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2013 podpisal že 41 pisem o izmenjavi podatkov.

Še vedno pa poteka usklajevanje vsebine pisma s sorodnimi uradi iz Azerbajdžana, Gvatemale in Malezije, tako da se pričakuje, da bi prišlo do podpisa z njimi do konca leta 2014.

Urad je v letu 2013 prejel pobudo za podpis tovrstnega pisma od urada iz St. Maartena, s katerim ravno tako poteka usklajevanje vsebine tega dokumenta.

Urad je že v letu 2012 dal pobudo za podpis omenjenega pisma tudi sorodnemu uradu iz Španije, vendar odgovora (kljub urgencam) še ni prejel.

6.2.2 Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198

Kot osrednji organ po omenjeni konvenciji je Urad v letu 2013 posredoval 4 zaprosila slovenskih pristojnih organov pristojnim tujim organom (Hrvaške, Srbije in Makedonije), prejel pa ni nobenega tujega zaprosila.

6.2.3 Ostale oblike mednarodnega sodelovanja

- Dne 7.2.2013 je v Bruslju potekal sestanek »FIUs Platform«, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada, na njem pa so predstavili potek razvoja zaščitene računalniške mreže FIU.NET in integracije z EUROPOL-om; načine poročanja sumljivih transakcij ter priporočila FATF in standarde skupine EGMONT za izmenjavo podatkov.
- Med 30.3. in 4.4.2013 je v Kazahstanu (v organizaciji Svetovne banke) potekal seminar s področja strateške analitike, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada. Seminarja so se udeležili predstavniki Kazahstana, Rusije, Tadžikistana, Uzbekistana, Kirgizistana, Turkmenistana, Belorusije, Kitajske, Ukrajine, Azerbajdžana, Armenije in Črne gore. Udeleženci so se seznanili s postopki v preiskovalnem ciklu od začetka izdelave analize do poročanja, ki naj bi se izvajali pri izdelavi strateške analize. Udeleženci so bili razdeljeni na manjše skupine, ki so morale na podlagi podatkov o fiktivnih državah, izdelati poročilo o teh državah ter ga predstaviti predavateljem.
- V dneh od 19. do 20.6.2013 sta se v Uradu na delovnem obisku mudila direktor in namestnik direktorja kosovskega urada. Oba urada sta predstavila svojo dejavnost, organizacijsko strukturo in pristojnosti, poleg tega pa so se predstavniki dogovorili o nadaljnjih aktivnostih v zvezi s pomočjo slovenskega urada (kot »sponzorskega« urada) pri vstopu kosovskega urada v skupino EGMONT.
- Dne 26.9.2013 se je predstavnik Urada udeležil seminarja s področja »MAT3CH« v organizaciji FIU.NET Biroja, pri katerem se pri izmenjavi šifriranih podatkov ugotavlja, ali posamezni uradi obravnavajo iste pravne oziroma fizične osebe, osumljene pranja denarja.
- Uslužbenec Urada se je med 8.10. in 11.10.2013 mudil v Strasbourgu, kjer je potekala skupna delavnica odbora MONEYVAL ter skupine EGMONT o pranju denarja in organiziranemu kriminalu, na katerih so bile izmenjane izkušnje, tipologije in novi trendi s tega področja.
- Dne 23.10.2013 so se v okviru mednarodne izmenjave v Uradu mudili trije tožilci in sicer iz Luksemburga, Nemčije in Romunije, katere je spremljal predstavnik Vrhovnega državnega tožilstva RS. Predstavniki Urada so jim predstavili njegove aktivnosti in pristojnosti, katerim so sledila vprašanja gostov in sicer predvsem s področja sumljivih in gotovinskih transakcij, sodb za kazniva dejanja pranja denarja, terorizma, odvzema ilegalno pridobljenega premoženja.
- Dne 4.12.2013 so se v Uradu na rednem, letnem bilateralnem sestanku mudili predstavniki hrvaškega Ureda za sprječavanje pranja novca, na katerem je tekla diskusija o: konkretnih sumljivih transakcijah; IV. Direktivi o preprečevanju zlorabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma; spremembah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma ter projektu Nacionalne ocene tveganja, ki ga bodo morale izvesti vse države v skladu s spremenjenimi FATF standardi s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

7 DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE**7.1 ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE****7.1.1 Gibanje in struktura kadrov**

V Uradu je bilo na dan 31. 12. 2013 skupaj z direktorjem zaposlenih 16 delavcev. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Ministrstvu za finance, Uradu RS za preprečevanje pranja denarja, Uradu RS za nadzor prirejanja iger na srečo in Uradu RS za nadzor proračuna je v Uradu sistemiziranih 18 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2012 zasedenost delovnih mest 88,88%.

Leta 2013 je v Uradu prišlo do določenih kadrovskih sprememb, in sicer sta bili zaradi porodniške odsotnosti odstotni dve sodelavki. Da bi delo v Uradu nemoteno potekalo, smo za čas njune odsotnosti na njuni delovni mesti začasno zaposlili dve uslužbenki.

Izobrazbena struktura delavcev Urada na dan 31. 12. 2013 je razvidna iz Tabele 13.

Tabela 13: Število zaposlenih po izobrazbi v obdobju 1995 - 2011

Datum	Število zaposlenih	Stopnja izobrazbe			
		Magisterij	Univerzitetna/ Visoka	Višja	Srednja
01.01.1995	5		4		1
01.04.1995	7		5		2
01.09.1995	8		6		2
01.06.1996	10		8		2
31.12.1997	12	1	9		2
31.12.1998	12	1	9		2
31.12.1999	14	1	10		3
31.12.2000	14	2	9		3
31.12.2001	15	2	10		3
31.12.2002	15	2	10	1	2
31.12.2003	15		12	1	2
31.12.2004	17	1	13	1	2
31.12.2005	17	2	13		2
31.12.2006	16	1	13		2
31.12.2007	17	1	14		2
31.12.2008	18	1	15		2
31.12.2009	18	2	14		2
31.12.2010	18	2	14		2
31.12.2011	16	1	13		2
31.12.2012	16	1	13		2
31.12.2013	16	1	13		2

Kot je razvidno iz gornje tabele, sta bila na dan 31. 12. 2013 v Uradu zaposlena dva delavca s srednjo izobrazbo (12,50% delež), 13 delavcev z univerzitetno oziroma visoko strokovno izobrazbo pravne, ekonomske, upravne in elektrotehniške smeri (81,25% delež) in en delavec s končanim magisterijem (6,25% delež).

7.2 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2013 znašala 565.735 EUR. Od sredstev, ki jih je Urad porabil za svoje delovanje je bilo za plače, druge osebne dohodke in prispevke delodajalca za socialno varnost porabljen 487.651 EUR (ali 88,15 %), za izdatke za blago in storitve 61.823 EUR (ali 11,17 %) ter za plačilo članarine mednarodne delovne skupine EGMONT 3.730 EUR (ali 0,67%). Zaradi izvajanja varčevalnih ukrepov porabe na postavki za investicije v letu 2013 nismo imeli.

Na predlog Urada se je struktura planiranih sredstev znotraj posameznih postavk do konca leta 2013

nekoliko spremenila, saj so bile med letom opravljene manjše prerazporeditve sredstev. Od celotnega zneska odobrenih sredstev v višini 565.735 EUR je Urad v letu 2013 porabil 553.204 EUR oziroma 97,7 % vseh dodeljenih sredstev.

7.3 INFORMATIKA

V letu 2013 je v Služba za informatiko UPPD začela, nadaljevala oz. zaključila naslednje aktivnosti oziroma projekte:

Implementacija dokumentnega sistema Government Connect

Služba za informatiko je v sodelovanju z zunanjim izvajalcem implementirala dokumentni sistem na notranjem omrežju Urada. Dokumentni sistem je bil v sredini leta predan v produkcijo. Predhodno je potekalo testiranje več različnih programskih rešitev, med katerimi je bila izbrana rešitev Government Connect kot najustreznejša. Hkrati s predajo programske rešitve v produkcijo smo zagotovili periodično varnostno kopiranje in vzdrževanje sistema.

Sprejeta je bila Krovna varnostna politika Urada za preprečevanje pranja denarja

V mesecu aprilu 2013 je direktor Urada sprejel dokument Krovne varnostne politike (KVP) Urada RS za preprečevanje pranja denarja, ki pomeni močno zavezo vodstva Urada, kot vseh zaposlenih k spoštovanju postopkov za zagotavljanje informacijske varnosti. Dokument KVP je pripravila in predlagala Služba za IT.

Priprava projektne dokumentacije za projekt Web strežnika

Služba za IT je skupaj z Sektorjem za preventivo in nadzor pripravila projektno dokumentacijo, ki je/bo podlaga za črpanje namenskih finančnih sredstev v fiskalnem obdobju 2014 do 2020.

Področje elektronskega sporočanja podatkov o zaposlih s strani zavezancev ZPPDFT

Nadaljevanje pogovorov z zavezanci po ZPPDFT (predvsem bankami in igralnicami) o možnosti in načinu elektronskega pošiljanja dokumentov v odgovorih na zaprosila UPPD, ki jih dnevno sporočajo zavezanci. Osnova za pogovore je bil v preteklosti pripravljen t.i. protokol izmenjave podatkov, ki določa obliko in vsebino izmenjave podatkov o zaposlih po elektronski poti. Hkrati smo nadaljevali pogovore z Združenjem bank Slovenije (ZBS) glede testiranja in implementacije komunikacijskega vmesnika za sporočanje. Ker je za tovrstno izmenjavo podatkov zaradi racionalizacije poslovanja zainteresirana večina zavezancev bomo tudi v prihodnje iskali najoptimalnejšo rešitev, ki bi privedla k racionalizaciji poslovanja. Odprto še vedno ostaja vprašanje z uporabo katere elektronske poti bo potekala podatkovna komunikacija.

Vzdrževanje podatkovne baze in evidenčnega sistema UPPD

Skozi vse leto so potekale aktivnosti administriranja podatkovne baze in boljše organizacije podatkov zaradi stalno se spreminjajočega obsega sporočanja s strani zavezancev po ZPPDFT. Aktivnosti so najbolj intenzivne v prvih mesecih leta, ko je potrebno sporočene podatke tudi urediti zaradi izdelave statistik za letno poročilo Urada.

Zbiranje, hranjenje in objava podatkov o transakcijah, ki jih sporočajo zavezanci na podlagi drugega odstavka 38. člena ZPPDFT

V preteklosti smo se z zavezanci dogovorili na kakšen način bodo sporočali podatke o transakcijah Uradu. V Službi za informatiko smo pripravili podatkovno strukturo in določili način pošiljanja, ki smo ga uskladili z zavezanci. Za namen hranjenja podatkov smo na podlagi dogovorjene podatkovne strukture kreirali podatkovno zbirko. V letu 2013 smo še dopolnili programske procedure za analizo podatkov v podatkovni zbirki. Prejem, shranjevanje in obdelava prejetih podatkov ter njihova objava na spletni strani UPPD je naloga, ki so v celoti zagotavlja Služba za IT.

Priprava statističnih podatkov in analiza GT za letno poročilo za leto 2013

Zaradi priprave letnega poročila UPPD vladi je bilo potrebno (do konca februarja 2013) pripraviti detajlno statistično analizo sporočenih gotovinskih transakcij UPPD s strani zavezancev v letu poprej.

Odpravljanje neskladij z matičnimi številkami ekspozitur bank

Zaradi spreminjajočega se načina označevanja ekspozitur nekaterih bank je bilo potrebno tudi v 2013 sprotno popravljati neskladje z številčenjem v šifrantih v evidenčnem sistemu UPPD, ki ga vodi Urad.

Odkrivanje in odpravljanje napak na strežnikih

Na notranjem omrežju UPPD je potrebno redno spremljati log datoteke in opraviti servisna dela zaradi programskih napak in strojnih okvar, ko se pojavijo. Takšen pregled se je vršil tedensko, po potrebi tudi pogosteje.

Arhiviranje prejetih zaupnih podatkov

- **Egmont (ESW)**

Arhiviranje poteka v precejšnji meri avtomatizirano, tako da se ob zapustitvi seje izvede pripravljena skripta, ki poskrbi da se vsakodnevni arhiv zapiše na zunanji podatkovni nosilec. Periodično se arhiv prenese na trajnejše podatkovne nosilce.

- **Podatkov o sporočenih gotovinskih transakcijah - X400 elektronski predal**

Ločeno poteka arhiviranje podatkov o gotovinskih transakcijah prejetih s strani zavezancev preko X400 elektronskega predala. Takšen način je nujen zaradi tega, ker je zakonska obveza UPPD, da se podatki hranijo v nespremenjeni obliki, kot so bili dobljeni s strani posameznih zavezancev.

- **Podatkov o prenosih gotovine čez državno mejo**

Podatke, ki jih UPPD prejema od CURS je bilo potrebno obdelati in arhivirati.

Aktivnosti izobraževanja uporabnikov

Po potrebi v službi za informatiko sodelujemo pri pripravi navodil in postopkov dela ter izvedbi izobraževanja uporabnikov evidenčnega sistema UPPD.

8 POVZETEK

Poročilo o delu Urada za leto 2013 je že osemnajsto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2013 do dne 31. 12. 2013. V poročilu so predstavljeni podatki iz vseh temeljnih področij delovanja Urada (delo na področju gotovinskih in sumljivih transakcij, preventiva in nadzor ter mednarodno sodelovanje), podatki o poslovanju Urada na finančnem in kadrovskem področju ter na področju informatike, kot tudi nekateri statistični podatki o delovanju ostalih državnih organov, ki so prejemniki izdelkov Urada, oziroma Urad z njimi sodeluje pri izvajanju predpisov s področja preprečevanja in odkrivanja pranja denarja.

Gotovinske transakcije, nakazila in prenosi gotovine čez mejo Skupnosti

V letu 2013 je Urad prejel podatke o 17.181 gotovinskih transakcijah, kar je za 8,3 % več kot v preteklem letu, pri tem pa se je skupna vrednost transakcij zmanjšala za 21,3 %. K celotnemu številu sporočenih gotovinskih transakcij so, tako kot že vsa leta poprej, največ prispevale gotovinske transakcije, sporočene iz bančnega sektorja. Konec leta 2013 je bilo v evidenčnem sistemu Urada zavedenih 540.049 gotovinskih transakcij. Po krypto-zaščiteni elektronski pošti je Urad prejemal podatke o gotovinskih transakcijah od vseh bank, obeh hranilnic, Pošte Slovenije in casinoja HIT Nova Gorica.

V letu 2013 so organizacije Uradu sporočile podatke o skupno 2.665 nakazilih v države oziroma na račune pravnih in fizičnih oseb s sedežem oziroma prebivališčem v državah v zvezi s katerimi obstaja večja verjetnost za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma. Od tega je bilo 71,1 % nakazil izvršenih v imenu domačih pravnih oseb, 25,6 % nakazil v imenu tujih pravnih oseb, 2,4 % nakazil v imenu fizičnih oseb in 0,8 % nakazil v imenu samostojnih podjetnikov in oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost. Prejemniki teh nakazil so bila v 97,6 % primerov tuja podjetja, 1,8 % nakazil so prejele fizične osebe, 0,6 % nakazil je bilo izvršenih slovenskim pravnim osebam.

Sumljive transakcije

Na področju sumljivih transakcij smo v Uradu leta 2013 prejeli 616 prijav, pri katerih so bili podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma. V zvezi s vsemi temi prijavami smo odprli 600 zadev in pričeli z zbiranjem podatkov. Skupno smo v Uradu v obdobju 1995 - 2012 na podlagi prejetih prijav odprli že 3.404 zadev. Med prijavitelji so tudi leta 2013 prevladovala banke (504 prijav ali 85 % delež). V letu 2013 je bilo število prijav primerljivo z lanskim letom (7% povečanje), medtem ko je struktura prijaviteljev ostala enaka.

Urad je leta 2013 zaključil z obravnavo 435 zadev, pri čemer smo v 170 zadevah (ali 39 % vseh v tem letu zaključenih zadev) policiji/državnemu tožilstvu posredovali obvestilo o sumljivih transakcijah zaradi suma pranja denarja, v nadaljnjih 109 zadevah (ali 25 % vseh v tem letu zaključenih zadev) pa smo pristojnim organom posredovali informacije zaradi ugotovljenega suma storitve nekaterih drugih kaznivih dejanj, navedenih v 62. členu ZPPDFT, medtem ko v 156 zadevah z analizo nismo potrdili v začetku izkazanih razlogov za sum pranja denarja. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo tudi leta 2013 največ kaznivih dejanj zatajitve finančnih obveznosti ter zlorabe položaja ali pravic pri opravljanju gospodarske dejavnosti. Med zaznanimi tehnikami pranja denarja prednjačijo gotovinski dvigi, prenosi sredstev med računi in državami ter pologi gotovine.

Faze postopkov v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami za pranje denarja

Iz statističnih podatkov, ki jih Urad prejema od policije, državnih tožilstev in sodišč je razvidno, da je bilo leta 2013 s strani Policije podanih 62 novih kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja, v še dodatnih 21 zadevah pa so tožilstva sama pričela s pregonom. Skupaj so se tako v letu 2013 pričeli postopki s področja pranja denarja v 83 zadevah, kar je skoraj enkrat več kot leta 2009 (30). Za kolikšen prirast zadev gre, pove podatek, da je povprečen letni prirast novih zadev s področja pranja denarja v predkazenskem ali kazenskem postopku v obdobju 1995-2008 znašal le borih 5 zadev na leto, medtem ko v obdobju 2009-2013 znaša kar 55 zadev na leto. Od leta 1995 dalje so se skupno pričeli postopki v 348 kazenskih zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. V zvezi z vsemi temi zadevami je postopek že končan v 137 zadevah (26 zadev se je končalo z obsodilno sodbo, v 15 zadevah so bile izrečene oprostilne sodbe, v 56 zadevah se tožilec ni odločil za pregon, v 29 zadevah je tožilec odstopil od pregona oz. je prišlo do absolutnega zastaranja, 5 zadev so sodišča odstopila v reševanje tujini, medtem ko je v 3 primerih prišlo do združitve postopkov), v 80 zadevah se tožilstvo še odloča o pregonu, v 1 zadevi je tožilstvo pregon odložilo,

medtem ko se 130 zadev nahaja v različnih fazah obravnave (zahteva za preiskavo, preiskava, obtožnica). Na Uradu ugotavljamo, da se je tudi v letu 2013, že četrto leto zapored močno povečalo skupno število zadev, v katerih potekajo (ali so potekali) postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja, in sicer v letu 2010 za 57 zadev, v letu 2011 za 52 zadev, v letu 2012 za 55 zadev in v letu 2013 za 83 zadev. Hkrati ugotavljamo, da se ni povečalo število zavrženih kazenskih ovadb s strani tožilstva, tako da število zadev v fazah zahteve za preiskavo, preiskave in obtožnice vztrajno narašča in konec leta 2013 znaša kar 130 zadev.

V zvezi s sodelovanjem Urada pri odkrivanju kaznivih dejanj pranja denarja v obdobju 2009 – 2013 ugotavljamo, da je 55 % od skupno 277 predkazenskih in kazenskih postopkov s področja pranja denarja temeljilo na obvestilih Urada. Med temi zadevami se je kar 45 % odstotkov zadev s področja pranja denarja začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT, 10 % pa na podlagi pobud državnih organov. Policija ali tožilstva so v 45 % zadev preganjala kaznivo dejanje pranja denarja povsem samostojno. Navedena struktura jasno kaže na to, da sporočene sumljive transakcije zavezancev odločilno prispevajo k številu obravnavanih zadev Policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranja denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit. Hkrati pa tudi letos ugotavljamo izredno povečanje samostojnega dela Policije pri odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja pranja denarja, saj je samo v letu 2013 podala na podlagi lastnih informacij 20 kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja.

Preventiva in nadzor

V letu 2013 je Urad podal 23 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago izvajanja posameznih določil Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT). Pri tem velja poudariti, da v teh primerih ni šlo za avtentično razlago zakona, ki jo lahko poda samo zakonodajalec. Večino pisnih mnenj Urad sproti objavlja tudi na svoji spletni strani, tako da so na voljo vsem zavezancem in ostali zainteresirani javnosti.

Delo Urada je bilo tudi v letu 2013 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL. V letu 2013 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja odbora MONEYVAL, katerih so se udeležili, poleg predstavnikov Urada, tudi predstavniki Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve in Banke Slovenije.

Predstavniki Urada so v letu 2013 izvedli skupno 25 ur 45 min predavanj na različnih seminarjih v Sloveniji. Seminarji oziroma sodelovanje pri različnih oblikah izobraževanj je bilo namenjeno zavezancem, nadzornim institucijam in organom odkrivanja kaznivih dejanj.

Urad v letu 2013 na podlagi lastne aktivnosti, torej po uradni dolžnosti ni zaznal kršitev določb Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Prav tako v tem obdobju ni prejel nobenega predloga za uvedbo postopka o prekršku s strani drugih nadzornih organov.

Izpostaviti velja tudi veliko število novinarskih vprašanj, na katera je Urad odgovoril preko Službe za odnose z javnostmi Ministrstva za finance.

V letu 2013 je Urad prejel 2 zaprosili za posredovanje informacij javnega značaja ter obe v celoti zavrnil. V enem primeru je bil razlog za zavrnitev tajni podatek, v drugem pa organ ni razpolagal z zahtevano informacijo.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodne aktivnosti Urada v letu 2013 so na področju multilateralne izmenjave zajemale predvsem sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, v Svetu Evrope in Evropski Uniji, na področju bilateralne izmenjave pa izmenjavo informacij s sorodnimi tujimi organi.

V letu 2013 je v Ostendeju v Belgiji med 20. in 25. 1.2013 potekal sestanek delovnih podskupin skupine EGMONT, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada, medtem ko je v Sun Cityju v Južni Afriki med 1. 7. in 5. 7.2013 potekalo plenarno zasedanje skupine EGMONT, katerega se ni udeležil noben predstavnik Urada.

Na plenarnem zasedanju v Južni Afriki je bilo v skupino EGMONT sprejetih osem (8) novih uradov in sicer iz Alžirije, Bangladeša, Bolivije, Burkine Faso, Vatikana – Svetega sedeža, Sejšelov, Toga ter Trinidada in Tobaga, tako da se je konec leta 2013 število uradov v skupini povzpelo na 139.

Leta 2013 je Urad na podlagi 65. člena ZPPDFT poslal 148 zaprosil v 104 zadevah v 37 držav ter na

osnovi 66. člena ZPPDFT prejel 146 zaprosil v 124 zadevah iz 43 držav. V primerjavi z letom 2012, ko je Urad poslal 170 zaprosil sorodnim uradom iz 41 držav v skupno 95 zadevah ter prejel 145 zaprosil iz 48 držav v skupno 100 zadevah, lahko ugotovimo, da se je število poslanih zaprosil zmanjšalo za 13%, število prejetih zaprosil pa je dejansko ostalo na enaki ravni. Pri prejetih zaprosilih tujih sorodnih uradov v letu 2013 je potrebno omeniti, da je bilo izmed 146 prejetih zaprosil 70 takšnih, pri katerih Urad ni ugotovil suma kaznivega dejanja pranja denarja, zaradi česar je nanje sicer odgovoril, vendar niso bila knjižena v bazo Urada o sumljivih transakcij. V letu 2013 smo največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Rusije, Srbije, Cipra in Makedonije. Na osnovi 67. člena ZPPDFT lahko Urad posreduje podatke in informacije o strankah ali transakcijah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma tujim sorodnim organom tudi na lastno pobudo ob pogoju dejanske vzajemnosti. Na tej osnovi je Urad v letu 2013 poslal 11 tovrstnih obvestil, prejel pa 4 zaprosila.

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi lahko še izboljšamo z izmenjavo formalno neobvezujočih pisnih dogovorov, zaradi česar je Urad v letu 2013 podpisal 3 tovrstne dogovore in sicer s sorodnimi uradi iz Vatikana (Svetega sedeža), Japonske in Paname. Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2013 podpisal že 41 pisem o izmenjavi podatkov. Še vedno pa poteka usklajevanje vsebine pisma s sorodnimi uradi iz Azerbajdžana, Gvatemale in Malezije, tako da se pričakuje, da bi prišlo do podpisa z njimi do konca leta 2014. Urad je v letu 2013 prejel pobudo za podpis tovrstnega pisma od urada iz St. Maarten, s katerim ravno tako potekal usklajevanje vsebine tega dokumenta. Urad je že v letu 2012 dal pobudo za podpis omenjenega pisma tudi sorodnemu uradu iz Španije, vendar odgovora (kljub urgencam) še ni prejel.

Kot osrednji organ po omenjeni konvenciji je Urad v letu 2013 posredoval 4 zaprosila slovenskih pristojnih organov pristojnim tujim organom (Hrvaške, Srbije in Makedonije), prejel pa ni nobenega tujega zaprosila.

Informatika

Tudi v letu 2013 smo v Službi za IT UPPD izvajali aktivnosti, ki se v večji meri nanašajo na upravljanje evidenčnega sistema UPPD ter administriranje internega omrežja UPPD. Te aktivnosti so bile operativne, izobraževalne in administrativne narave.

Med temi izpostavljam:

- implementacija dokumentnega sistema GC in predaja programske rešitve v produkcijsko okolje,
- priprava in sprejetje Krovne varnostne politike Urada,
- priprava vsebinske in tehnične podlage za projekt Web strežnika.

Kot operativne aktivnosti navajamo:

- različne migracije podatkovnih zbirk GT in podatkov o nakazilih znotraj notranjega omrežja UPPD.
- skozi vse leto so trajajoče aktivnosti upravljanja podatkovnih zbirk z namenom boljše organizacije podatkov v zbirkah GT in podatkov sporočenih po 38. b členu ZPPDFT. Čeprav arhiviranje in varnostno kopiranje podatkov iz evidenc, ki jih upravlja UPPD poteka v precejšnji meri avtomatizirano, je potrebno redno periodično preveriti ali so podatki ustrezno hranjeni.
- vzdrževanje strojne in programske opreme ter administracija notranjega omrežja Urada.

Kot vsako leto smo v začetku leta 2013 pripravili statistične podatke za letno sporočilo na podlagi sporočenih podatkov uradu.

Kadrovske zadeve

V Uradu je bilo na dan 31. 12. 2013, skupaj z direktorjem zaposlenih 16 delavcev. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Uradu RS za preprečevanje pranja denarja je v Uradu sistemiziranih 18 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2013 zasedenost delovnih mest 88,88%.

Leta 2013 je v Uradu prišlo do določenih kadrovskih sprememb, in sicer sta bili zaradi porodniške odsotnosti odsotni dve sodelavki. Da bi delo v Uradu nemoteno potekalo, smo za čas njune odsotnosti zaposlili dve uslužbenki za določen čas.

Finančno materialno poslovanje

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2013 znašala 565.735 EUR. Od tega zneska je bilo za plače, druge osebne dohodke in prispevke delodajalca za socialno varnost namenjeno 487.651 EUR (ali 88,15 %), za izdatke za blago in storitve 61.823 EUR (ali 11,17 %) ter za plačilo članarine mednarodne organizacije EGMONT 3.730 EUR (ali 0,67%). Zaradi izvajanja varčevalnih ukrepov porabe na postavki za investicije v letu 2013 nismo imeli. Od celotnega zneska odobrenih sredstev v višini 565.735 EUR je Urad v letu 2013 porabil 553.204 EUR oziroma 97,7 % vseh dodeljenih sredstev.

Darko Muženič
direktor

Poslano:

1x Vlada Republike Slovenije

1x minister dr. Dušan Mramor

1x ga. Monika Pintar Mesarič, generalna direktorica

1x zbirka dokumentarnega gradiva